

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS INSTITŪTS

**SIA “XL” UN TĀ DIVU LIELĀKO KONKURĒJOŠO
UZŅĒMUMU FINANŠU ANALĪZE**

BAKALaura DARBS

Autore: Renāte Romanovska
Stud. apl. Ekon 030221
Darba vadītāja: lektore dr.oec. Ruta Šneidere

RĪGA 2008

Anotācija

Bakalaura darbs *SIA „XL” un tā divu lielāko konkurējošo uzņēmumu finanšu analīze*, tika izstrādāts ar mērķi pamatojoties uz teorētiskām atziņām veikt uzņēmumā SIA „XL” finanšu pārskatu analīzi un novērtēt finansiālo situāciju un saimnieciskās darbības rezultātu salīdzinājumā ar divu konkurējošo uzņēmumu finansiāliem rādītājiem un izstrādāt priekšlikumus konkurētspējas uzlabošanai. Darbā tiek sniegts skaidrojums, kas ir finanšu analīze un tās nozīme uzņēmējdarbībā un attīstībā. Darba praktiskajā daļā tika veikta finanšu analīze trim uzņēmumiem, sevišķu uzmanību pievēršot uz galvenajām problēmām, kas kavē SIA „XL” pilnvērtīgi konkurēt ar diviem konkurējošiem uzņēmumiem.

Izstrādātie secinājumi un priekšlikumi izvirzīti, lai uzlabotu SIA „XL” konkurētspēju.

Bakalaura darba galvenie atslēgvārdi: finanšu analīze; rentabilitāte, likviditāte, maksātspēja, bankrota iespējamība.

Annotation

The objective of the bachelor paper *The Financial Analyses of “XL” LTD and Its the Most Biggest Concurrent Companies* is basis on epistemology to perform in “XL” LTD financial analyses and evaluate financial situation with two concurrent companies financial indicators and perform proposals to improve the results of competitiveness. In the paper’s practical part there is done a financial analyzes of above mentioned three companies, emphasizing the main problems, which prohibits the ability of “XL” LTD to concurrent with other two companies.

The main proposals and conclusions were drafted for this bachelor paper to improve the ability of “XL” LTD competitiveness.

The keywords of the bachelor paper are: financial analyses, cost-benefit ratio, liquidity, paying capacity, possibility of bankruptcy.

Saturs

Ievads.....	6
1. Finanšu analīzes būtība, mērķi, uzdevumi un metodes	8
2. SIA „XL” finanšu analīze.....	12
2.1. SIA „XL” raksturojums nozares kontekstā	12
2.2. Uzņēmumu līdzekļu un to avotu struktūras un dinamikas analīze	14
2.2.1 Vertikālā bilances analīze.....	15
2.2.2. Horizontālā analīzes metode.....	19
2.3. Likviditātes un maksātspējas rādītāju analīze	21
2.3.1. Likviditātes analīze.....	21
2.3.2. Maksātspējas analīze	26
2.4. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes analīze	29
2.5. Rentabilitātes rādītāju analīze.....	32
2.6. Iespējamās bankrota prognozēšanas metodes.....	37
3. SIA „Suns” finanšu analīze	40
3.1. Vertikālā bilances analīze.....	41
3.2. Horizontālās jeb dinamiskās analīzes metode	43
3.3. Likviditātes analīze.....	45
3.4. Maksātspējas analīze	46
3.5. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes analīze	47
3.6. Rentabilitātes rādītāju analīze.....	48
3.7. Iespējamā bankrota prognozēšanas metodes	50
4. SIA „Gros” finanšu analīze	51
4.1. Vertikālā bilances analīze.....	52
4.2. Horizontālās analīzes metode	54
4.3. Likviditātes analīze.....	55
4.4. Maksātspējas analīze	56
4.5. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes analīze	57
4.6. Rentabilitātes rādītāju analīze.....	58
4.7. Iespējamā bankrota prognozēšanas metodes	59
5. SIA „XL” finanšu analīzes galveno rādītāju salīdzināšana starp SIA „Suns” un SIA „Gros”	61

5.1. Likviditātes novērtēšana	61
5.2. Maksāspējas novērtēšana	62
5.3. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes novērtēšana	63
5.4. Rentabilitātes rādītāju novērtēšana.....	65
5.5. Iespējamā bankrota prognožu novērtēšana.....	66
Secinājumi	68
Literatūras saraksts	72
Pielikums Nr.1	73
Pielikums Nr.2.....	77
Pielikums Nr.3.....	80

Ievads

Katra uzņēmuma finansiālā darbība ir nedalāmi saistīta ar tā materiāli tehnisko sagādi, produkcijas ražošanu un pakalpojumu sniegšanu. Līdz ar to uzņēmuma finansiālu darbību ir nepieciešams veidot tā, lai nodrošinātu ražošanas un komerciālā cikla norisei vajadzīgos finanšu resursus. Tāpat ar dažādu lēmumu pieņemšanu finanšu jomā pašreiz ir saistīts jebkurš uzņēmuma vadītājs un speciālists.

Attiecīgi šajā kontekstā parādās finanšu analīzes nozīmība praktiski katra uzņēmuma darbībā. Efektīva finanšu plānošana un menedžments ir būtisks priekšnoteikums veiksmīgai saimnieciskai darbībai. Finansiālie ierobežojumi regulē uzņēmuma vadītāju darbību, izstrādājot jaunas tehnoloģijas un rīcības stratēģijas, analizējot mārketinga speciālistu pieņemtos lēmumus par noieta tirgu un ražošanas vadītāju jomu – nosakot ražotņu darbības programmas utt. Neadekvāta finanšu problēmu un iespēju novērtēšana ir spējīga iznīcināt jebkuru labu uzņēmumu darbības ideju. Turklāt sevišķi nozīmīgi ir lēmumi, kurus pieņem finanšu speciālisti. Cenu, kredītu un dividenžu politika, kapitāla pārvaldība – šie un citi jautājumi ir principiāli svarīgi un nozīmīgi uzņēmuma darbības pozitīvu rezultātu sasniegšanā. Nepamatots vadības lēmums finanšu jomā var uzņēmumu novest līdz bankrotam. Tāpēc ir būtiski un svarīgi, lai pieņemot finanšu lēmumus, vadītāji varētu balstīties uz finanšu pārvaldības principiem.

Tādējādi finansiālo problēmu risināšanai, jo sevišķi to, kas skar finanšu plūsmu plānošanu un pārvaldīšanu, svarīga un noderīga ir finanšu teorija, analīzes tehnika un finansiālie modeļi. Protams, nebūtu adekvāti izvirzīt vienu vienīgu finanšu analīzes modeli visām dzīves situācijām, jo pamatā ir svarīgi izvērtēt katra uzņēmuma specifisko situāciju un attiecīgi vadīties no tās, piemērojot kādu no finanšu analīzes modeļiem.

Apzinoties finanšu analīzes nozīmi efektīvā uzņēmuma funkcionēšanā par šī bakalaura darba tematu tika izvēlēts *SIA „XL” un tā divu lielāko konkurējošo uzņēmumu finanšu analīze*. Savukārt, par darba problēmu tie izvirzīts jautājums – cik konkurētspējīgs ir SIA „XL” starp tā lielākajiem konkurējošiem uzņēmumiem?

Par bakalaura darba *mērķi* tika izraudzīts – pamatojoties uz teorētiskām atziņām veikt uzņēmumā SIA „XL” finanšu pārskatu analīzi un novērtēt finansiālo situāciju un saimnieciskās darbības rezultātu salīdzinājumā ar divu konkurējošo uzņēmumu finansiāliem rādītājiem un izstrādāt priekšlikumus konkurētspējas uzlabošanai.

Bakalaura darba mērķa sasniegšanai tiek izvirzīti sekojoši uzdevumi, kurus nepieciešams īstenot darba gaitā:

1. Izpētīt literatūru par finanšu analīzes būtību, noskaidrojot tās mērķus un metodes;
2. Apzināt finanšu analīzes veidus un principus;
3. Veikt finanšu analīzes praktisku realizāciju SIA "XL" un tā divos konkurējošos uzņēmumos;
4. Izvērtēt SIA „XL” konkurētspēju salīdzinājumā ar tā diviem konkurējošajiem uzņēmumiem un sniegt priekšlikumus tās uzlabošanai.

Lai sasniegtu darbā izvirzītos uzdevumus, tiks izmantotas aprakstošās, analīzes un salīdzinošās metodes.

Darbs tiks strukturizēts četrās pamatdaļās, pirmajā daļā tiks aplūkots finanšu analīzes būtība un tās galvenie elementi, tādējādi sniedzot skaidrojošu ievadu par finanšu analīzes nozīmi uzņēmējdarbībā. Sekojoši otrajā un trešajā darba daļā tiks analizēts SIA „XL” un tā divu konkurējošo uzņēmumu darbība, izmantojot finanšu analīzes metodes un formulas, līdz ar to tiks apzināta uzņēmumu darbības efektivitāte un attīstība. SIA „XL” tiks skatīts periods par astoņiem darbības gadiem, laika periodā no 1999.gada līdz 2006.gadam, savukārt konkurējošie uzņēmumi tiks aplūkoti laika periodā no 2003.gada līdz 2006.gadam. Visbeidzot ceturtajā darba daļā tiks veikta salīdzināšana starp iepriekš analizētajiem uzņēmumiem, noskaidrojot galvenās problēmas ar ko saskaras SIA „XL”, lai varētu pilnvērtīgi konkurēt ar abiem pārējiem uzņēmumiem.

Bakalaura darbā veiktā analīze un pētījums pamatojas uz Latvijas un ārvalstu zinātnieku darbiem, internetā pieejamiem materiāliem, kā arī uzņēmuma nepublicētiem datiem.

1. FINANŠU ANALĪZES BŪTĪBA, MĒRĶI, UZDEVUMI UN METODEDES

Jebkura uzņēmuma darbība un vadības lēmumu pieņemšana nav iespējama bez tās izpētes, analīzes un izvērtēšanas. Termins „analīze” ir radies no grieķu vārds „analysis”, kas tulkojumā nozīmē „sadalīt, saskaldīt”. Jebkura sadalīšana ļauj ieskatīties pētāmā objekta iekšienē, noteikt katra elementa nozīmi. Ar analīzi plašākā nozīmē tiek saprasta spēja iepazīt priekšmetu un apkārtējās vides parādības, pamatojoties uz viena vesela sadalīšanu pa daļām, un to izpētīšana visā tā būtībā. [5;261]

Galvenais finanšu analīzes mērķis ir iegūt pēc iespējas lielāku galveno partneru skaitu, pēc kuriem būtu iespējamība pilnīgāka uzņēmuma finansiālā stāvokļa, peļņas un zaudējuma, aktīvu un pasīvu struktūras izmaiņu novērtēšana. [6;191]

Uzņēmuma vadīšana ir pārvaldības funkciju realizēšanas process. Tā saistās ar neskaitāmu saimniecisko operāciju veikšanu, kas kopumā veido uzņēmuma saimniecisko darbību. Saimnieciskās darbības analīze tiek veikta pirms svarīgu lēmumu pieņemšanas, tā pamato vadītāju lēmumus un rīcību un ir zinātnisks pamatojums uzņēmuma vadīšanā, kā arī nodrošina pieņemto lēmumu objektivitāti un efektivitāti.

Vadītājs nedrīkst balstīties tikai uz savu intuīciju. Vadības lēmumiem un rīcībai ir jābūt pamatotiem ar precīziem aprēķiniem un visaptverošu ekonomisko analīzi.

Saimnieciskās darbības analīzes saturu veido:

- 1) vadības lēmumu izpilde, kā arī resursu efektīva izmantošana;
- 2) efektivitātes paaugstināšanas iekšējo rezervju meklēšana;
- 3) rekomendāciju izstrādāšana rezervju izmantošanai.

Saimnieciskās darbības analīzes pamatīpatnības:

- nodrošināt kopējo uzņēmuma raksturojumu un finanšu stāvokli;
- novērtēt: maksātspēju, finanšu stabilitāti un rentabilitāti;
- pamatoties uz pieejamo informāciju;
- nodrošināt pietiekami svarīgu informāciju, lai izstrādātu taktiskus un svarīgus lēmumus;
- nodrošināt piekļuvi analīzes rezultātiem;
- iespēja veidot finanšu analīzes procedūras sastāvu;
- noteikt dominantes naudas mērvienību sistēmas kritērijos;
- jābūt augstam analīzes ticamības līmenim.[9;42]

Uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzei ir svarīga loma uzņēmuma vadīšanā. Analīzes uzdevums, no vienas puses, ir noteikt uzņēmuma darbības efektivitāti pārskata periodā un

noteikto mērķu sasniegšanu, bet, no otras puses, noteikt uzņēmuma darbības attīstības iespējamus virzienus esošajā un perspektīvajā periodā, ņemot vērā nepieciešamos materiālus, finansiālos un darbaspēka resursus. Tāpēc analīze ir jāveic mērķtiecīgi, lai izzinātu tādas uzņēmuma iespējas un rezerves, kas nodrošinātu esošo resursu optimālu izmantošanu.

Saimnieciskā analīze nav tikai viena no vadīšanas funkcijām, bet arī domāšanas sistēma, kurai nepieciešama noteikta informatīva bāze. Turklāt analīzes kvalitāte ir atkarīga no uzņēmuma organizētās finanšu uzskaites līmeņa un pārskatu kvalitātes un tajos ietilpstošo rādītāju patiesuma un ticamības.

Finanšu analīze ir uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzes sastāvdaļa, kas sastāv no divām savstarpēji cieši saistītām daļām: finanšu un vadības analīzes. Šī iedalījuma pamatā ir praksē izveidojies grāmatvedības uzskaites iedalījums finanšu un vadības grāmatvedībā.

Finanšu analīze, kas balstās tikai uz publiskajiem grāmatvedības pārskatiem, ir ārējā analīze, t.i., analīze, kas tiek veikta ārpus uzņēmuma. Šajā analīzē tiek izmantota ierobežota informācija, kas nesniedz vispusīgu ieskatu par uzņēmuma darbību.

Ārējās finanšu analīzes īpatnības ir šādas:

- daudzi analīzes subjekti un informācijas par uzņēmuma darbību izmantotāji;
- analīzes subjektu interešu un analīzes objektu daudzveidība;
- analīzes orientācija tikai uz publiskajiem uzņēmuma pārskatiem;
- maksimāls rezultātu atklātums.

Galveno ārējās finanšu analīzes saturu, ko veic uzņēmuma partneri pēc publiskajiem finanšu pārskatiem, veido šādas sastāvdaļas:

- peļņas absolūto rādītāju analīze;
- uzņēmuma finansiālā stāvokļa, finansiālās stabilitātes, bilances likviditātes, uzņēmuma maksātspējas analīze;
- pašu un aizņemtā kapitāla izmantošanas efektivitātes analīze;
- uzņēmuma finansiālā stāvokļa ekonomiskā diagnostika.

Veicot uzņēmuma iekšējo finanšu analīzi, bez finanšu pārskatiem tiek izmantota plašāka papildu informācija, piemēram, par ražošanas tehnisko sagatavošanu, izmaksām un normatīviem, krājumu stāvokli, debitoru un kreditoru parādiem. [5;261-264]

Uzņēmuma iekšējās (vadības) analīzes sistēmā ir iespējams veikt padziļinātu finanšu analīzi uz vadības uzskaites informācijas rēķina un kompleksi novērtēt uzņēmuma darbības efektivitāti. Finanšu un vadības analīzes jautājumi ir savstarpēji saistīti, pamatojot biznesa plānus,

kontrolējot to izpildi, izstrādājot mārketinga sistēmu, t.i., produkcijas ražošanas un pārdošanas vadīšanas sistēmu, kas orientēta uz tirgu. [5;264]

Iekšējā analīze ir kompleksa ekonomiska analīze, kuras uzdevums ir dot nepieciešamo analītisko materiālu uzņēmuma vadītājiem vadīšanas lēmumu pieņemšanai. Uzņēmuma iekšējā analīze tiek veikta pēc šādiem rādītājiem:

- peļņas iegūšana no produkcijas pārdošanas;
- visas uzņēmumā ražotās un pārdotās produkcijas pašizmaksa;
- atsevišķu produkcijas veidu pašizmaksa;
- cenu un izmaksu novirzes no plānotajām un to iemesli;
- amatpersonu atbildības rakstura par budžeta ievērošanu attiecībā pret izdevumiem.

Šīs analīzes rādītāji ir pamats mārketinga un ražošanas programmu izstrādei uzņēmumā. Iekšējo operatīvo analīzi uzņēmumā veic funkcionāli nodokļu speciālisti vai speciālas analītiskās grupas, vai ārējie konsultanti – eksperti.

Finanšu analīze ieņem nozīmīgu vietu finanšu menedžmentā. Lai racionāli pārvaldītu ieguldīto kapitālu, finanšu resursu apriti, ir jāpārzina un jāprot lietot tās atziņas, metodes un paņēmienus, ko dod finanšu pārvaldības (menedžmenta) teorija.

Pirms finanšu analīzes uzsākšanas ir skaidri jānosaka tās veikšanas mērķi. No mērķa ir atkarīga analīzes detalizācijas pakāpe un dziļums pa atsevišķiem analīzes virzieniem. [5;265-266]

Finanšu analīze ir augstākā līmeņa vadītāju prerogatīva. Atsevišķu vadības lēmumu, kas saistīti ar produkta cenu noteikšanu, iepērkamo materiālu partijas lielumu, iekārtu vai tehnoloģiju nomaiņu, efektivitāte vai neefektivitāte tiek novērtēta pēc uzņēmuma kopējiem panākumiem, tā izaugsmes tempiem un konkurētspējas. Tāpēc finanšu analīzes galvenās funkcijas ir šādas:

- 1) Finansiālā stāvokļa, finansiālo rezultātu, uzņēmuma lietišķās aktivitātes objektīva novērtēšana;
- 2) Sasniegto rezultātu un finansiālā stāvokļa ietekmējošo faktoru noskaidrošana;
- 3) Pieņemamo finanšu lēmumu sagatavošana un pamatošana;
- 4) Finansiālā stāvokļa uzlabošanas rezervju noskaidrošana un mobilizēšana, visas saimnieciskās darbības efektivitātes paaugstināšana. [6;192]

Parasti analīzes mērķi nosaka kāda konkrēta problēma, kuras izpētei ir nepieciešams veikt analīzi. Šādas problēmas var saistīties ar:

- peļņas ienesīguma kritumu;
- likviditātes un finansiālās drošības pazemināšanos;

- naudas līdzekļu trūkumu u.c. problēmām. [5;266]

Pēc savas būtības un satura finanšu analīze ir finansiāla rakstura informācijas uzkrāšana un izmantošana nolūkā:

- novērtēt uzņēmuma esošo un perspektīvo stāvokli;
- novērtēt uzņēmuma līdzekļu stāvokli;
- novērtēt uzņēmuma kapitāla pietiekamību un attīstības iespējas, raugoties no finansiālā nodrošinājuma pozīcijām;
- noskaidrot papildu finansēšanas avotu pieejamības iespējas un mērķtiecību;
- novērtēt uzņēmuma darbības efektivitāti un pašu kapitāla palielināšanas iespējas;
- novērtēt aizņemtā kapitāla izmantošanas racionalitāti.

Atkarībā no finanšu analīzes mērķa daži analītisko pētījumu aspekti var būt atšķirīgi, kaut arī tie balstās uz vienotu pieeju. Atkarībā no finanšu analīzes mērķa var izvēlēties kādu no šādiem analīzes veidiem:

- *) ekspresdiagnostika;
- *) uzņēmuma finansiālās darbības novērtējums;
- *) investīciju pamatojuma sagatavošana.

Ekspresdiagnostika sniedz momentānu ieskatu pētāmajā situācijā, un tā ir paredzēta svarīgāko problēmu noskaidrošanā finanšu pārvaldībā. Tās galvenais uzdevums ir problēmas meklējumu un risinājumu mērogu sašaurināšana. Tāpēc šī analīze neprasa lielu laika patēriņu analīzes rezultāta iegūšanai. Ekspresdiagnostika ir paredzēta taktisko darbības aspektu pētīšanai.

Uzņēmuma finansiālās darbības novērtējums jau ir dziļāka un kompleksa analīze. Parasti tā tiek veikta uz DuPont modeļa pamata un apskata visas uzņēmuma darbības puses (no pārdošanas rentabilitātes līdz pat kapitāla vidējās svērtās cenas noteikšanai), raugoties no uzņēmējdarbības stratēģiskās attīstības viedokļa.

Pieņemot investīciju lēmumus, no uzņēmuma puses ievērojama uzmanība tiek pievērsta aizņemto līdzekļu izmantošanas efektivitātei, bet no potenciālā investora puses – uzņēmuma spējai nomaksāt parādus un kredīta procentus.

Veicot finanšu analīzi, jāievēro vairāki svarīgi principi.

1. Nav iespējams novērtēt rezultātus bez to salīdzināšanas.
2. Neprecīzi dati dod nepatiesu rezultātu.
3. Nedrīkst sajaukt nesalīdzināmus rādītājus.
4. Jāņem vērā rādītāju kopsakarības.
5. Jāizdara secinājumi un jāpieņem attiecīgi lēmumi. [5;267-268]

2. SIA „XL” FINANŠU ANALĪZE

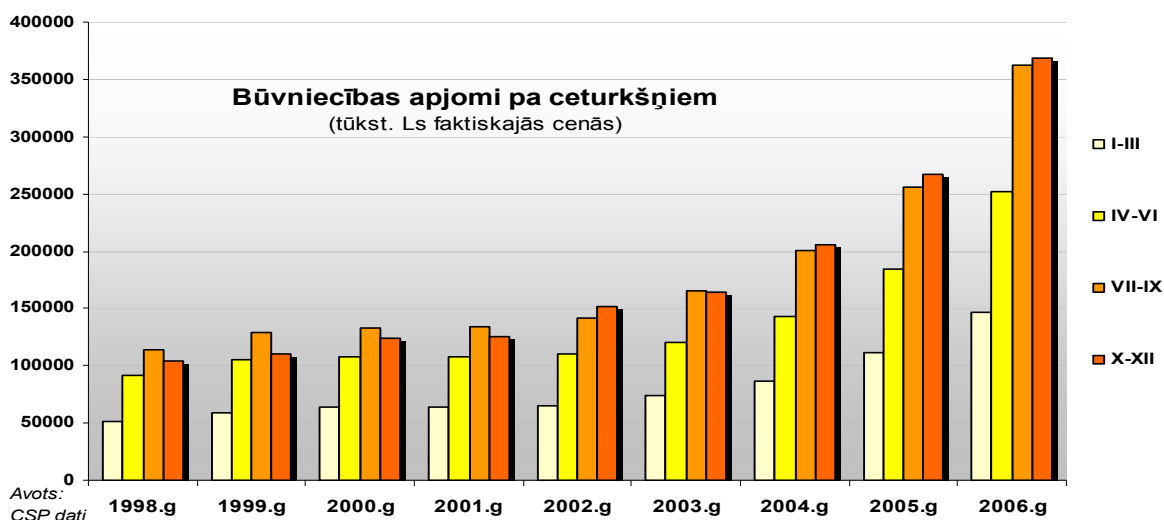
2.1. SIA „XL” raksturojums nozares kontekstā

Būvniecība ir viena no nozīmīgākajām tautsaimniecības nozarēm. Būvniecības nozīmi nosaka tās ievērojamais īpatsvars nacionālā kopprodukta veidošanā. Tas ir relatīvi darbietilpīgs process un valsts mērogā tā piesaista apmēram pusi no visiem kapitālieguldījumiem. Būvniecība ir saistīta ar jebkuru tautsaimniecības nozari, jo rada tām bāzi ēku un būvju veidā. Kopumā būvniecība raksturo ikvienas valsts ekonomisko attīstību un kultūru.

Ņemot vērā to, cik ļoti SIA „XL” ir saistīta ar būvniecību, nolēmu apskatīt statistiku būvniecībā.

Kopumā 2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu būvniecības izmaksas Latvijā vidēji cēlās par 20,9%. Jāatzīmē, ka tik ievērojams būvniecības izmaksu kāpums Latvijā nebija novērots kopš 1995. gada. Visstraujāk pieauga strādnieku darba samaksa – par 44,2%. Izmaksas mašīnu un mehānismu uzturēšanai un ekspluatācijai palielinājās par 20,9%, būvmateriālu cenas – par 10,1%. Vislielākais būvzīmumu pieaugums bija vērojams biroju ēku renovācijā, rūpniecības, lauksaimniecības un tirdzniecības ēku rekonstrukcijā un celtniecībā (attiecīgi par 31,1% un 22,1%). Pazemes maģistrālo cauruļvadu izbūvē izmaksas palielinājās par 21,2%, transporta objektu būvē – par 20,2%, dzīvojamo māju celtniecībā – par 18,6%, izglītības un veselības aizsardzības ēku renovācijā – par 12,3%.

2.1. attēls

Pēc attēla 2.1. var secināt, ka būvniecības apjomi ar katru gadu palielinās, jo sevišķi liels būvniecības apjoma kāpums ir vērojams 2006. g., tas ir būtiski sācis palielināties ar 2003. g.

SIA „XL” uzsāka savu darbību 1995. gadā, tātad jau ir vairāk kā desmit gadu pieredze, uzņēmumā strādā vidēji ap 35 darbiniekiem.

SIA „XL” SVID analīze tiek attēlota tabulā Nr. 2.1

2.1.tabula

SIA „XL” SVID analīze

Iekšējie faktori	
Stiprās puses	Vājības
<ul style="list-style-type: none"> *) 10 gadu ilga pieredze; *) Liels uzņēmums; *) Strādā kvalificēti speciālisti; *) Galvenais birojs atrodas Rīgas centrā un par telpām nav jāmaksā īre; *) Piedāvājam kvalitatīvus pakalpojumus; *) Uzņēmums stabili attīstās (daudz tiek investēts attīstībā); *) Uzņēmums ir konkurētspējīgs; *) Uzņēmumam pieder noliktava, kur remontēt smago tehniku; *) Ir laba sadarbība ar lielām būvfirmām; *) Pieder daudz tehnikas vienības, kuras nav jāirē. *) Gandrīz vienmēr objekti tiek pabeigti termiņos; 	<ul style="list-style-type: none"> *) Ne vienmēr pietiek naudas līdzekļi, lai laikā nomaksātu rēķinus; *) Daudz naudas līdzekļi tiek tērēti spectehnikas amortizācijai un darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanai; *) Naudas plūsmas aprīte notiek lēni.
Ārējie faktori	
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> *) Būvniecības tirgus attīstās ļoti strauji; *) Parādās jaunas tehnoloģijas; *) Notiek straujš būvniecības imports, ES atbalsta programmas; *) Klimats kļūst arvien siltāks; *) Liels tirgus pieprasījums. 	<ul style="list-style-type: none"> *) Valsts nesniedz stabilu atbalstu; *) Liela konkurence; *) Augsta inflācija; *) Mēdz būt problēmas ar darbinieku disciplinēšanu (alkohola lietošana); *) Liela birokrātija, ko pieprasa valsts institūcijas. *) Sadarbības partneri stipri kavē maksājumus un mēdz pat neapmaksāt

Apkopojot SVID analīzes rezultātus var secināt, ka uzņēmumam ir stipras stiprās puses, kas palīdz tam sekmīgi darboties konkurences tirgū, t.i., 10 gadu ilga pieredze, strādā kvalificēti speciālisti, notiek stabila attīstība, tiek piedāvāti kvalitatīvi pakalpojumi. Ir arī vājās puses: daudz naudas līdzekļu tiek patērēti spectehnikas amortizācijai un darbinieku kvalifikācijai, kā arī naudas plūsmas aprīte notiek lēni.

SIA „XL” sniedz sekojošus pamat pakalpojumus:

- 1) ēku būvdarbu veikšana, vadīšana un būvuzraudzība;
- 2) ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu būvdarbu veikšana, vadīšana un būvuzraudzība;
- 3) siltumapgādes un ventilācijas sistēmu būvdarbu veikšana, vadīšana un būvuzraudzība;
- 4) lietotāju gāzes apgādes sistēmu būvdarbu veikšana, vadīšana un būvuzraudzība.

SIA „XL” finanšu analīzi veikšu par astoņiem darbības gadiem sākot no 1999.gada līdz 2006.gadam, izmantojot finanšu pārskatus, t.i., gadu bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķinus, kas attēloti pielikumā Nr. 1.

SIA „XL” galveno posteņu rādītāji 1999.g. – 2006.g. (Ls)

Aktīvs	1999.g.	2000.g.	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
II Pamatlīdzekļi	8817	17126	27580	38822	65569	107023	96892	56500
<i>1. Ilgtermiņa ieguldījumi</i>	8817	17126	27910	39012	65619	107303	107131	105678
I Krājumi	12855	4739	1230	12968	9753	878	60705	53418
II Debitori	3013	19074	11168	5959	37392	65303	106836	292701
Naudas līdzekļi	968	287	3441	24806	12714	33113	24117	10737
<i>2. Apgrozāmie līdzekļi</i>	16836	24100	15839	41685	59859	99294	191658	356856
Bilance	25653	41226	43749	80697	125478	206597	298789	462534
Pašu kapitāls	5679	8619	8783	10804	4268	48025	50707	56569
I Ilgtermiņa kreditori		5000	5000	5000	11000	20000	20000	35120
II Īstermiņa kreditori	19974	27607	29966	64893	110210	135767	222498	362860
Kreditori (kopsumma)	19974	32607	34966	69893	121210	155767	242498	397980
Bilance	25653	41226	43749	80697	125478	206597	298789	462534
Neto apgrozījums	220606	217971	273037	301501	478876	497928	885366	974164
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	143112	192021	241697	244020	444605	418751	832453	262355
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	2204	2939	6164	2021	-6536	43757	2682	5862

Bilances galveno posteņu rādītāji liecina, ka aktīvi stabili palielinās visus gadus, jo sevišķi straujš kāpums ir bijis 2006.g., tas nozīmē, ka uzņēmums darbojas sekmīgi savā tirgū un notiek sekmīga attīstība. Ilgtermiņa ieguldījumi ar 2004.g. samazinās, tas varētu būt tādēļ, ka tika pārdoti pamatlīdzekļi. Apgrozāmie līdzekļi palielinās galvenokārt tādēļ, ka palielinās debitori, bet tas nav negatīvi vērtējams, jo neto apgrozījums palielinās, kas ir pozitīvi vērtējams. Naudas līdzekļi ar 2003.g. samazinās, taču neto apgrozījums palielinās, kas ir pozitīvi vērtējams. Pašu kapitāls palielinās sākot ar 2003.g., tas liecina par uzņēmuma labu finansiālo stāvokli. Īstermiņa saistības ar katru gadu palielinās, tas nav pozitīvi vērtējams, jo ir saistīts ar maksātspējas problēmām. Ilgtermiņa kredīts 2006.g. palielinās, nav vērtējams pozitīvi, taču peļņa ir palielinājusies, kas ir pozitīvs rādītājs. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas 2006.g. ir samazinājušās, kas ir ļoti pozitīvs rādītājs.

Apkopojot rezultātus, var secināt, ka SIA „XL” sekmīgi attīstās un notiek finansiālā stāvokļa uzlabošanās.

2.2. Uzņēmuma līdzekļu un to avotu struktūras un dinamikas analīze

Uzņēmuma līdzekļu galvenās funkcijas ir šādas: saimnieciskās darbības nodrošināšana, paplašināšana un uzņēmuma saistību izpildes garantēšana. Uzņēmuma līdzekļu apjomu un struktūru ietekmē vairāki faktori: [5;256]

- Uzņēmuma lielums, darbības joma un mērķi;

- Izmantojamā tehnoloģija;
- Efektivitātes apsvērumi;
- Noieta organizācijas veids.

Uzņēmuma kapitāla stāvoklis ir atspoguļots uzņēmuma grāmatvedības pārskatā – bilancē. Uzņēmuma kapitāla struktūra un sastāvs ir mainīgi, to ietekmē uzņēmējdarbībā veiktās saimnieciskās operācijas.

Analizējot uzņēmuma kapitāla stāvokli, struktūru un to pārmaiņas, tiek izmantota horizontālā un vertikālā bilances analīze. [5;260]

2.2.1. Vertikālā bilances analīze

Vertikālā bilances analīze tiek veikta ar mērķi noskaidrot atsevišķu pārskatu posteņu īpatsvaru kopējā rādītājā, kas tiek pieņemts par 100%, piemēram, aktīvu posteņu īpatsvaru. [5;251]

Vertikālā bilances analīze rāda uzņēmuma līdzekļu un to avotu struktūras pārmaiņas procentos, par pamatu ņemot bilances kopsummu, kas pielīdzināta 100 %.

Vertikālā jeb struktūras analīze dod iespēju analizēt pētījuma objekta struktūras pārmaiņas laika periodā, kā arī salīdzinājumā ar budžetu. Vertikālās analīzes nozīme ir šāda:

- Sniedz priekšstatu par grāmatvedības pārskatiem – relatīvo lielumu veidā, kas raksturo bilances un peļņas – zaudējuma aprēķina struktūru;
- Ļauj novērtēt uzņēmuma gada pārskata ticamību un tā sastādīšanas pareizību;
- Norāda uz „problemātiskajām” vietām uzņēmuma darbā un ļauj sastādīt turpmākā darba (auditora pārbaudes, analīzes veikšanas) plānu. [5;260]

Tabulā Nr.2.3. tiks veikta SIA „XL” bilances struktūras analīze, savukārt tabulā Nr. 2.2., tiks veikta peļņas vai zaudējuma struktūras analīze.

SIA „XL” bilances struktūras rādītāji 1999.g. – 2006.g. (%)

Aktīvs	1999.g	2000.g	2001.g	2002.g	2003.g	2004.g	2005.g	2006.g
1.Citi nemateriālie ieguldījumi			0,75	0,24	0,04	0,14	0,08	0,04
Nemateriālie ieguldījumi Kopā			0,75	0,24	0,04	0,14	0,08	0,04
1.Iekārtas un mašīnas		39,64	60,60	45,89	47,85	50,87	30,63	10,53
2.Pārējie PL un inventārs	34,37	1,92	2,44	0,87	0,47	0,93		1,69
3.PL izveid.un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas				1,35	3,94			
II Pamatlīdzekļi Kopā	34,37	41,54	63,04	48,11	52,26	51,80	32,43	12,22
1.Pārējie aizdevumi							3,35	10,59
III Ilgtermiņa finansu ieguldījumi Kopā							3,35	10,59
1. Ilgtermiņa ieguldījumi Kopā	34,37	41,54	63,80	48,34	52,30	51,94	35,86	22,85
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	50,11	11,50	2,81	15,16	7,44	0,43	19,55	9,75
2.Avansa maksājumi par precēm				0,92	0,33		0,76	1,80
I Krājumi Kopā	50,11	11,50	2,81	16,07	7,77	0,43	20,32	11,55
1.Pircēju un pasūtītāju parādi		5,38	15,70	1,40	29,40	31,53	34,60	51,62
2.Citi debitori	11,75	11,22	4,99	0,95	0,40	0,08	0,95	0,47
3.Nākamo periodu izmaksas		29,66	4,83	5,04			0,22	11,19
II Debitori Kopā	11,75	46,27	25,53	7,38	29,80	31,61	35,76	63,28
III Naudas līdzekļi	3,77	0,70	7,87	30,74	10,13	16,03	8,07	2,32
2.Approzāmie līdzekļi Kopā	65,63	58,46	36,20	51,66	47,71	48,06	64,15	77,15
Bilance	100	100	100	100	100	100	100	100
1. Pašu kapitāls	7,80	4,85	4,57	0,03	1,59	0,97	0,67	0,43
a) likumā noteiktās rezerves		0,53	1,37	0,01	0,48	0,29	0,20	0,13
Kopā		0,53	1,37	0,01	0,48	0,29	0,20	0,13
Nesadalītā peļņa:								
a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	5,75	8,39	20,08	0,08	6,54	0,81	15,20	10,40
b) pārskata gada nesadalītā peļņa	8,59	7,12		0,03	(5,21)	21,18	0,90	1,27
I Iedaļas kopsumma	22,14	20,91	20,08	0,13	3,40	23,25	16,97	12,23
1.Citi uzkrājumi						1,36	1,87	1,73
2. Uzkrājumi Kopā						1,36	1,87	1,73
1.Aizņēmumi no kredītiestādēm			11,43					
2.Citi aizņēmumi		12,13		0,06	8,77	9,68	6,69	7,59
I Ilgtermiņa kreditori Kopā		12,13	11,43	0,06	8,77	9,68	6,69	7,59
1.Citi aizņēmumi							13,43	2,59
2.No pircējiem saņemtie avansi				0,01			5,83	3,02
3.Parādi piegādātāj.un darba uzņēmējiem	74,69	64,74	51,53	0,77	86,21	56,52	52,04	69,84
4.Nodokļi un soc.nodr.maksāj.	1,31	0,79	1,23	0,02	0,79	4,78	2,35	2,26
5.Pārējie kreditori	1,87	1,43	2,02	0,01	0,83	1,05	0,73	0,73
6.Nākamo periodu ieņēmumi							0,10	
7.Pārskata gada dividendes			13,72					
8.Uzkrātās saistības						3,36		
II Īstermiņa kreditori Kopā	77,86	66,97	68,50	0,80	87,83	65,72	74,47	78,45
III Iedaļas kopsumma	77,86	79,09	79,92	0,87	96,60	75,40	81,16	86,04
Bilance	100	100	100	100	100	100	100	100

Bilances struktūras rādītāji liecina, ka uzņēmumā ilgtermiņa ieguldījumus veido pārsvarā pamatlīdzekļi, līdz ar to pamatlīdzekļu īpatsvars aktīvos ir mainījies 2006.g. tas ir viszemākais 22,85 %, savukārt līdz 2003.g. tas palielinās līdz pat 43,35% punktiem. 2002.g. pamatlīdzekļu īpatsvars samazinās līdz 48,11% un jau 2001.g. palielinās līdz 14,93% punktiem, līdz 1999.g. rezultāts samazinās līdz 34,37%.

Apgrozāmo līdzekļu struktūras analīze parāda, ka to īpatsvars vislielākais līmenis bija 2006.g. 77,15%, jo palielinājās debitori, to īpatsvars 63,28%. Līdz 2003.g. apgrozāmo līdzekļu īpatsvars samazinās par 29,44 % punktiem, kā arī samazinās debitori par 33,48% punktiem. Savukārt 2002.g. apgrozāmo līdzekļu īpatsvars palielinās par 3,95% punktiem, jo naudas līdzekļi ir lieli 30,74%. 2001.g. apgrozāmo līdzekļu īpatsvars samazinās par 15,46% punktiem, jo samazinās arī naudas līdzekļi par 22,87% punktiem, lai gan debitori palielinās. Līdz 1999.g. apgrozāmo līdzekļu īpatsvars palielinās līdz pat 29,43 % punktiem, jo palielinās krājumi un 2000.g. stipri palielinās debitori.

Pašu kapitāla īpatsvars 2006.g. ir samazinājies par 4,74 % punktiem salīdzinājumā ar 2005.g., jo ir samazinājusies iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa par 4,8% punktiem. Līdz 2004.g. pašu kapitāla īpatsvars palielinās, rezultāts ir 23,25%, palielinās galvenokārt tāpēc, ka palielinās pārskata gada nesadalītā peļņa. Savukārt 2003.g. pašu kapitāla īpatsvars strauji krītas par 19,85 % punktiem, jo pārskata gada nesadalītā peļņa ir negatīva. 2002.g. pašu kapitāla īpatsvars vēl jo projām samazinās un sasniedz rezultātu 0,13, savukārt 2001.g. rezultāts palielinās līdz 20,08 %, jo palielinās iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa. Līdz 1999.g. pašu kapitāla īpatsvars ar vien palielinās līdz sasniedz rezultātu 22,14%.

Saistības sākot ar 2004.g. palielinās līdz 2006.g. par 10,64 % punktiem, galvenokārt tas notiek tādēļ, ka palielinās īstermiņa saistības. 2003.g. saistības ir visaugstākās 96,60 %, kā arī īstermiņa saistības ir ar visaugstāko rezultātu 87,83%. 2002.g. saistības kopumā ir stipri samazinājušās par 95,73% punktiem. Savukārt 2001.g. saistības palielinās par 79,05% punktiem, palielinās gan ilgtermiņa, gan īstermiņa saistības. Tad līdz 1999.g. saistības lēnām samazinās līdz 1999.g. sasniedz rezultātu 77,86%.

Apkopojot rezultātus var secināt, ka uzņēmums 2006.g. ir samazinājis pamatlīdzekļus un krājumus, taču ir palielinājušies debitori. Pašu kapitāls ir samazinājies, savukārt saistības ir palielinājušās.

SIA „XL” peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūras rādītāji 1999.g. – 2006.g. (%)

	1999.g	2000.g	2001.g	2002.g	2003.g	2004.g	2005.g	2006.g.
1.Neto apgrozījums	100	100	100	100	100	100	100	100
2.Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	64,87	88,10	88,52	80,94	92,84	84,10	94,02	26.93
3.Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	35,13	11,91	11,48	19,07	7,16	15,90	5,98	73.07
4.Pārdošanas izmaksas	33,19	8,52	5,91	14,33	6,09	6,99	3,88	70.06
5.Administrācijas izmaksas	0,92	1,99	2,66	4,22	2,01	2,28	1,62	1.92
6.Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb.ieņ				0,26	1,07	2,99	0,04	0.07
7.Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb.izm.			0,58		1,46	0,65	0,02	0.15
8.Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi					0,03			
9.Ilgtermiņa finansu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtība norakstīšana				0,10				
10.Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0,02					0,04	0,19	1.16
11.Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	0,10	1,40	2,33	0,67	(1,37)	8,94	0,31	-0.16
12.Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	0,10	1,40	2,33	0,67	(1,37)			
13.Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu		0,05	0,07			0,15	0,01	
14.Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	0,10	1,35	2,26	0,67	(1,37)	8,79	0,30	0,60

Peļņas vai zaudējuma aprēķina rādītāji tiek aprēķināti par pamatu ņemot neto apgrozījuma kopsummu, kas pielīdzināta 100 %. Pēc aprēķinātajiem rezultātiem var secināt, ka pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas 2006.g. ir stipri samazinājušās par 67,09% punktiem, taču pārdošanas izmaksas ir palielinājušās par 66,18% punktiem, tas ir vērtējams pozitīvi, jo palielinās peļņas īpatsvars par 0,30% punktiem. Savukārt 2005.g. pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas ir stipri augstas un peļņa ir maza. 2004.g. peļņa ir palielinājusies par 8,49% punktiem, kas ir ļoti pozitīvi vērtējams, jo izmaksas ir samazinājušās. Taču 2003.g. uzņēmumam ir augstas izmaksas un peļņa ir ar negatīvu rezultātu.

Kopumā rezultātus apkopojot, var secināt, ka uzņēmums darbojas veiksmīgi, jo peļņa ir negatīva tikai vienu gadu, savukārt 2004.g. ir nesis lielu peļņu.

2.2.2. Horizontālā analīzes metode

Horizontālā analīze ļauj noskaidrot dažādu pārskatu posteņu absolūtās un relatīvās novirzes salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. [5;251]

Horizontālā analīzes metodes būtība ir pētāmo rādītāju lielumu analizējamā periodā salīdzināšana ar to pašu rādītāju lielumu iepriekšējā periodā (bāzes gadā) vai ar budžetā paredzēto rādītāju. Horizontālā analīze:

- sniedz priekšstatu par uzņēmuma izaugsmes tempiem, par uzņēmuma ienākumu un izdevumu pieauguma tempu proporciju;
- ļauj noskaidrot uzņēmuma attīstības tendences un to cikliskumu, iekšējo un ārējo faktoru ietekmi uz uzņēmuma darbības rezultātiem;
- ļauj novērtēt uzņēmuma apgrozījuma izauguma efektivitāti attiecībā uz viņa finansiālo stabilitāti.

Dinamikas vai horizontālā analīze parāda pētāmo rādītāju pārmaiņu tendences un dod iespēju analīzes gaitā izpētīt dažādu faktoru ietekmi uz dotā rādītāja pārmaiņām un noteikt to lielumu. Šo analīzi var veikt kā noteiktas atsevišķu bilances posteņu izmaiņas absolūtā un arī relatīvā izteiksmē (procentos), kad tiek salīdzināti pārskata perioda rādītāji ar iepriekšējo periodu vai kādiem citiem bāzes rādītājiem. Pārmaiņas tiek analizētas ar dinamikas indeksa palīdzību vai procentuālā izteiksmē. [5;262]

Tabulās Nr. 2.5. tiks parādīta SIA „XL” bilances horizontālā analīze par visiem 8 darbības gadiem.

2.5. tabula

SIA „XL” bilances horizontālā analīze 1999.g. – 2006.g. (%)

Aktīvs	Novirze % 00/99.g.	Novirze % 01/00.g.	Novirze % 02/01.g.	Novirze % 03/02.g.	Novirze % 04/03.g.	Novirze % 05/04.g.	Novirze % 06/05.g.
1.Citi nemateriālie ieguldījumi			-42,42	-73,68	460,00	-14,64	-16,32
1. Ilgtermiņa ieguldījumi Kopā			-42,42	-73,68	460,00	-14,64	-16,32
1.Iekārtas un mašīnas		62,22	39,68	62,13	75,06	-12,92	-46,81
2.Pārējie PL un inventārs	-91,01	34,68	-34,55	-15,74	225,81		
3.PL izveid.un nepab.celtniec.obj.izm.				352,47			
II Pamatlīdzekļi Kopā	94,24	61,04	40,76	68,90	63,22	-9,47	-41,69
1.Pārējie aizdevumi							389,78
III Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi Kopā	-2,88	62,97	39,78	68,20	63,52	-0,16	-1,36
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	-63,13	-74,05	894,31	-23,62	-90,60	6554,44	-22,80
2.Avansa maksājumi par precēm				-44,17			264,72
2.Apgrozāmie līdzekļi (Krājumi) Kopā	-63,13	-74,05	954,31	-24,79	-91,00	6814,01	-12
1.Pircēju un pasūtītāju parādi		209,55	-83,55	3164,96	76,57	58,68	130,98
2.Citi debitori	53,57	-52,78	-65,03	-34,82	-67,67	1654,66	-22,23
3.Nākamo periodu izmaksas		-82,71	92,29				7910,68
II Debitori Kopā	533,06	-41,45	-46,64	527,49	74,64	63,60	173,97
Naudas līdzekļi	-70,35	1098,95	620,90	-48,75	160,45	-27,17	-55,48
2. Iedaļas kopsumma	43,15	-34,28	163,18	43,60	65,88	93,02	86,19
Bilance	60,71	6,12	84,45	55,49	64,65	44,62	54,80
a) likumā noteiktās rezerves		172,73					
Kopā		172,73					
Nesadalītā peļņa:							
a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	134,58	153,84	-29,60	32,69	-79,67	2623,32	5,90
b) pārskata gada nesad.peļ.	33,12			-423,40	-769,48	-93,87	118,57
I Iedaļas kopsumma	51,77	1,90	23,01	-60,50	1025,23	5,58	11,56
1.Citi uzkrājumi						99,07	43
II Iedaļas kopsumma						99,07	43
1.Citi aizņēmumi				120,00	81,82		75,60
I Ilgtermiņa kreditori Kopā				120,00	81,82		75,60
1.Parādi piegādātāj.un darba uzņēmējiem	39,31	-15,54	174,31	74,95	7,94	33,17	107,76
2.Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	-2,69	65,64	239,26	-45,69	892,96	-29,06	49,29
3.Pārējie kreditori	23,17	49,83	-3,28	21,29	109,74	0,14	55,46
II Īstermiņa kreditori Kopā	38,21	8,54	116,56	69,83	23,19	63,88	63,08
III Iedaļas kopsumma	63,25	7,23	99,89	73,42	28,51	55,68	64,12
Bilance	60,71	6,12	84,45	55,49	64,65	44,62	54,80

Horizontālā analīze liecina, ka analizējamā uzņēmumā pārskata periodā ir notikušas dažādas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem. Uzņēmums ir samazinājis pamatlīdzekļu lielumu 2006.g. -41,69%. Apgrozāmo līdzekļu palielinājums par 86,19%, visdrīzāk ir saistīts ar debitoru palielināšanos. 2006.g. krājumi ievērojami ir samazinājušies un rezultāts ir negatīvs - 12%, savukārt 2005.g. krājumi ir stipri palielinājušies un rezultāts ir 6814,01%. Pārmērīgi lieli

krājumi rada naudas līdzekļu nepamatotu iesaldēšanu. Lielais krājumu palielinājums saistās ar izdevīgu iepirkšanas noteikumu izmantošanu. Tam gan ir gadījuma raksturs, taču no ekonomiskā viedokļa tas palielina iesaldētā kapitāla apjomu un negatīvi ietekmē krājumu aprites ātrumu. Debitoru parādu pieaugumu pēdējos četros gados var uzskatīt par negatīvu tendenci, jo arī tā dēļ samazinās līdzekļu apgrozība.

Analizējot saimniecisko līdzekļu finansēšanas avotu pārmaiņas, redzams, ka 2006.g. notiek pašu kapitāla palielināšanās par 11,56% uz nesadalītās peļņas lieluma palielināšanās. Savukārt aizņemtais kapitāls palielinās visus gadus, vērtējams negatīvi.

2.3. Likviditātes un maksāspējas rādītāju analīze

2.3.1. Likviditātes analīze

Apnozāmo līdzekļu spēja pārvērsties naudas līdzekļos ietekmē bilances likviditāti. Bilances likviditāte ir saimnieciskā subjekta spēja pārvērst aktīvu maksāšanas līdzekļos un segt savas saistības. Citiem vārdiem sakot, bilances likviditāte ir uzņēmuma spēja segt parādu saistības ar aktīviem, kuru pārvēršanās laika periods naudas līdzekļos atbilst saistību dzēšanas laika periodam. Šīs likviditātes analīzei izmanto bilances absolūtos rādītājus.

Uzņēmuma likviditāte parāda uzņēmuma spēju rast maksāšanas līdzekļus uz savu iekšējo avotu (atkarību pārdošanas) rēķina. Uzņēmuma likviditātes analīzē izmanto relatīvos rādītājus – likviditātes koeficientus. Bet uzņēmums aizņemto kapitālu var piesaistīt tikai tad, ja tam ir atbilstoši priekšnosacījumi: pozitīva reputācija un pietiekami augsta investīciju pievilcība. No likviditātes pakāpes ir atkarīga uzņēmuma maksāspēja.

Likviditātes analīze dod atbildi uz šādiem svarīgiem jautājumiem:

- Cik lielā mērā uzņēmums ir spējīgs norēķināties par savām īstermiņa saistībām?
- Cik liels ir šī seguma drošības līmenis?
- Vai uzņēmumam ir iespējams palielināt īstermiņa saistību apjomu nepadarot tā likviditātes līmeni kritisku? [5;301-302]

Likviditāti apskata no diviem viedokļiem:

- 1) uzņēmuma likvidācijas viedokļa, t.i., jānoteic kādi maksāšanas līdzekļi būtu uzņēmuma rīcībā, ko varētu novirzīt saistību dzēšanai, ja maksāspējas vai nepietiekamas rentabilitātes dēļ uzņēmums būtu jālikvidē.
- 2) no uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa, t.i., jānovērtē varbūtība, ka uzņēmums varētu kļūt maksātnespējīgs un tiktu ierosināta piespiedu likvidācija. Bet tā, kā finansu

pārskata informācija balstās uz uzņēmuma darbības turpināšanas principa, analizējot bilanci, likviditāti var aplūkot tikai no šī viedokļa.[2;18]

Uzņēmuma likvidēšanas gadījumā svarīgi ir noskaidrot, kādi maksāšanas līdzekļi ir uzņēmuma rīcībā, ko varētu novirzīt saistību dzēšanai, ja maksātnespējas vai nepietiekamas rentabilitātes dēļ uzņēmums būtu jālikvidē. Šim nolūkam nepieciešama informācija par:

- 1) ieņēmumiem, kurus likvidācijas gadījumā varētu iegūt, pārdodot īpašumu;
- 2) privileģēto saistību lielumu;
- 3) garantētā kredīta nodrošinājuma lielumu.

No uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa jānovērtē varbūtība, ka uzņēmums varētu kļūt maksātnespējīgs un tiktu ierosināta piespiedu likvidācija.

Informācijai par likviditāti ir jāseko regulāri, jo maksātnespējas iestāšanās noved pie uzņēmuma darbības pārtraukšanas. Uzņēmējus parasti interesē nākotnē sagaidāmā likviditāte, nevis likviditāte finanšu pārskatu jeb pagātnes skatījumā. Sagaidāmo likviditāti prognozē, izmantojot finanšu plāna datus. [5;303]

Sagaidāmo likviditāti var apskatīt divos aspektos:

- 1) plānotā likviditāte. To nosaka, vadoties pēc finanšu gada plāna aprēķina lielumiem. Tās noteikšanā vislielākā nozīme ir nepieciešamajam maksāšanas līdzekļu daudzumam, ar ko nomaksāt īstermiņa saistības;
- 2) protektīvā likviditāte. Tā ir spēja segt maksāšanas līdzekļu neparedzēto vajadzību (ja faktiskie naudas izdevumi pārsniedz plānotos). Šāda situācija var veidoties vairāku cēloņu rezultātā:
 - iepriekš neparedzētas iespējas izdevīgiem ieguldījumiem;
 - nav iegūta plānotā peļņa;
 - pircējs atsakās pirkt uzņēmuma produkciju;
 - neparedzēts materiālo resursu iepirkšanas cenu pieaugums u.c. [3;156]

Uzņēmuma likviditātes novērtēšanai izmanto vairākus rādītājus.

Kopējās likviditātes koeficients = $\frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}}$; [5;303] [2.1]

Koeficienta teorētiskā pietiekamība, pēc dažu autoru domām, ir robežās ap 2. Šis koeficients parāda uzņēmuma spēju dzēst savas īstermiņa saistības ar tā rīcībā esošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem. Ja apgrozāmo līdzekļu vērtība ir augstāka nekā īstermiņa saistību vērtība, tas liecina, ka uzņēmumam ir rezerves saistību dzēšanai uzņēmuma likvidācijas gadījumā. Analizējot šo rādītāju, svarīgi ir izvērtēt apgrozāmo līdzekļu struktūru pēc to

likviditātes pakāpēm, jo, piemēram, pārmērīgi ražošanas krājumi un novecojuši debitoru parādi var pilnīgi nepārvērsties maksāšanas līdzekļos.

Ātrās likviditātes jeb starpseguma koeficients = (Naudas līdzekļi + Īstermiņa vērtspapīri + Debitori) / Īstermiņa saistības; [2.2]

Koeficienta teorētiskā pietiekamība, pēc dažu autoru domām, ir ap 0,7 – 1. Tomēr šāds lielums var būt nepietiekams, ja lielāko likvīdo aktīvu daļu veido debitoru parādi.

Absolūtās likvidācijas koeficients = (Naudas līdzekļi + Īstermiņa vērtspapīri) / Īstermiņa saistības; [2.3]

Koeficienta teorētiskā pietiekamība ir 0,20 – 0,25.

Absolūtās likviditātes koeficients parāda, kādu daļu no īstermiņa saistībām var dzēst ar uzņēmuma rīcībā esošajiem maksāšanas līdzekļiem nekavējoties. [5;304]

Ja kopējās likviditātes koeficienta līmenis ir par zemu, tad uzņēmumā var izveidoties grūtības īstermiņa saistību kārtošānā. Ja turpretī tas ir par augstu, tad uzņēmums pārāk daudz kapitāla ieguldījis apgrozāmo līdzekļu posteņos vai arī nepietiekami izmantojis īstermiņa kredītus (banku kredītu un komerckredītu). Lai novērtētu šī koeficienta izmaiņas, to aplūko dinamikas skatījumā vai arī salīdzina radniecīgu uzņēmumu koeficientu līmeni.

Kopējās likviditātes vai saistību seguma koeficientu var paaugstināt divējādi:

- 3) palielinot apgrozāmo līdzekļu atsevišķo posteņu lielumu;
- 4) pazeminot īstermiņa saistību lielumu.

Svarīgi novērtēt un salīdzināt prasību un saistību kārtošānas termiņu. Tāpat arī jānovērtē krājumi, nosakot, vai to sastāvā neietilpst nelikvīdie aktīvi, kurus pārdot var, tikai piešķirot cenu atlaidi (skonto).

Uzskata, ka jo augstāks likviditātes koeficients, jo augstāka uzņēmuma likviditāte. [5;304]

Tomēr visos gadījumos tā nav, jo šī koeficienta aprēķināšanas metodikai piemīt vairākas nepilnības:

- Aprēķinot šo koeficientu, pieņem, ka visi apgrozāmie līdzekļi ir likvīdi. Šāds pieņēmums bieži ir nereāls, it sevišķi tas attiecas uz krājumiem.
- Koeficients var paaugstināties nevēlamu procesu dēļ. Piemēram, ja uzņēmums iepriekš neparedzētu iemeslu dēļ sašaurina ražošanu, tad var pieaugt krājumi, t.i., agrāk iegādātie materiāli var izrādīties lieki. Gadījumā, ja pircējs kļūst maksātnespējīgs, pieaug debitoru parādi. Minēto apstākļu dēļ palielinās apgrozāmo līdzekļu atlikums un līdz ar to paaugstinās likviditātes koeficients.

- Likviditātes rādītājs atsevišķos gadījumos var pārvērsties par pretējo, t.i., likvidācijas rādītāju. Tikai likvidācijas gadījumā uzņēmums pārdod lielu daļu krājumu, lai varētu dzēst īstermiņa saistības.
- Šis koeficients atspoguļo statiku, t.i., stāvokli uz noteiktu datumu. Aprēķinā netiek ņemta vērā līdzekļu apgrozība (dinamika).

Ar bilances likviditāti ir saistīts tīro (pašu) apgrozāmo līdzekļu jēdziens, ko bieži apzīmē arī ar tīro apgrozāmo kapitālu. Tīrais apgrozāmais kapitāls tiek aprēķināts pēc formulas (Ls):

$$\text{Tīrais apgrozāmais kapitāls} = \text{Apgrozāmie līdzekļi} - \text{Īstermiņa saistības}; \quad [2.4]$$

Tīro apgrozāmo līdzekļu palielinājums liecina par uzņēmuma likviditātes līmeņa pieaugumu. Tajā pašā laikā tīro apgrozāmo līdzekļu summas piegums, nemainoties īstermiņa saistību summai, var liecināt arī par lēni likvīdo līdzekļu pieaugumu – ražošanas krājumu vai debitoru parādu pieaugumu, kas savukārt negatīvi ietekmē apgrozāmo līdzekļu aprites ātrumu. Tāpēc objektīvai tīro apgrozāmo līdzekļu izmaiņu novērtēšanai ir jāveic padziļināta apgrozāmo līdzekļu bilances posteņu analīze.

Lai kontrolētu likviditātes līmeni, tā ir jāplāno, sastādot naudas līdzekļu apgrozības (ieņēmumi – izdevumi) plānus pēc iespējas īsākiem laika periodiem, un jākontrolē šo plānu realizēšana. [5;305]

Tīro apgrozāmo līdzekļu summas un likviditātes izmaiņas ir parādītas tabulā Nr.2.6.

SIA „XL” likviditātes rādītāju aprēķini 1999.g. – 2006.g.

Rādītāji	1999.g	2000.g	2001.g	2002.g	2003.g	2004.g	2005.g	2006.g
Apgrozāmie līdzekļi (Ls)	16836	24100	15839	41685	59859	99294	191658	356856
t.sk. Debitori (Ls)	3013	19074	11168	5959	37392	65303	106836	292701
Naudas līdzekļi(Ls)	968	287	3 441	24 806	12 714	33 113	24 117	10737
Aktīvi (Ls)	25653	41226	43749	80697	125478	206597	298789	462534
Kopējās saistības (Ls)	19974	32607	34966	69893	121210	155767	242498	397980
Īstermiņa saistības (Ls)	19974	27607	29966	64893	110210	135767	222498	362860
Kopējās likviditātes koeficients	0,84	0,87	0,53	0,64	0,54	0,73	0,86	0,98
Ātrās likviditātes koeficients	0,20	0,70	0,49	0,47	0,46	0,73	0,59	0,84
Absolūtās likviditātes koeficients	0,05	0,01	0,12	0,38	0,12	0,24	0,11	0,03
Tīrie apgrozāmie līdzekļi (Ls)	-3138	-3507	-14127	-23208	-50351	-36473	-30840	-6004

Likviditātes rādītāju analīze liecina, ka kopējās likviditātes koeficients 2006.g. ir visaugstākais, t.i. 0,98, tomēr tas nav normas robežās un ir mazāks par 1, kas nozīmē, ka īstermiņa saistības pārsniedz apgrozāmo līdzekļu apjomu, t.i. nespēj optimāli sagādāt apgrozāmos līdzekļus vajadzīgajā apjomā. Līdz 2003.g. koeficients arvien samazinās līdz sasniedz koeficientu 0,54, kas ir ļoti negatīvi vērtējams, par to varētu liecināt tas, ka 2003.g. salīdzinājumā ar 2002.g. īstermiņa saistības ļoti strauji palielinājās par 45 317 LVL, savukārt naudas līdzekļi samazinājās gandrīz uz pusi par 12 092 LVL. 2002.g. koeficients nedaudz palielinās par 10 punktiem, taču nesasniedz vēlamo robežu, 2001.g. koeficients ir viszemākais un to visdrīzāk ir ietekmējis tas, ka apgrozāmie līdzekļi ir samazinājušies uz krājumu un debitoru rēķina. 2000.g. un 1999.g. koeficients ir palielinājies 0,87 un 0,84, tomēr nav optimālajās robežās.

Ātrās likviditātes koeficients 2006.g. ir 0,84 un atrodas optimālajās robežās, kas ir pozitīvi vērtējams, jo tas liecina, ka uzņēmums ir finansiāli stabils, taču 2005.g. koeficients ir pazeminājies par 0,25 punktiem un neiekļaujas vēlamo robežās, kas nav vērtējams pozitīvi, jo tas liecina, ka uzņēmumam ir problēmas ar īstermiņa saistību segšanu. 2004.g. koeficients ir palielinājies par 0,14 punktiem un atrodas normas robežās, kas vērtējams pozitīvi. Līdz 2001.g. koeficients samazinās par 0,22 punktiem un atrodas zem vēlamo robežas, nav vērtējams pozitīvi. Savukārt 2000.g. koeficients sasniedz vēlamo robežu, pozitīvs rezultāts. Taču 1999.g. rezultāts ir

viszemākais 0,20, kas liecina, ka uzņēmumam ir bijušas vislielākās problēmas ar īstermiņa saistību segšanu.

Absolūtās likviditātes koeficients 2006.g. ir stipri zems 0,03 un neatrodas optimālajās robežās, kas ir negatīvi vērtējams, tas liecina, ka uzņēmumam ir lielas grūtības ar īstermiņa maksātspēju. 2005.g. koeficients nedaudz palielinās par 0,08 punktiem un 2004.g. sasniedz optimālo robežu, kas ir pozitīvi vērtējams, tas noticis galvenokārt tāpēc, ka ir palielinājušies naudas līdzekļi. Savukārt 2003.g. koeficients ir uz pusi mazāks, t.i. 0,12 punkti, nav vērtējam pozitīvi. 2003.g. koeficients ir augsts 0,38, kas liecina, ka uzņēmumam nav problēmu ar maksātspēju un ir augstāka uzņēmuma likviditāte. Līdz 1999.g. koeficients ir zem normas, un nerasniedz optimālo robežu.

Tīro apgrozāmo līdzekļu viszemākais rezultāts ir 2003.g. -50 351 savukārt līdz 2006.g. tas pamazām palielinās līdz -6004, bet tomēr nerasniedz pozitīvu rezultātu, kas liecina, ka uzņēmumam nav pieticis līdzekļu savu saistību segšanai, vērtējams negatīvi

Apkopojot likviditātes rādītāju analīzi kopumā, var secināt, ka 2006.g. uzņēmums ir kļuvis arvien likvīdāks salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem un var secināt, ka situācija ir uzlabojusies.

Uzņēmuma finansiālā stāvokļa uzlabošanu var panākt uz divu avotu rēķina: palielinot finansēšanas avotu apjomu vai samazinot ilgtermiņa ieguldījumu krājumu apjomu. Pēdējo var samazināt, veicot krājumu normēšanu, palielinot to aprites ātrumu. Debitoru parādu līmeni var pazemināt, izstrādājot atbilstošu kredītpolitiku un samazinot pircējiem noteikto norēķināšanās periodu. Ilgtermiņa ieguldījumu apjomu var samazināt, noslogojot pilnīgāk tehnoloģiskās iekārtas vai likvidējot liekās iekārtas.

Stabils uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir visu ekonomisko faktoru veiksmīgas un efektīvas pārvaldības rezultāts. [5;308]

2.3.2. Maksātspējas analīze

Viens no stāvokļiem, kas raksturo uzņēmuma finansiālo stāvokli, ir tā maksātspēja, t.i., spēja ar saviem naudas līdzekļu resursiem savlaicīgi dzēst savas saistības. Maksātspējas novērtējums pēc bilances rādītājiem tiek veikts, balstoties un apgrozāmo līdzekļu likviditāti. Apgrozāmo līdzekļu likviditāti raksturo laika periods, kurā apgrozāmie līdzekļi var pārvērsties naudas līdzekļos. Jo mazāks šis periods, jo augstāka apgrozāmo līdzekļu likviditāte. [5;301]

Maksātspējas rādītāji ir īpaši svarīgi esošajiem un arī potenciālajiem kreditoriem, jo tie rāda kādā mērā uzņēmuma ieņēmumi sedz procentu un citus fiksētus maksājumus, kā arī to, vai

uzņēmuma likvidācijas gadījumā ir pietiekami daudz aktīvu, lai segtu saistības. Uzņēmuma dalībniekus šie rādītāji interesē, jo aprēķinātie procenti ir uzskatāmi par izmaksām, kas palielina uzņēmuma saistības. [2;23]

Aktīvu struktūra – ilgtermiņa ieguldījumu un apgrozāmo līdzekļu īpatsvars – ietekmē finansēšanas avotu izvēli. Uzņēmuma aktīvi tiek finansēti no diviem avotiem – pašu un aizņemtā kapitāla. Aizņemto kapitālu veido uzņēmuma saistības ar darījuma partneriem, komercbankā, darbiniekiem, valsti. Saistību līmeņa vērtēšanā galvenais kritērijs ir finansiālā rika līmenis. Tas ir risks, kuru ietekmē aktīvu finansēšanas avoti un veids. Pieaugot aizņemtā kapitāla īpatsvaram bilances pasīvā, pieaug finanšu riska līmenis. Nosakot uzņēmuma pieļaujamā finanšu riska līmeni, jāņem vērā uzņēmējdarbības riska līmenis. Ja uzņēmums darbojas augsta uzņēmējdarbības riska apstākļos, tad tas nedrīkst uzņemties augstu finansiālo risku. Pretējā gadījumā kopējais risks var izrādīties pārāk liels. Finansēšanas avotu un to radīto riska līmeni var novērtēt, izmantojot vairākus rādītājus. [5;298]

Finansiālās autonomijas koeficients parāda pašu kapitāla īpatsvaru finansēšanas avotu struktūrā. Jo augstāks ir šis rādītājs, jo augstāks ir uzņēmuma finansiālās drošības līmenis. Koeficients tiek aprēķināts šādi:

$$\text{Finansiālās autonomijas koeficients} = \text{Pašu kapitāls} / \text{Kopējais kapitāls}; \quad [2.5]$$

Tirgus ekonomikā augsts pašu kapitāla īpatsvars un tā pieaugums neliecina par uzņēmuma stāvokļa uzlabošanos un spēju ātri reaģēt uz lietišķās situācijas izmaiņām. Tieši pretēji, aizņemtā kapitāla izmantošana liecina par uzņēmuma elastību, tā spēju saņemt kredītus un tos atdot, par kredītuzticību uzņēmumam.

Saistību īpatsvars bilancē vai finansiālās atkarības koeficients raksturo uzņēmuma finansiālo atkarību no kreditoriem. Aizņemtā kapitāla piesaistīšana izraisa % maksājumus, kā arī maksājumu saistību dzēšanai. Jo šis rādītājs ir zemāks, jo labprātāk kreditori izsniegs kredītu. Šo koeficientu aprēķina pēc formulas:

$$\text{Finansiālās atkarības koeficients} = \text{Aizņemtais kapitāls} / \text{Kopējais kapitāls}; \quad [2.6]$$

Jo augstāks ir šis rādītājs, jo vairāk parādu ir uzņēmumam, līdz ar to pastāv risks atmaksāt aizdotās summas un arī kredīta %. Kreditori parasti vēlas, lai šis rādītājs būtu zemāks, jo līdz ar to ir drošākas iespējas netraucēti saņemt atpakaļ aizdotās summas. Augsts šis rādītājs norāda, ka par aizņemto kapitālu ir jāmaksā liela % summa un uzņēmuma kreditēšanas noteikumi būs stingrāki, vai arī tas var zaudēt iespēju vēl saņemt kredītus.

Finanšu sviras vai finansiālā riska koeficients ir kapitāla struktūru raksturojošs un apkopojošs rādītājs, jo visi pārējie rādītāji nosaka tā lielumu. [5;299]

Ekonomiskajā literatūrā tiek minēti normatīvi šim koeficientam, bet praktiski tādu nav, jo tie var būt atšķirīgi dažādām nozarēm. Tajās nozarēs, kur ir lēna kapitāla aprite un augsts ilgtermiņa ieguldījuma īpatsvars, kā tas ir pētāmajā uzņēmumā, šis koeficients nedrīkst būt augsts.

Finanšu riska koeficients vai saistību attiecība pret pašu kapitālu rāda aizņemtā kapitāla iesaistīšanās pakāpi atkarību finansēšanā. Šo rādītāju aprēķina pēc formulas:

$$\text{Finanšu riska koeficients} = \text{Saistības} / \text{Pašu kapitāls}; \quad [2.7]$$

Speciālisti uzskata, ja šis rādītājs ir sasniedzis koeficientu 1, tad uzņēmuma finansiālā stabilitāte ir sasniegusi kritisko punktu, tas nozīmē, ka uzņēmums daudz izmanto aizņemto kapitālu. Koeficienta lieluma kritiskās robežas lielā mērā ir atkarīgas arī no saimnieciskās darbības rakstura un apgrozāmo līdzekļu aprites ātruma. Var būt situācija, kad apgrozāmie līdzekļi aprit ātri, kā rezultātā šī koeficienta kritiskā robeža var ievērojami pārsniegt 1, būtiski neietekmējot uzņēmuma finansiālo autonomiju. [5;299-300]

Tabulā Nr. 2.7. ir parādīta uzņēmuma kapitāla struktūras rādītāju dinamika.

2.7. tabula

SIA „XL” maksāspējas rādītāju dinamika 1999.g. – 2006.g

	1999.g.	2000.g.	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Saistību kopsumma (Ls)	19974	32607	34966	69893	121210	155767	242498	397980
Pašu kapitāls (Ls)	5679	8619	8783	10804	4268	48025	50707	56569
Bilances kopsumma (Ls)	25653	41226	43749	80697	125478	206597	298789	462534
Finansiālās atkarības koeficients	0,78	0,79	0,80	0,87	0,97	0,75	0,81	0,86
Finansiālās autonomijas koeficients	0,22	0,21	0,20	0,13	0,03	0,23	0,17	0,12
Finanšu riska koeficients	3,52	3,78	3,98	6,47	28,40	3,24	4,78	7,04

Pēc maksāspējas rādītāju dinamikas aprēķiniem ir redzams, ka finansiālās atkarības koeficienti ir augsti visus gadus, tas nozīmē, ka lielākā aktīvu daļa tiek finansēta ar aizņemto kapitālu, pastāv risks atmaksāt aizdotās summas un arī kredīta procentus, rezultāti ir negatīvi vērtējami. 2006.g. koeficients ir 0,86, 2003.g. tas ir visaugstākais 0,97 un līdz 1999.g. tas samazinās līdz 0,78, taču negūst vēlamo rezultātu.

Finansiālās autonomijas koeficientu aprēķini liecina, ka rezultāti ir zemi visus gadus, tas liecina, ka uzņēmumam ir lielas saistības un ir finansiāli atkarīgs un nestabils, vērtējams negatīvi. 2006.g. koeficients ir 0,12 un līdz 2004.g. tas nedaudz palielinās līdz 0,23, sasniedz augstāko

rezultātu, taču ne pietiekoši. Savukārt 2003.g. rezultāts ir samazinājies par 0,20 punktiem, kad sasniedz viszemāko rezultātu un līdz 1999.g. rezultāts pakāpeniski palielinās līdz 0,22.

Finanšu riska koeficienti ir stipri pārsnieguši kritisko robežu visus gadus, tas nozīmē, ka uzņēmuma finansēšanā vairāk tiek izmantoti aizņemtie līdzekļi, nevis pašu līdzekļi, vērtējams ļoti negatīvi. 2006.g. koeficients ir 7,04 un līdz 2004.g. tas samazinās par 3,8 punktiem, savukārt 2003.g. tas ir ļoti augsts 28,40, uzņēmums ir finansiāli visnestabilākais, to ir ietekmējis tas, ka uzņēmums ir gadu noslēdzis ar negatīvu peļņu. 2002.g. koeficients samazinās par 21,93 punktiem un līdz 1999.g. koeficients samazinās līdz 3,52, tomēr nerasniedzot vēlamu rezultātu.

Pēc veiktajiem maksātspējas analīzes rezultātiem, var secināt, ka uzņēmumam ir lielas problēmas ar maksātspēju.

2.4. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes analīze

Uzņēmuma apgrozāmos līdzekļus veido uzņēmuma naudas līdzekļi, krājumi, debitori, nākamo periodu izmaksas. Apgrozāmie līdzekļi apņemt daudz ātrāk nekā pamatlīdzekļi. Tas jāņem vērā projektētājiem, plānotājiem un investoriem, jo tie ir ieinteresēti, lai pamatlīdzekļu īpatsvars uzņēmējdarbības ieguldījumos būtu pēc iespējas mazāks un ieguldīto līdzekļu aprīte ātrāka, jo katrs kapitāla aprītes cikls rada uzņēmumam zināmu ienākumu.

Apgrozāmo līdzekļu aprītes būtiskākās īpatnības:

- Tie piedalās tikai vienā ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas ciklā;
- Tie pilnībā ietilpst ražotās produkcijas vai sniegto pakalpojumu ražošanas izmaksās;
- Tie tiek kompensēti pilnīgi pēc ražotās produkcijas realizācijas.

Uzņēmuma darbības veikšanai ir nepieciešams noteikts kapitāls, kura lielums būs atkarīgs no aktīvu izmantošanas efektivitātes. [5;369]

Aprītes rādītāji rāda, cik intensīvi uzņēmums izmanto savus aktīvus, lai saražotu produkciju (pakalpojumus) pārdošanai. Šie rādītāji dod iespēju spriest par to, vai ieguldījumi uzņēmuma aktīvos nav par lielu vai par mazu. Ja ieguldījumi ir par lielu, tad var būt, ka līdzekļi ir iesaistīti tādos aktīvos, kurus būtu lietderīgāk izmantot cietiem mērķiem. Tā piemēram, uzņēmumam var būt lieki ražošanas krājumi, ko var pārdot un ieņēmumus novirzīt izdevīgākiem mērķiem. Ja ieguldījumi ir par mazu uzņēmums var izrādīties nespējīgs pietiekamā līmenī apkalpot pircējus, vai arī ražot produkciju. Var būt, ka uzņēmums gūst labumu no krājumu

palielināšanas, jo efektīvāka klientu apkalpošana var izrādīties svarīgāka nekā naudas vai vērtspapīru atlikumu palielināšana. [2;29]

Nodrošinot apgrozāmiem līdzekļiem straujāku apriti, saīsinās to aprites periods un līdz ar to nepieciešamā kapitāla lielums.

Efektīva apgrozāmā kapitāla izmantošana tieši ietekmē uzņēmuma peļņu un naudas plūsmu. Tas nozīmē, ka uzņēmuma vadības uzdevums ir kontrolēt apgrozāmo līdzekļu atlikumu bilancē.

Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes galvenais rādītājs ir to aprites ātrums. To var izteikt ar koeficienta palīdzību vai aprites perioda garumu dienās.

Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients (K_a) rāda, cik aprites ciklus ($N-N_1$) gadā ir veicis apgrozāmos līdzekļus ieguldītais kapitāls. Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficientu aprēķina pēc formulas:

$$K_a = \text{Neto apgrozījums} / \text{Apgrozāmo līdzekļu vērtība}; \quad [2.8]$$

Izmantojot aprites koeficienta analīzes rezultātus, iespējams aprēķināt vienas aprites cikla garumu, kas parāda laika periodu no apgrozāmo līdzekļu ienākšanas uzņēmumā līdz to pārveidošanai un pārdošanai. To aprēķina pēc sekojošas formulas:

$$\text{Aprites cikls dienās} = 360 \text{ dienas} / \text{Aprites ātrums (koeficients)}; \quad [2.9]$$

Tātad, jo lielāks ir aprites koeficients, jo īsāks ir aprites periods un līdz ar to īsāk kapitāla iesaldēšanas periods apgrozāmajos līdzekļos, jo apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitāte ir augstāka.

Lai precīzāk novērtētu apgrozāmo līdzekļu aprites rādītājus, aprites koeficientu var aprēķināt arī atsevišķiem apgrozāmo līdzekļu posteņiem, lai novērtētu to ietekmi uz kopējo apgrozāmo līdzekļu aprites ātrumu. Tā kā kapitāla iesaldēšana notiek preču krājumos un debitoru parādos, tad mērķtiecīgi ir novērtēt šo posteņu aprites ātrumu un periodus.

Krājumu aprites koeficients rāda, cik reizes gadā ir apritējuši krājumos ieguldītie līdzekļi (kapitāls). Jo lielāks ir krājumu aprites ātrums, jo ātrāka ir preču –materiālo vērtību realizācija. Šis koeficients rāda ātrumu, ar kādu ražošanas krājumi tiek pārvērsti skaidras naudas formā. Krājumu aprites koeficientu (K_k) aprēķina ir veikts, izmantojot sekojošu formulu:

$$K_k = \text{Iepirkto un pārdoto krājumu vērtība} / \text{Krājumu vērtība}; \quad [2.10]$$

Krājumu aprites koeficienta līmenis varētu interesēt potenciālos investorus, kā arī preču piegādātājus, jo tas parāda, pēc cik dienām krājumi pārvēršas naudas līdzekļos. [5;270-271]

Debitoru parādu aprites koeficients (D_a) rāda, cik reizes vidēji gada laikā debitoru parādi pārvērtušies naudas līdzekļos. Šo koeficientu aprēķina pēc sekojošas formulas:

Da = Neto apgrozījums / Debitoru parādu summa; [2.11]

Aprēķinos tiek izmantoti tikai pircēju parādi, ja uzņēmums visu savu produkciju pārdod uz kredīta, tad aprēķinā tiek izmantota visa neto apgrozījuma summa. Pretējā gadījumā formulā izmanto attiecīgi daļu no apgrozījuma.

Novērtējot apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitāti, vienlaikus var vērtēt arī piegādātāju parādu aprites ātrumu, jo piegādātāju kredīts ir apgrozāmo līdzekļu galvenais finansēšanas avots.

Piegādātāju parādu aprites periods ($P_{pieg.}$) rāda, cik dienas uzņēmumam būs nepieciešamas, lai samaksātu savus rēķinus. To aprēķina pēc formulas:

$P_{pieg.} = \text{Piegādātāju kredīta summa} * 360 / \text{Gada laikā iepirkto preču vērtība};$ [2.12]

Pēc šī rādītāja var spriest par piegādātāju parādu ietekmi uz finanšu cikla garumu un vajadzīgā kapitāla lielumu. [5;272-273]

Tabulā Nr. 2.8. ir parādīta uzņēmuma aprites rādītāju dinamika.

2.8. tabula

SIA „XL” aprites rādītāju dinamika 1999.g. – 2006.g.

Rādītāji	1999.g	2000.g	2001.g	2002.g	2003.g	2004.g	2005.g	2006.g
Neto apgrozījums (Ls)	220606	217971	273037	301501	478876	497928	885366	974164
Apgrozāmo līdzekļu vērtība (Ls)	16836	24100	15839	41685	59859	99294	191658	356856
Pārdotās produkcijas materiālu izmaksas (Ls)	143112	192021	241697	244020	444605	418751	832453	262355
Krājumu summa (Ls)	12855	4739	1230	12968	9753	878	60705	53418
Pircēju un pasūtītāju parādi (Ls)	--	2219	6869	1130	36894	65142	103365	238755
Parādi piegādātājiem un darba uzņēmējiem (Ls)	19160	26691	22542	61834	108178	116762	155491	323041
AL aprites koeficients	8.60	5.29	6.24	3.74	3.82	2.41	2.96	2.11
Aprites periods dienās	42	69	58	98	96	151	123	173
Krājumu aprites koeficients	11.13	40.52	196.50	18.82	45.59	476.94	13.71	4.91
Aprites periods dienās	33	9	2	19	8	1	27	74
Debitoru aprites koeficients	--	98.23	39.75	266.82	12.98	7.64	8.57	4.08
Aprites periods dienās	--	4	9	1	28	48	43	89
Piegādātāju kredīta aprites	7.47	7.19	10.72	3.95	4.11	3.59	5.35	0.81
Aprites periods dienās	49	51	34	92	89	102	68	449

Aprites rādītāju analīze liecina, ka apgrozāmo līdzekļu koeficienti pa gadiem kopumā samazinās, tas nozīmē, ka apgrozāmo līdzekļu aprites cikls dienās kļūst ar vien lēnāks un to

izmantošanas efektivitāte samazinās, kas ir vērtējams negatīvi, jo salīdzinājumā 2006.g. ar 1999.g. apgrozāmo līdzekļu cikls ir palielinājies par 131 dienu.

Krājumu aprites koeficients 2006.g. ir zemāks, kā iepriekšējos gadus, t.i. 4,91, kas liecina, ka krājumos ieguldīts daudz līdzekļu un aprites cikls ir bijis 74 dienas, tas nozīmē, ka ir bijusi lēnāka preču – materiālo vērtību realizācija salīdzinājumā ar 2005.g., vērtējams negatīvi. Savukārt 2004.g. krājumi noliktavā ir stipri samazinājušies un aprites cikls ir 1 diena, šajā gadā uzņēmums ir maz līdzekļu iesaldējis krājumos un ir nostabilizējis finansiālais stāvoklis, jo peļņa ir vislielākā. 2003.g. koeficients samazinās par 431,35 punktiem, taču peļņa ir negatīva, līdz ar to rezultāts vērtējams negatīvi. 2001.g. koeficients ir samērā augsts un peļņa ir palielinājusies uzņēmuma finansiālais stāvoklis uzlabojies salīdzinājumā ar 1999.g. un 2000.g.

Veiktie aprēķini parāda, ka visus gadus uzņēmums ar piegādātājiem norēķinās bez aizkavējumiem, jo pircēji un pasūtītāji norēķinās savlaicīgi.

Pēc veiktajiem analīzes rezultātiem, var secināt, ka krājumu aprites rādītāju dinamika ir mainīga, jo saistās ar nestabilām preču piegādēm. 2006.g. uzņēmumam ir bijuši daudz krājumu, bet norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem bijusi veiksmīga, kas ir pozitīvi vērtējams. Savukārt 2004.g. uzņēmumam ir bijusi liela peļņa, kas ir pozitīvi ietekmējis tā finansiālo stāvokli.

2.5. Rentabilitātes rādītāju analīze

Rentabilitāte (R) ir relatīvs rādītājs, kas raksturo uzņēmuma finansiālo rezultātu, tā darbības ienesīguma līmeni un efektivitāti kopumā. R rādītāji vērtē uzņēmuma ienesīgumu no dažādām pozīcijām un tiek grupēti atbilstoši ekonomiskā procesa dalībnieku interesēm.

R rādītāji raksturo peļņas veidošanas faktoru vidi. Tāpēc to vērtējums ir obligāts, veidot salīdzinošo analīzi un novērtējot uzņēmuma finansiālo stāvokli. R līmenis ļauj novērtēt uzņēmuma spēju saimnieciskās darbība procesā ģenerēt nepieciešamo peļņu un raksturo aktīvu un ieguldītā kapitāla izmantošanas efektivitāti. R rādītāji parāda peļņas un patērēto resursu attiecības. Analizējot uzņēmuma ražošanas darbību, R rādītāji tiek izmantoti kā investīciju politikas un cenu veidošanas instruments. [5;284]

R līmeņa vērtēšanai nav absolūtu kritēriju. Tās augstums ir atkarīgs no uzņēmuma darbības veida, apgrozījuma struktūras un citiem faktoriem.

Tā kā peļņa ir svarīgs uzņēmuma darbības rezultāts, ilgstoši zems R līmenis vai R ar „-” zīmi atspoguļo uzņēmējdarbības neveiksmi. Ja šo neveiksmi laikus nenovērš, gaidāms uzņēmuma bankrots.

R līmeņa paaugstināšana vienmēr tiek vērtēta pozitīvi. R izsaka procentos. [3;168]

R rādītājus var apvienot vairākās grupās:

- Rādītāji, kas raksturo ražošanas izmaksu atmaksāšanos (ražošanas R);
- Rādītāji, kas raksturo pārdošanas efektivitāti (apgrozījuma R rādītāji), kas raksturo kapitāla ienesīgumu (aktīvu un kapitāla R).

Ražošanas vai izmaksu atmaksāšanās R parāda, cik daudz peļņas uzņēmumam ir uz vienu ražošanai un pārdošanai iztērēto latu. Šo rādītāju var aprēķināt gan visam uzņēmumam kopumā, gan atsevišķiem produkcijas veidiem.

Ražošanas R aprēķina, peļņu no produkcijas pārdošanas dalot ar pārdotās produkcijas ražošanas izmaksām.

Apgrozījuma R raksturo pārdošanas ienesīgumu. Rēc šī rādītāja var spriest par to, cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība lats. To aprēķina pēc formulas:

$$\text{Apgrozījuma R} = \text{Neto peļņa} * 100 / \text{Neto apgrozījums}; \quad [2.13]$$

Apgrozījuma R vienlaikus atspoguļo gan produkcijas un pakalpojumu pārdošanas iegūto peļņu, gan arī ar ražošanu un pakalpojumu sniegšanu tieši nesaistītās izmaksas un ieņēmumus, piemēram, samaksātos un saņemtos procentus, aprēķinātos nodokļus. R ir jāanalizē dinamikā, pa vairākiem gadiem, lai noskaidrotu tās izmaiņu tendences. [5;285]

Apgrozījuma R var paaugstināt, samazinot izmaksas, paaugstinot realizējamās produkcijas cenu vai palielinot realizētās produkcijas apjoma pieauguma tempus salīdzinājumā ar izmaksu pieauguma tempiem. [5;288]

Aktīvu R ir viens no svarīgākajiem uzņēmuma darbības rādītājiem. Šis rādītāj ļauj spriest par to, cik efektīvi uzņēmumā izmanto aktīvus, lai gūtu ienākumu. Tā parāda, cik naudas vienību bija nepieciešams uzņēmumam, lai iegūtu vienu peļņas naudas vienību neatkarīgi no šo līdzekļu piesaistīšanas avota. Šo rādītāju aprēķina pēc formulām:

$$\text{Aktīvu R (BEP) \%} = \text{Peļņa pirms nodokļu un \% atskaitīšanas} / \text{Aktīvu vidējā vērtība gadā};$$

vai

$$\text{Aktīvu R (ROA) \%} = \text{Neto peļņa} / \text{Aktīvu vidējā vērtība gadā}; \quad [5;286] \quad [2.14]$$

Aktīvu R sadalīšana divās sastāvdaļās ļauj noskaidrot, kāds iemesls ir šī rādītāja nepietiekami augstam vai zēmam līmenim: realizācijas R, aprites ātrums vai abi šie rādītāji kopā. Pēc analīzes rādītājiem uzņēmuma vadība var pieņemt lēmumu par šo rādītāju paaugstināšanu. [5;288]

Cenu paaugstināšana realizējamai produkcijai var būt līdzeklis aktīvu R paaugstināšanai. Tomēr attīstītas tirgus ekonomikas apstākļos tas ir samērā sarežģīts uzdevums. Tikai uzņēmumi,

kas ir noteicēji par cenām tirgū, var paaugstināt savas produkcijas cenas un tādā veidā saglabāt aktīvu R līmeni pat apstākļos, kad pasliktinās ekonomiskā konjunktūra.

Aktīvu aprites ātrumu var paaugstināt, palielinot produkcijas realizācijas apjomu, bet saglabājot aktīvus iepriekšējā līmenī var arī samazinot. [5;288]

Pašu kapitāla R ir uzņēmuma funkcionēšanas efektivitātes novērtējuma noslēdzošais rādītājs. Visa uzņēmuma darbība tiek virzīta uz pašu kapitāla summas un tā ienesīguma palielināšanu.

Šī R ļauj noteikt, cik daudz peļņas iegūts uz uzņēmumā ieguldīto īpašnieku kapitāla latu. Pašu kapitāla R aprēķina pēc formulas:

Pašu kapitāla R (ROE)% = Neto peļņa/ pašu kapitāla gada vidējā summa; [2.15]

Pašu kapitāla R viens no ietekmējošiem faktoriem ir kapitāla struktūras izmaiņas pasīvā. Mainoties aizņemtā kapitāla īpatsvaram bilancē, mainīsies arī pašu kapitāla R uz finanšu sviras (AK:PK) rēķina. [5;293-294]

Lai analizētu rentabilitāti koeficientos, tiek lietots „DuPont” modelis. Tā nozīme ir identificēt faktorus, kuri nosaka efektivitāti funkcionējošam uzņēmumam, novērtēt to ietekmi uz izmaiņām un nozīmē. Tā kā eksistē daudz rādītāju, kas nosaka efektivitāti, tad tiek lietots pēc analītiķu domām nozīmīgs rādītājs, pašu kapitāla R (ROE).

„DuPont” modelis:

$$\text{ROE} = \frac{\text{Neto peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} * \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Aktīvu kopsumma}} * \frac{\text{Aktīvu kopsumma}}{\text{Pašu kapitāls}}; \quad [2.16]$$

No dotā modeļa redzams, ka pašu kapitāla R sastāv no trīs faktoriem: apgrozījuma R, resursu ņemšanas un struktūras avotu līdzekļiem, avansējumiem dotajā uzņēmumā. Šie faktori parāda finanšu saimnieciskās darbības uzņēmumā no visām pusēm, līdzsvaru un dinamiku, pārsvarā grāmatvedības pārskati: pirmais faktors nozīmē pārskats par ienākumiem un zaudējumiem, otrais – bilances aktīvi, trešais – bilances pasīvi. [8;264]

Tabulā Nr. 2.9. ir parādīta uzņēmuma rentabilitātes rādītāju dinamika.

SIA „XL” rentabilitātes rādītāju dinamika 1999.g. – 2006.g.

Rādītāji	1999.g	2000.g	2001.g	2002.g	2003.g	2004.g	2005.g	2006.g
PP % pirms nodokļiem (Ls)	2252	3051	6364	2021	-6536	44682	4421	9773
Neto peļņa (Ls)	2204	2939	6164	2021	(6536)	43757	2682	5862
Neto apgrozījums (Ls)	220606	217971	273037	301501	478876	497928	885366	974164
Aktīvu kopsumma (Ls)	25653	41226	43749	80697	125478	206597	298789	462534
Pašu kapitāls (Ls)	5679	8619	8783	10804	4268	48025	50707	56569
Apgrozījuma R %	1,00	1,35	2,26	0,67	(1,36)	8,79	0,30	0,60
Aktīvu R (BEP) %	8,78	7,40	14,55	2,50	(5,21)	21,63	1,48	2,11
Aktīvu R (ROA) %	8,59	7,13	14,09	2,50	(5,21)	21,18	0,90	1,27
Pašu kapitāla R (ROE) %	38,81	34,1	70,18	18,71	(153,14)	91,11	5,29	10,36
A aprites koeficients	4,52	4,78	4,98	7,47	29,40	4,30	5,89	8,18
A/PK (kapitāla sturkūra)	8,60	5,29	6,24	3,74	3,82	2,41	2,96	2,11

Pēc rentabilitātes rādītāju aprēķiniem var secināt, ka uzņēmumam peļņa nav bijusi tikai 2003.g. un līdz ar to R ir negatīva. Apgrozījuma R 2006.g ir 0,60%, savukārt 2005.g. tā samazinās uz pusi, jo ir samazinājusies gan peļņa, gan neto apgrozījums. Savukārt 2004.g. uzņēmumam ir vislielākā peļņa līdz ar to R ir visaugstākā, t.i. 8,79%, ļoti pozitīvi vērtējams. Taču 2003.g. uzņēmums ir strādājis ar zaudējumiem un R ir negatīva -1,36%, negatīvi vērtējams rezultāts. 2001.g. neto peļņa salīdzinājumā ar 1999.g.,2000.g. un 2002.g. ir augstākā, tādēļ R ir visaugstākā par šiem gadiem, t.i., 2,26%.

Aktīvu R (BEP) ir 2006.g. ir 2,11%, tā ir palielinājusies salīdzinājumā ar 2005.g. par 0,63 % punktiem, vērtējams pozitīvi, savukārt 2004.g. tā ir visaugstākā 21,63 %, kas ir ļoti pozitīvs rezultāts, kas liecina, ka uzņēmuma aktīvi tika izmantoti efektīvi, lai gūtu ienākumus. 2003.g. R ir negatīva -5,21 %, kas ir vērtējams negatīvi. 2002.g. R ir pozitīva un palielinās līdz 2,5%, savukārt 2001.g. R ir palielinājusies par 12,68% punktiem, vērtējams pozitīvi, taču līdz 1999.g. tā samazinās par 8,78%punktiem, bet tomēr ir augsta.

Pašu kapitāla R 2006.g. ir palielinājusies par 5,07 % punktiem salīdzinājumā ar 2005.g., kas ir pozitīvs rezultāts. 2004.g. R ir visaugstākā 91,11%, tas liecina, ka uzņēmums prot pelnīt izmantojot aizņemto kapitālu, un tas parāda uzņēmuma ekonomisko izaugsmi. Savukārt 2003.g. R ir negatīva -153,14%, tas nozīmē, ka uzņēmums ir slikti izmantojis aizņemto kapitālu. 2002.g. R ir palielinājusies par 134,43 % punktiem, vērtējams pozitīvi, savukārt 2001.g. R ir ļoti augsta 79,18%, uzņēmums strādājis efektīvi, bet 1999.g. R jau samazinās līdz 38,81%.

Kā rāda rezultāti, tad var secināt, ka uzņēmuma veiksmīgākie gadi ir bijuši 2004.g., kad ir bijušas visaugstākās rentabilitātes un lielākā peļņa, un 2001.g.

„DuPont” modeļa analīze tiek parādīta tabulā Nr. 2.10.

SIA „XL” „DuPont” modeļa analīze 1999.g. – 2006.g.

1999.g.	1 %	*	8,60	*	4,52	=	38,81	%(PK Rent)
2000.g.	1,35 %	*	5,29	*	4,78	=	34,10	%(PK Rent)
2001.g.	2,26 %	*	6,24	*	4,98	=	70,18	%(PK Rent)
2002.g.	0,67 %	*	3,74	*	7,47	=	18,71	%(PK Rent)
2003.g.	-1,36 %	*	3,82	*	29,40	=	-153,14	%(PK Rent)
2004.g.	8,79 %	*	2,41	*	4,30	=	91,11	%(PK Rent)
2005.g.	0,30 %	*	2,96	*	5,89	=	5,29	%(PK Rent)
2006.g.	0,60 %	*	2,11	*	8,18	=	10,36	%(PK Rent)

Pēc „DuPont” modeļa analīzes var secināt, ka pašu kapitāla rentabilitāte 2006.g. salīdzinājuma ar 2005.g. palielinās galvenokārt dēļ tā, ka palielinās kapitāla struktūra par 2,29 punktiem. Savukārt R 2005.g. salīdzinājumā ar 2004.g. ir samazinājusies dēļ aktīvu R samazināšanās, t.i. par 8,49% punktiem. Lai gan 2004.g. kapitāla struktūra un aktīvu aprites koeficienti samazinās attiecīgi par 25,1 un 1,41 punktiem, pašu kapitāla R ir visaugstākā, jo palielinājusies ir apgrozījuma R par 10,15% punktiem. 2003.g. R ir negatīva jo apgrozījuma R ir negatīva, lai gan pārējie ietekmējošie faktori palielinās, jo sevišķi palielinās kapitāla struktūra par 21,93 punktiem. 2002.g. pašu kapitāla R ir pozitīva 18,71%, taču 2001.g. tā ir augstāka 70,18%, galvenokārt tādēļ, ka ir samazinājusies apgrozījuma R par 1,59% punktiem un aktīvu aprites koeficients par 2,5 punktiem. 2001.g. R ir paaugstinājusies dēļ visiem rādītājiem: apgrozījuma R palielinās par 0,91% punktiem, aktīvu aprites koeficients par 0,95 punktiem un kapitāla struktūra par 0,2 punktiem. 2000.g. pašu kapitāla R samazinājās galvenokārt tādēļ, ka samazinājās aktīvu aprites koeficients par 3,31 punktiem, pārējie rādītāji palielinās.

Apkopojot rezultātus var secināt, ka uzņēmumā pašu kapitāla R izmaiņas visbūtiskāk ir ietekmējusi apgrozījuma R visus gadus.

2.6. Iespējamā bankrota prognozēšanas metodes

Par to, ka uzņēmumā ir radušās problēmas, var spriest pēc šādiem ar uzņēmuma vadīšanu saistītiem simptomiem:

- Uzņēmuma vadītāju nespēja skaidri formulēt tā stratēģiskos darbības virzienus un konkurences priekšrocības;
- Nespēja plānot uzņēmuma darbību;
- Uzņēmumā pasliktinājusies vadības uzskaitē un kontrole;
- Pazaudēti vai „nejauši” iznīcināti grāmatvedības dokumenti;
- No bankām tiek ņemti negaidīti un neparasti kredīti ”apgrozāmo līdzekļu finansēšanai”, bet apgrozījums krītas;
- Norēķinu kontu atvēršana citās bankās;
- Regulāro piegādātāju prasība pēc vispusīgas kredītspējas informācijas;
- Nespēja izpildīt pircēju pasūtījumu u.c. līguma saistības;
- Uzņēmumam neizdevīgas pircēju kreditēšanas politikas izmaiņas;
- Negaidītas pārmaiņas uzņēmuma vadības augstākajos līmeņos;
- Negaidīta uzņēmuma īpašnieku maiņa;
- Būtiskas izmaiņas vadošo darbinieku uzvedībā, ieradumos vai dzīvesveidā;
- Neefektīva personāla izmantošana;
- Konfliktu rašanās uzņēmuma iekšienē u.c. simptomi.

Šie simptomi nepaliek nepamanīti gan uzņēmuma darbiniekiem, gan sadarbības partneriem, un tie liecina, ka ar uzņēmuma finansiālo stāvokli ne viss ir kārtībā. Pirmie, kas jūt šīs situācijas sekas, ir uzņēmuma darbinieki, jo tiem tiek aizkavēta algu izmaksāšana. Piegādātāji sāk uzstājīgāk pieprasīt parādu samaksu utt.

Uzņēmuma finansiālā stāvokļa pasliktināšanās, kas izpaužas kā maksātnespēja un finansiālās stabilitātes līmeņa pazemināšanās un ienesīguma samazināšanās, var izraisīt uzņēmuma bankrotu. Turklāt, kā rāda bankrotējušo uzņēmumu pieredze, tikai maksātnespēja vai tikai zaudējumi, vai pat visu triju iepriekšminēto faktoru kopums vēl nenozīmē, ka bankrots noteikti iestāsies. Bet šie faktori padara bankrota varbūtību vairāk vai mazāk iespējamu.

Veicot bankrotējušo uzņēmumu izpēti, Rietumu speciālisti ir noskaidrojuši interesantus faktus: no bankrotējušiem uzņēmumiem zaudējumus nesoši bijuši tikai 38% uzņēmumu, bet pārējie 62% uzņēmumu ir bijuši rentabli. [5;365-366]

Bankrota diagnostika ir mērķa finanšu analīzes sistēma, kuras virziens ir krīzes situācijas kontrolēšana uzņēmumā. Šim nolūkam kopējā uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīzē tiek izveidota atsevišķa rādītāju grupa, pēc kuriem var spriest par bankrota draudiem. Šajā rādītāju grupā ietilpst likviditātes un maksāspējas rādītāji, kapitāla struktūras rādītāji, saistību dzēšanas periods, tīrais apgrozāmais kapitāls u.c. rādītāji.

1. *Maksāspējas draudu līmenis* tiek diagnosticēts ar maksāspējas koeficientu palīdzību un pirmkārt ar absolūtās likviditātes koeficienta palīdzību. Šim nolūkam var izmantot arī debitoru parādu inkasācijas un īstermiņa saistību dzēšanas periodu aprēķinus. Ja vidējais debitoru inkasācijas periods pārsniedz piegādātāju kredītu dzēšanas vidējo periodu, uzņēmumā var rasties maksāspējas draudi naudas līdzekļu trūkuma dēļ.

2. *Gaidāmā bankrota draudu līmenis* tiek diagnosticēts ar finansiālās stabilitātes koeficientu palīdzību. Šie rādītāji tiek analizēti dinamiski pa vairākiem periodiem. Finansiālās stabilitātes pazemināšanās tendence liecina par pieaugošajiem bankrota draudiem nākotnē.

3. *Spēja neitralizēt bankrotu draudus*. Uzņēmuma iekšējais finansiālais potenciāls tiek diagnosticēts ar rentabilitātes un aprites koeficientu sistēmas palīdzību pirmā rādītāju grupa parāda, cik lielā mērā uzņēmuma aktīvi ir spējīgi ģenerēt peļņu, t.i., veidot papildu naudas plūsmu, ko izmanto pieaugošo maksājumu veikšanai. Otra rādītāju grupa raksturo papildu naudas līdzekļu veidošanās ātrumu. [6;272]

Ārvalstu praksē tiek lietots E. Altmana modelis Z'' skaitlis, kura formula tika izstrādāta 1973.g., veicot bankrotējošo uzņēmumu rādītāju analīzi. Katram uzņēmumam tika aprēķināti vairāki rādītāji, no kuriem tika atlasīti četri. Pēc profesora E. Altmana domām, šiem rādītājiem ir vislielākā prognozēšanas būtība. Šie rādītāji ir:

$$X1 = \text{Tīrais apgrozāmais kapitāls} / \text{Aktīvu kopsumma}; \quad [2.18]$$

$$X2 = \text{Nesadalītā peļņa} / \text{Aktīvu kopsumma}; \quad [2.19]$$

$$X3 = \text{Peļņa pirms \% un nodokļiem} / \text{Aktīvu vērtība}; \quad [2.20]$$

$$X4 = \text{Pašu kapitāls} / \text{Aizņemtā kapitāls}; [1;1-51] \quad [2.21]$$

Rādītājs X1 tīrais apgrozāmais kapitāls ir starpība starp apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa saistību summu bilancē. Šis rādītājs raksturo gan uzņēmuma likviditāti, gan parāda tīrā apgrozāmā kapitāla īpatsvaru aktīvu kopsummā. Ja uzņēmumam ir problēmas ar likviditāti, tad šis rādītājs būs zems.

Rādītājs X2 parāda nesadalītās peļņas īpatsvaru aktīvu finansējumā. Maksāspējas prognozēšanā vadītāji ir ieinteresēti, lai šis rādītājs būtu augstāks. [5;368]

Rādītājs X3 ir aktīvu R rādītājs, pēc kura var spriest par uzņēmuma līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Tas parāda, cik daudz peļņas pienāks uz katru uzņēmuma aktīvos ieguldīto līdzekļu latu. Jo lielāks ir šis rādītājs, jo mazāk ir nepieciešamība izmantot aizņemto kapitālu un kapitāla struktūra ir finansiāli drošāka.

Rādītājs X4 ir piemērojams SIA, tas pēc savas būtības raksturo kapitāla struktūru. Ir samērā grūti viennozīmīgi noteikt, kādam rādītājam uzņēmumā jābūt – zemākam vai augstākam. Ja uzņēmums mazāk izmantos aizņemto kapitālu, šis rādītājs būs augstāks, tomēr pašu kapitāla izmantošanas efektivitāti tas pazeminās. Šajā modelī ir vēlama rādītāja augstāka nozīme. [5;368]

Z'' modeli var izteikt ar šādas formulas palīdzību:

$$Z'' = 6,56 * X1 + 3,26 * X2 + 6,72 * X3 + 1,05 * X4; [4;16] \quad [2.22]$$

2.11. tabula [4;16]

Bankrota iespējamības pakāpe

Z'' rādītāja intervāls	Bankrota varbūtība
Līdz 1,10	Ļoti augsta
1,10 – 2,59	Pastāv iespēja
2,60 un vairāk	Ļoti zema

SIA „XL” bankrota iespējamības rādītāju dinamika tiek attēlota tabulā Nr. 2.12.

2.12. tabula

SIA „XL” bankrota iespējamības rādītāju dinamika 1999.g. – 2006.g.

	1999.g.	2000.g.	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
E. Altmana Z'' indekss								
X1	-0.12	-0.09	-0.32	-0.29	-0.40	-0.18	-0.10	-0.01
X2	0.14	0.16	0.20	0.10	0.01	0.22	0.16	0.12
X3	0.09	0.07	0.15	0.03	-0.05	0.22	0.01	0.02
X4	0.22	0.21	0.20	0.13	0.03	0.23	0.17	0.12
Z''	0.49	0.66	-0.28	-1.25	-2.90	1.26	0.13	0.57

Bankrota iespējamības rādītāju analīze liecina, ka uzņēmums darbojas ar augstu bankrota varbūtību visus gadus. Īpaši zems Z'' indekss bija 2003.g., taču 2004.g. tas sasniedz robežu, kad indekss ir robežās, kad pastāv iespējamība bankrotēt.

Pēc iegūtajiem datiem var secināt, ka tuvākajā laikā uzņēmumam draud bankrota iespējamība.

3. SIA „SUNS” FINANŠU ANALĪZE

Starp daudzajiem SIA „XL” konkurentiem izvēlējos tieši SIA „Suns” un SIA „Gros” uzņēmumus, jo tie ir lielākie uzņēmumi šajā nozarē starp kuriem SIA „XL” ir jāizdzīvo un jākonkurē ik dienas. Analīze tiks veikta par laika periodu no 2003.g. līdz 2006.g., izmantojot finanšu pārskatus, t.i., uzņēmumu gadu bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķinus.

SIA „Suns” strādā vidēji ap 170 darbiniekiem. Uzņēmums piedāvā sekojošus pakalpojumus:

- Būvlaukumu sagatavošana;
- Ēku, būvju vai to daļu būvēšana;
- Civilā būvniecība;
- Inženiersistēmas montāža;
- Būvdarbu pabeigšana;
- Būvmašīnu un ēku demontāža, tehnikas īre ar operatoru
- Darbības arhitektūras un projektēšanas sfērā un ar to saistīto tehnisko konsultāciju sniegšana.

3.1.tabula

SIA „Suns” galveno posteņu rādītāji 2003.g. – 2006.g. (Ls)

Aktīvs	2003	2004	2005	2006
I Nemateriālie ieguldījumi	1564	1486	2022	1558
II Pamatlīdzekļi	585738	1047695	1628625	1704088
III Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	9160	16660	55500	70820
<i>1. Ilgtermiņa ieguldījumi</i>	596462	1065841	1686147	1776466
I Krājumi	232480	197182	165414	872593
II Debitori	285127	293890	411913	713999
<i>2. Apgrozāmie līdzekļi</i>	522429	492719	598889	2035500
Bilance	1118891	1558560	2285036	3811966
<i>1. Pašu kapitāls</i>	430000	430000	430000	430000
Nesadalītā peļņa:	159939	169687	187117	296022
Pašu kapitāls kopā	626100	1028724	1496397	1605302
I Ilgtermiņa kreditori	24218	57623	53811	1094753
II Īstermiņa kreditori	468136	472213	713891	1111911
Kreditori (kopsumma)	492354	529836	767702	2206664
Bilance	1118891	1558560	2285036	3811966
Neto apgrozījums	2422646	2323487	2769447	3592386
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	2042895	1973546	2339110	3010508
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	155406	162347	187117	285205

Pēc SIA „Suns” bilances rādītājiem var secināt, ka uzņēmums attīstās stabili, jo bilances aktīvi ar gadiem palielinās, kas ir pozitīvs rezultāts, kā arī stabili palielinās gan neto apgrozījums, gan pārskata gada peļņas, tas nozīmē, ka ir efektīva līdzekļu izmantošana. Ilgtermiņa finansu ieguldījumu palielināšanās liecina uzņēmumā par ražošanas jaudu palielināšanos un uzņēmuma attīstību. Savukārt krājumi 2006.g. ir stipri palielinājušies salīdzinājumā ar 2005.g., bet tas var stipri neietekmēt uzņēmumu, jo ir palielinājies gan neto apgrozījums, gan neto peļņa. Pamatkapitāls sastāv no lielas summas, kas dod uzņēmumam stabilitāti. Pašu kapitāls palielinās uz pārskata gada nesadalītās peļņas rēķina, kas ir pozitīvs rezultāts. Savukārt ilgtermiņa saistības ir stipri palielinājušās, kā arī īstermiņa saistības palielinās, kas nav vērtējams pozitīvi. Lai gan pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas palielinās, peļņa arī palielinās.

Apkopojot rezultātus, var secināt, ka uzņēmums darbojas veiksmīgi, strauji attīstās un ir finansiāli stabils.

SIA „Suns” 2003.g.,2004.g.,2005.g. un 2006.g. bilances un peļņas zaudējums tiek parādīti pielikumā Nr. 2.

3.1. Vertikālā bilances analīze

Vertikālā bilances un peļņas vai zaudējuma analīze tiek attēlota tabulās Nr. 3.2. un 3.3.

3.2. tabula

SIA „Suns” bilances struktūras rādītāji 2003.g. – 2006.g. (%)

Aktīvs	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1. Koncesijas patenti, licences, u.c.ties.	0.14	0.10	0.06	0.03
2.Citi nemateriālie ieguldījumi	0.00	0.00	0.03	0.01
I Nemateriālie ieguldījumi Kopā	0.14	0.10	0.09	0.04
1.Zemes gab.ēkas,būves uc.	18.60	38.04	45.68	26.97
2.Iekārtas un mašīnas	32.48	27.55	22.22	15.42
3.Pārējie PL un inventārs	1.08	1.63	3.35	1.73
4.PL izveid.un nepab.celtniec.obj.izm.	0.00	0.00	0.02	0.59
5.Avansa maksājumi par PL	0.19	0.00	0.00	0.00
II Pamatlīdzekļi Kopā	52.35	67.22	71.27	44.70
1.Aizdevumi saistītiem uzņēmumiem	0.82	1.07	2.43	0.00
III Ilgtermiņa finansu ieguldījumi Kopā	0.82	1.07	2.43	1.86
<i>1. Ilgtermiņa ieguldījumi</i> Kopā	53.31	68.39	73.79	1.86
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmatr.	14.51	10.58	4.83	3.02
2.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	0.00	0.00	0.45	0.21
3.Nepabeigtie pasūtījumi	5.78	1.89	1.56	1.20
4.Avansa maksājumi par preceēm	0.49	0.18	0.41	18.46
I Krājumi Kopā	20.78	12.65	7.24	22.89
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	21.15	15.83	12.94	17.69
2.Radniecīgo uzņēmumu parādi	0.00	0.00	0.05	0.00
3.Saistīto uzņēmumu parādi	0.06	0.03	0.00	0.00

4.Citi debitori		2.87	2.13	0.41	0.62
5.Nākamo periodu izm.		1.41	0.87	0.60	0.37
6.Uzkrātie ieņēmumi		0.00	0.00	4.04	0.06
II Debitori	Kopā	25.48	18.86	18.03	18.73
Naudas līdzekļi		0.43	0.11	0.94	11.78
<i>2.Approzāmie līdzekļi</i>	Kopā	46.69	31.61	26.21	53.40
Bilance		100.00	100.00	100.00	100.00
Pasīvs					
<i>1. Pašu kapitāls</i>		38.43	27.59	18.82	11.28
1.Ilgtermiņu pārvērtēšanas rezerve		0.00	24.25	36.24	21.72
2.Rezerves	a) likumā noteiktās rezerves	2.99	3.11	2.12	1.27
	b) pārējās rezerves	0.24	0.17	0.12	0.07
	Kopā	3.23	3.28	2.24	1.34
<i>Nesadalītā peļņa:</i>	a) iepriekšējo gadu nesad.peļ.	0.41	0.47	0.00	0.28
	b) pārskata gada nesad.peļ.	13.89	10.42	8.19	7.48
	I Iedaļas kopsumma	55.96	66.00	65.49	42,11
1.Uzkrājumi paredzamiem nodokļiem		0.00	0.00	0.31	
2.Citi uzkrājumi		0.04	0.00	0.60	
<i>2. Uzkrājumi</i>	Kopā	0.04	0.00	0.92	
1.Aizņēmumi no kredītiestādēm					12.33
2.Parādi piegādāt. un darba uzņēmējiem		2.16	3.70	2.35	16.14
I Ilgtermiņa kreditori	Kopā	2.16	3.70	2.35	28.72
1.Aizņēmumi no kredītiestādēm		7.14	2.43	2.28	2.26
2.No pirc.saņ.avansi		4.94	6.25	1.35	7.12
3.Parādi piegādātāj.un darba uzņēmējiem		17.72	12.19	17.45	12.93
4.Parādi radniecīgiem uzņ.		0.00	0.00	1.75	0.76
5.Nodokļi un soc.nodr.maksāj.		4.32	3.44	2.93	2.62
6.Pārējie kreditori		1.79	1.56	1.74	1.25
7.Neizmaksātās iepr.gadu dividendes		5.92	4.42	3.00	1.85
8.Uzkrātās saistības		0.00	0.00	0.74	0.37
II Īstermiņa kreditori	Kopā	41.84	30.30	31.24	29.17
III Iedaļas kopsumma		44.00	34.00	33.60	57.89
Bilance		100	100	100	100.00

Ilgtermiņa ieguldījumus veido pārsvarā pamatlīdzekļi, līdz ar to pamatlīdzekļu īpatsvars aktīvos ir mainījies 2006.g. tas ir samazinājies par 26,57% punktiem salīdzinājumā ar 2005.g., kad tas ir visaugstākais 71,27%, savukārt līdz 2003.g. tas pakāpeniski samazinās līdz 18,92% punktiem. Aprozāmo līdzekļu īpatsvars visaugstākais ir 2006.g. 53,40%, to ir ietekmējis visu rādītāju palielināšanās: krājumi, debitori, kā arī naudas līdzekļi, kas ir pozitīva lieta. Savukārt līdz pat 2003.g. aprozāmie līdzekļi palielinās līdz pat 20,48% punktiem, to ir ietekmējis pārējo rādītāju palielināšanās, t.sk. naudas līdzekļi. Nesadalītā peļņa 2006.g. samazinās par 23,38%punktiem, kas nav vērtējams pozitīvi, taču starp 2005.g. un 2004.g. tā palielinās par

0,51% punktu, kas liecina par uzņēmuma ilgtermiņa stratēģijas nodrošināšanu, kā arī par finansiālās stabilitātes nodrošināšanu.

Aizņemtais kapitāls 2006.g. ir ar visaugstāko rādītāju 57,89%, kas vērtējams negatīvi, jo ļoti strauji ir palielinājušās ilgtermiņa saistības, kā arī īstermiņa saistības. Savukārt 2005.g. rezultāts sasniedz viszemāko rādītāju 33,60%, pozitīvi vērtējams, taču 2003.g. tas jau ir palielinājies par 10,4% punktiem, vērtējams negatīvi.

3.3. tabula

SIA „Suns” peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūras rādītāji 2003.g. – 2006.g. (%)

Nr.p.k.	Rādītāja nosaukums	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1	Neto apgrozījums				
2	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	84.32	84.94	84.46	83.80
3	Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	15.68	15.06	15.54	16.20
4	Administrācijas izmaksas	6.27	6.38	6.07	5.85
5	Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb.ieņ	4.65	4.87	4.88	5.58
6	Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb.izsm.	5.19	4.62	5.23	5.36
7	Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0.01	0.01	0.00	0.02
8	Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0.61	0.69	0.53	1.13
9	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	8.28	8.25	8.59	9.46
10	Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	8.28	8.25	8.59	9.46
11	Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu	1.58	0.98	1.34	1.23
12	Pārējie nodokļi	0.28	0.28	0.24	0.22
13	Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	6.41	6.99	6.76	7.94

Struktūras rādītāji tiek aprēķināti par pamatu ņemot neto apgrozījuma kopsummu, kas pielīdzināta 100%. Pēc aprēķinātajiem rezultātiem var secināt, ka pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas sākot ar 2004.g. samazinās līdz 2006.g., kad rezultāts ir samazinājies par 1,14% punktu, kas ir vērtējams ļoti pozitīvi, jo īpaši, ka peļņa ir vislielākā 7,94%, ļoti pozitīvi vērtējams rezultāts.

3.2. Horizontālā analīzes metode

Tabulā Nr. 3.4. tiks parādīta SIA „Suns” bilances horizontālā analīze par 4 darbības gadiem.

SIA „Suns” bilances horizontālā analīze 2003.g. – 2006.g. (%)

Aktīvs	nov.% 04/03.g.	nov.% 05/04.g.	nov.% 06/05.g.
1. Koncesijas patenti, licences, u.c.ties.	-4.99	-5.32	-11.09
I Nemateriālie ieguldījumi Kopā	-4.99	36.07	-22.95
1.Zemes gab.ēkas,būves uc.	184.86	76.02	-1.51
2.Iekārtas un mašīnas	18.17	18.25	15.73
3.Pārējie PL un inventārs	109.52	202.23	-13.78
II Pamatlīdzekļi Kopā	78.87	55.45	4.63
1.Aizdevumi saistītiem uzņēmumiem	81.88	233.13	27.60
III Ilgtermiņa finansu ieguldījumi Kopā	81.88	233.13	27.60
1. Ilgtermiņa ieguldījumi Kopā	78.69	58.20	5.36
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmatr.	1.57	-33.11	4.33
2.Nepabeigtie pasūtījumi	-54.38	20.62	28.31
3.Avansa maksājumi par precēm	-48.83	233.12	7489.38
I Krājumi Kopā	-15.18	-16.11	427.52
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	4.23	19.88	128.09
2.Saistīto uzņēmumu parādi	-27.49	-	-
3.Citi debitori	3.57	-72.07	152.70
4.Nākamo periodu izm.	-14.01	0.76	2.35
II Debitori Kopā	3.07	40.16	73.34
Naudas līdzekļi	-65.84	1209.17	1981.94
2.Apgrozāmie līdzekļi Kopā	-5.69	21.55	239.88
Bilance	39.30	46.61	66.82
1.Ilgtermiņu pārvērtēšanas rezerve		119.15	
2.Rezerves a) likumā noteiktās rezerves	44.78	0.00	
b) pārējās rezerves	0.00	0.00	
Kopā	41.48	0.00	
Nesadalītā peļņa: a) iepriekšējo gadu nesad.peļ.	61.92	-100.00	
b) pārskata gada nesad.peļ.	4.47	15.26	52.42
1. Pašu kapitāls Kopā	64.31	45.46	7.28
1.Parādi piegādāt. un darba uzņēmējiem	137.93	-6.62	1043.03
I Ilgtermiņa kreditori Kopā	137.93	-6.62	1043.03
1.Aizņēmumi no kredītiestādēm	-52.64	37.66	65.30
2.No pirc.saņ.avansi	76.16	-68.44	783.17
3.Parādi piegādātāj.un darba uzņēmējiem	-4.15	109.81	23.61
4.Nodokļi un soc.nodr.maksāj.	10.96	24.88	49.21
5.Pārējie kreditori	21.35	63.18	20.47
6.Neizmaksātās iepr.gadu dividendes	4.05	-0.47	2.56
II Īstermiņa kreditori Kopā	0.87	51.18	55.75
III Iedaļas kopsumma	7.61	44.89	187,44
Bilance	24.98	40.59	66,82

Bilances horizontālās analīzes rādītāji liecina, ka analizējamā uzņēmumā pārskata periodā ir notikušas dažādas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem. Uzņēmums ir samazinājis pamatlīdzekļu lielumu 2006.g. par 4,63%. Apgrozāmajos līdzekļos ir noticis

palielinājums par 239,88%, to ietekmējuši visi rādītāji, gan naudas līdzekļi, gan debitori, gan arī krājumu palielinājums. Kopējās saistības 2006.g. strauji palielinās, to ietekmējis galvenokārt ilgtermiņa kreditoru straujais palielinājums, kas ir negatīvi vērtējams. Pārskata gada nesadalītā peļņa palielinās 2006.g., kas ir pozitīvs rezultāts.

3.3. Likviditātes analīze

Tīro apgrozāmo līdzekļu summas un likviditātes izmaiņas ir parādītas tabulā Nr. 3.5.

3.5. tabula

SIA „Suns” likviditātes rādītāju aprēķini 2003.g. – 2006.g.

Rādītāji	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Apgrozāmie līdzekļi (Ls)	522429	492719	598889	2035500
t.sk. Debitori (Ls)	285127	293890	411913	713999
Naudas līdzekļi (Ls)	4822	1647	21562	448908
Aktīvi (Ls)	1118891	1558560	2285036	3811966
Kopējās saistības (Ls)	492354	529836	767702	2206664
Īstermiņa saistības (Ls)	468136	472213	713891	1111911
Kopējās likviditātes koeficients	1.12	1.04	0.84	1,83
Ātrās likviditātes koeficients	0.62	0.63	0.61	1,05
Absolūtās likviditātes koeficients %	1.03	0.35	3.02	40,37
Tīrie apgrozāmie līdzekļi (Ls)	54293	20506	-115002	923589

Likviditātes rādītāju analīze liecina, ka kopējās likviditātes koeficients 2006.g. ir 1,83, t.i. optimālajās robežās. Taču 2005.g. koeficients ir samazinājies par 0,20 punktiem, tas liecina, ka uzņēmums ar savā rīcībā esošajiem apgrozāmiem līdzekļiem nav spējīgs pilnībā nosegt savas īstermiņa saistības, kā arī slikti tiek organizēts sagādes process, t.i. nespēj optimāli sagādāt apgrozāmos līdzekļus vajadzīgajā apjomā. 2003.g. un 2004.g. ir 1,12 un 1,04, t.i. normas robežās.

Ātrā (starpseguma) likviditātes koeficients 2006.g. ir 1,05, tas ir pārsniedzis normas robežu, kas varētu liecināt, ka uzņēmumam ir zems finansu risks un labas potenciālās iespējas piesaistīt papildus finansējumu. 2003.g., 2004.g. un 2005.g. nav normas robežās un svārstās nebūtiski, līdz ar to tas liecina, ka uzņēmums nav finansiāli pārāk stabils un ir problēmas ar īstermiņa saistību segšanu, rezultāts nav vērtējams pozitīvi.

Absolūtās likviditātes koeficients 2006.g. koeficients ir palielinājies par 37,35 % punktiem, kas ir vērtējams pozitīvi, tas liecina, ka lielu īstermiņa saistību daļu uzņēmums varētu

dzēst vistuvākajā laikā. 2003.g., 2004.g. un 2005.g. ir kritiski zems un neatrodas normas robežās, tas liecina, ka uzņēmumam ir liela problēma ar īstermiņa maksātspēju, vērtējams negatīvi.

Tīrie apgrozāmie līdzekļi ir pozitīvi 2003.g., 2004.g. un 2006.g., tas liecina, ka uzņēmumam paliek liela apgrozāmo līdzekļu daļa, ja tiek dzēstas visas īstermiņa saistības, rezultāts vērtējams pozitīvi. Savukārt 2005.g. tie ir negatīvi, kas varētu liecināt, ka uzņēmumam nepietiek līdzekļu savu saistību segšanai, vērtējams negatīvi.

Apkopojot likviditātes rādītāju analīzi, var secināt, ka 2006. gads ir ļoti veiksmīgs, rādītāji ir optimālās robežās, ir zems finanšu risks un labas iespējas piesaistīt papildus finansējumu, kā arī uzņēmums ir finansiāli nostabilizējies.

3.4. Maksātspējas analīze

Tabulā Nr. 3.6. ir parādīta uzņēmuma kapitāla struktūras rādītāju dinamika:

3.6. tabula

SIA „Suns” maksātspējas rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g

	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Saistību kopsumma (Ls)	492354	529836	767702	2206664
Pašu kapitāls (Ls)	626100	1028724	1496397	1605302
Bilances kopsumma (Ls)	1118891	1558560	2285036	3811966
Finansiālās atkarības koeficients	0.44	0.34	0.34	0,58
Finansiālās autonomijas koeficients	0.56	0.66	0.65	0,42
Finanšu riska koeficients	0.79	0.52	0.51	1,37

Pēc maksātspējas rādītāju dinamikas aprēķiniem ir redzams, ka finansiālās atkarības koeficients 2006.g. nav pozitīvi vērtējams, jo rezultāts ir palielinājies līdz 0,58, tas varētu liecināt, ka uzņēmuma lielākā aktīvu daļa tiks finansēta ar aizņemto kapitālu, pastāv risks atmaksāt aizdotās summas un arī kredīta procentus. Savukārt 2004.g. un 2005.g. koeficients ir samazinājies par vēl par 0,24% punktiem, kas vērtējams ļoti pozitīvi. 2003.g. tas ir palielinājies par 0,10% punktiem, taču rādītājs atrodas normas robežās, kreditori labprāt izsniegtu kredītu, vērtējams pozitīvi.

Finansiālās autonomijas koeficienta aprēķini liecina, ka 2006.g. koeficienta rezultāts ir zems 0,42, kas nav vērtējams pozitīvi, jo neatrodas normas robežās. Savukārt 2005.g. koeficients palielinās par 0,23 punktu, kas pozitīvi ietekmē uzņēmumu, jo rādītājs ir optimālajās robežās, tas nozīmē, ka uzņēmumam ir augsts finansiālais drošības līmenis. 2004.g. tas palielinās vēl par 0,01 punktu, vērtējams ļoti pozitīvi, tas liecina, ka uzņēmums ir elastīgs uz spēju saņemt kredītus un

tos atdot par kredītuzticību uzņēmumiem. Savukārt 2003.g tas nedaudz samazinās, bet vienalga atrodas optimālajās robežās.

Finanšu riska koeficients 2006.g. ir pārsniedzis kritisko robežu un ir vienāds ar 1,37, kas ir vērtējams negatīvi, jo uzņēmuma finansēšanā vairāk tiek izmantoti aizņemtie līdzekļi, nevis pašu līdzekļi. No 2005.g. līdz 2003.g. koeficients atrodas normas robežās, tas ir vērtējami pozitīvi, jo uzņēmuma finansēšanā tiek izmantoti vairāk pašu līdzekļi, kā arī ir samazinājies risks un uzlabojies uzņēmuma finansiālais stāvoklis.

Pēc maksātspējas rezultātiem var secināt, ka 2006.g. uzņēmumā ir problēmas ar maksātspēju. Savukārt labāka situācija ir no 2003.g. līdz 2005.g., kad uzņēmumam nav problēmas ar maksātspēju un kredītu saņemšanu, kā arī to atdošanu.

3.5. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes analīze

Apgrozāmo līdzekļu rādītāju dinamika tiek attēlota tabulā Nr.3.7.

3.7. tabula

SIA „Suns” aprites rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

Rādītāji	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Neto apgrozījums (Ls)	2422646	2323487	2769447	3592386
Apgrozāmo līdzekļu vērtība (Ls)	522429	492719	598889	2035500
Pārdotās produkcijas materiālu izmaksas (Ls)	2042895	1973546	2339110	3010508
Krājumu summa (Ls)	232480	197182	165414	872593
Pircēju un pasūtītāju parādi (Ls)	236654	246657	295687	674441
Parādi piegādātājiem un darba uzņēmējiem (Ls)	24218	57623	53811	615074
AL aprites koeficients	2.17	1.49	1.21	0.94
Aprites periods dienās	169	245	301	387
Krājumu aprites koeficients	8.79	10.01	14.14	3.45
Aprites periods dienās	42	36	26	106
Debitoru aprites koeficients	10.24	9.42	9.37	5.33
Aprites periods dienās	36	39	39	69
Piegādātāju kredīta aprites	10.30	10.38	5.87	6.11
Aprites periods dienās	35	35	62	60

Pēc aprites rādītāju dinamikas aprēķiniem ir redzams, ka apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients 2006. gadā ir viszemākais 0,94, tas nozīmē, ka apgrozāmo līdzekļu aprite notiek ar vien gausāk, kas ir nevēlama tendence, 2003.g. koeficients ir 2,17.

Krājumu aprites koeficients 2006.g. ir samazinājies un rezultāts ir 3,45, kas vērtējams negatīvi, par to varētu liecināt tas, ka krājumos ir ieguldīts par daudz līdzekļu. 2005.g. tas palielinās par 10,69 punktiem, tas varētu liecināt, ka uzņēmumā mazāk līdzekļu tiek iesaldēti krājumos, kā arī stabilāks ir uzņēmuma finansiālais stāvoklis, jo neto peļņa pa gadiem palielinās. Līdz 2003. gadam koeficients samazinās par 5,35 punktiem.

Veiktie aprēķini parāda, ka 2006.g. pircēji un pasūtītāji kavē maksājumus par 9 dienām, vērtējams negatīvi., savukārt 2005.g. piegādātāju aprites koeficients ir samazinājies, tas nozīmē, ka ir palielinājies aprites periods dienās, uzņēmumam nav problēmu norēķināties laikā ar piegādātājiem, jo pircēji un pasūtītāji norēķinās par 23 dienām ātrāk, vērtējams pozitīvi, kas liecina, ka uzņēmums uz tā rēķina var samazināt nepieciešamā apgrozāmā kapitāla lielumu. 2003.g. un 2004.g. uzņēmums norēķinās ar piegādātājiem daudz maz bez aizkavējumiem.

Pēc veiktajiem analīzes rezultātiem, var secināt, ka krājumu aprites rādītāju dinamika ir mainīga, to varētu ietekmēt nestabilas preču piegādes. 2006.g. krājumi uzņēmumā ir būtiski palielinājušies, kas rada problēmas ar pircēju un pasūtītāju norēķināšanos, kas ir negatīvi vērtējams. Sākot ar 2004.g. uzņēmums samazina krājumus līdz 2005.g., un norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem bijusi veiksmīga, kas ir pozitīvi vērtējams.

3.6. Rentabilitātes rādītāju analīze

Rentabilitātes rādītāju dinamika tiek attēlota tabulā Nr. 3.8.

3.8. tabula

SIA „Suns” rentabilitātes rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

Rādītāji	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
PP % pirms nodokļiem (Ls)	215168	207619	252639	380467
Neto peļņa (Ls)	155406	162347	187117	285205
Neto apgrozījums (Ls)	2422646	2323487	2769447	3592386
Aktīvu kopsumma (Ls)	1118891	1558560	2285036	3811966
Pašu kapitāls (Ls)	626100	1028724	1496397	1605302
Apgrozījuma R %	6.41	6.99	6.76	7.94
Aktīvu R (BEP) %	19.23	13.32	11.06	9.98
Aktīvu R (ROA) %	13.89	10.42	8.19	7.48
Pašu kapitāla R (ROE) %	24.82	15.78	12.50	17.77
A aprites koeficients	2.17	1.49	1.21	0.94
A/PK (kapitāla sturkūra)	1.79	1.52	1.53	23.06

Pēc rentabilitātes rādītāju aprēķiniem var secināt, ka uzņēmumam peļņa ir bijusi visos gados, jo R ir pozitīvas. Aproģozējuma R visaugstākā ir 2006.g 7,94%, kad uzņēmumam ir bijusi vislielākā peļņa.

Aktīvu R (BEP) viszemākā ir 2006.g. 9,98%, tas visdrīzāk tādēļ, ka ir palielinājušās izmaksas. Savukārt līdz 2003.g. tā ar vien palielinās un sasniedz rezultātu 19,23%, tas vērtējams pozitīvi.

Pašu kapitāla R 2006.g. ir 17,77 %, kas ir vērtējams pozitīvi, tas liecina, ka uzņēmums prot pelnīt izmantojot aizņemto kapitālu, un tas parāda uzņēmuma ekonomisko izaugsmi. Savukārt 2005.g. tā samazinās par 5,27 % punktiem, kas nav vērtējams pozitīvi, tas nozīmē, ka uzņēmums ir slikti izmantojis aizņemto kapitālu. Tad līdz pat 2003.g. R palielinās, kas ir vērtējams pozitīvi, tā sasniedz augstāko rezultātu 24,82%.

Kā rāda rezultāti, tad var secināt, ka uzņēmumam 2006.g. bija vislielākā peļņa un uzņēmuma līdzekļi tika visefektīvāk izmantoti. Arī veiksmīgs gads ir bijis 2003.g., kad bija visaugstākās aktīvu un pašu kapitāla R. Savukārt pašu kapitāla rentabilitāte 2006.g. ir paaugstinājusies, kas norāda uz to, ka uzņēmums ir veiksmīgi izmantojis aizņemto kapitālu.

SIA „Suns” „DuPont” modeļa analīze attēlota tabulā Nr. 3.9.

3.9. tabula

SIA „Suns”, „DuPont” modeļa analīze 2003.g. – 2006.g.

2003.g.	6.41 %	*	2,17	*	1,79	=	24.82 % (PK Rent.)
2004.g.	6.99 %	*	1,49	*	1,52	=	15.78 % (PK Rent.)
2005.g.	6.76 %	*	1,21	*	1.53	=	12.50 % (PK Rent.)
2006.g.	7,94 %	*	0,94	*	2,37	=	17,77 % (PK Rent.)

Pēc „DuPont” modeļa analīzes var secināt, ka 2006.g. R ir palielinājusies par 5,27 % punktiem, tas noticis galvenokārt dēļ tā, ka ir palielinājusies aproģozējuma R par 1,18 % punktiem un kapitāla struktūra par 0,84 % punktiem. 2005.g. R samazinās par 3,28 % punktiem, tas noticis, tādēļ, ka ir samazinājusies aproģozējuma R samazinājusies par 0,23 % punktiem un aktīvu aprites koeficients – par 0,28 % punktiem. 2004.g. R samazinājusies par 9,04 % punktiem, galvenokārt tas noticis, jo samazinājās gan aktīvu aprites koeficients par 0,68 % punktiem, gan kapitāla struktūra par 1,52 % punktiem.

Apkopojot rezultātus var secināt, ka uzņēmumā pašu kapitāla R izmaiņas visbūtiskāk ir ietekmējusi aproģozējuma R visus gadus.

3.7. Iespējamā bankrota prognozēšanas metodes

Iespējamā bankrota rādītāju dinamika attēlota tabulā Nr. 3.10.

3.10. tabula

SIA „Suns” bankrota iespējamības rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
E. Altmana Z'' indekss				
X1	0.05	0.01	-0.05	0.24
X2	0.14	0.11	0.08	0.08
X3	0.19	0.13	0.11	0.10
X4	0.56	0.66	0.65	0.42
Z''	2.66	2.03	1.37	2.96

Bankrota iespējamības rādītāju analīze liecina, ka 2003.g. un 2006.g. Z'' indeksi ir augsti, t.i. 2.66 un 2.96, tas vērtējams pozitīvi, tas galvenokārt noticis, jo visi rādītāji ir palielinājušies, kā arī 2006.g. neto peļņa ir ļoti augsta salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. 2004.g. un 2005.g. pastāvēja bankrota iespējamība, jo bija pelēkajā zonā, to galvenokārt ietekmēja tīro apgrozāmo līdzekļu negatīvais skaitlis 2005.g. un samērā zems tas bija 2004.g.

Pēc iegūtajiem datiem var secināt, ka uzņēmumam bankrota iespējamība ir zema.

4. SIA „GROS” FINANŠU ANALĪZE

SIA „Gros” uzņēmumā vidēji strādā ap 18 darbiniekiem. Uzņēmums piedāvā sekojošus pakalpojumus:

- Ēku demontāža un nojaukšana;
- Zemes darbi, ēku vispārējā būvniecība;
- Inženiertehniskie darbi, pārējie būvniecības darbi, kuru veikšanai nepieciešams speciāla profesionāla sagatavotība;
- Izolācijas ierīkošana.

4.1. tabula

SIA „GROS” galveno posteņu rādītāji 2003.g. – 2006.g. (Ls)

Aktīvs	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
I Nemateriālie ieguldījumi			99	613
II Pamatlīdzekļi	28754	29664	44865	79759
<i>1. Ilgtermiņa finansu ieguldījumi</i>	28754	29664	44964	80372
I Krājumi	783	43532	5139	358
II Debitori	28438	19065	31973	76529
Naudas līdzekļi	13458	21123	17253	94134
<i>2. Apgrozāmie līdzekļi</i>	42679	83720	54365	171021
Bilance	71433	113384	99329	251393
Pašu kapitāls	26359	30315	16579	135163
I Ilgtermiņa kreditori	11342	9168	17935	22879
II Īstermiņa kreditori	29031	69571	58702	93351
Kreditori (kopsumma)	40373	78739	76637	116230
Bilance	71433	113384	99329	251393
Neto apgrozījums	294745	224391	303573	483443
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	222488	153021	240450	282490
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	19049	21956	7263	125724

Pēc SIA „Gros” bilances rādītājiem var secināt, ka aktīvi palielinās 2006.g., kas liecina, ka uzņēmums attīstās. Ilgtermiņa finansu ieguldījumi palielinās, tas liecina par ražošanas jaudu palielināšanos un uzņēmuma attīstību. Krājumi samazinās, savukārt debitori un naudas līdzekļi palielinās, pozitīvi vērtējams, jo peļņas lielums palielinās. Pašu kapitāls ir stipri palielinājies 2006.g., kas ir pozitīvi vērtējams. Kreditori kopumā palielinās, kas nav vērtējams pozitīvi. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas palielinās, taču palielinās arī pārskata perioda peļņa, tas ir pozitīvs rezultāts.

Apkopojot rezultātus, var secināt, ka uzņēmums sekmīgi attīstās un ir finansiāli stabils.

SIA „Gros” 2003.g., 2004.g. un 2005.g. bilances un peļņas zaudējuma aprēķini tiek parādīti pielikumā Nr.3

4.1. Vertikālā bilances analīze

Vertikālā bilances un peļņas vai zaudējuma struktūras analīze attēlota tabulās Nr. 4.2. un Nr. 4.3.

4.2. tabula

SIA „GROS” bilances struktūras rādītāji 2003.g. – 2006.g. (%)

Aktīvs	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
I Nepamter. ieg.(konc.,patenti,lic.)			0.10	0.24
II Pamatlīdzekļi				
1. Iekārtas un mašīnas	34.60	16.91	37.29	25.84
2. Pārējie PL un inventārs	5.65	9.25	7.88	3.12
3. Avansa maksājumi par PL				2.76
Kopā	40.25	26.16	45.17	31.73
I. Iedaļas kopsumma	40.25	26.16	45.27	31.97
2. Apgrozāmie līdzekļi				
I Krājumi				
1. Izejvielas, pamatmat. un palīgmateriāli	0.94	0.68	0.03	0.94
2. Nepabeigtie pasūtījumi	0.00	37.68	0.00	0.07
1. Avansa maksājumi par preceēm	0.15	0.03	5.14	0.07
Kopā	1.10	38.39	5.17	0.14
II Debitori				
1. Pircēju un pasūtītāju parādi	36.68	13.72	28.47	29.21
2. Citi debitori	1.28	2.24	2.02	0.84
3. Nākamo periodu izm.	1.85	0.85	1.71	0.39
Kopā	39.81	16.81	32.19	30.44
Naudas līdzekļi	18.84	18.63	17.37	37.44
II. Iedaļas kopsumma	59.75	73.84	54.73	68.03
Bilance	100.00	100.00	100.00	100.00
Pasīvs				
1. Pašu kapitāls	2.94	1.85	2.11	0.84
1. Ilgtermiņu pārvērtēšanas rezerve				
2. Rezerves a) likumā noteiktās rezerves	0.98	0.62	0.70	0.28
b) pārējās rezerves	6.31	4.90	6.56	2.64
Kopā	7.29	5.52	7.26	2.92
Nesad. peļņa:				
Pārskata gada nesad. peļ.	26.67	19.36	7.31	50.01
I Iedaļas kopsumma	36.90	26.74	16.69	53.77
2. Uzkrājumi				
1. Citi uzkrājumi	6.58	3.82	6.15	
II Iedaļas kopsumma	6.58	3.82	6.15	
3. Kreditori				
I Ilgtermiņa kreditori				
1. Citi aizņēmumi	15.88	8.09	18.06	7.77
Kopā	15.88	8.09	18.06	7.77
II Īstermiņa kreditori				
1. Citi aizņēmumi		2.50	7.31	6.23
2. No pirc. saņ. avansi			2.46	0.93
3. Parādi piegādātāj. un darba uzņēmējiem	6.83	31.22	14.38	9.56
5. Nodokļi un soc. nodr. maksāj.	7.26	2.11	5.68	10.40
6. Pārējie kreditori	5.55	3.05	5.01	2.53
7. Neizmaksātās iepr. gadu dividendes	21.00	22.49	24.26	4.47
8. Uzkrātās saistības				3.01
Kopā	40.64	61.36	59.10	37.13
III Iedaļas kopsumma	56.52	69.44	77.15	46.23
Bilance	100.00	100.00	100.00	100.00

Bilances struktūras rādītāji liecina, ka uzņēmumā ilgtermiņa ieguldījumus veido pārsvarā pamatlīdzekļi, līdz ar to pamatlīdzekļu īpatsvars aktīvos ir mainījies 2005.g. tas ir visaugstākais 45,27% un 2006.g. tas samazinās par 13,3% punktiem. Apgrozāmo līdzekļu struktūras analīze parāda, ka to īpatsvars viszemākais līmenis bija 2005.g. 54,73 % un 2006.g. tas nedaudz palielinās par 13,3% punktiem. Krājumi 2006.g. stipri ir samazinājušies, savukārt naudas līdzekļi palielinās, kas ir pozitīvi vērtējam. Pašu kapitāls 2006.g. ir palielinājies uz pārskata gada nesadalītās peļņas rēķina, kas ir pozitīvi vērtējams, tas liecina par uzņēmuma ilgtermiņa stratēģijas nodrošināšanu un finansiālās stabilitātes nodrošināšanu. 2006.g. ilgtermiņa un īstermiņa saistības ir samazinājušās, kas ir pozitīvi vērtējams rezultāts.

Kopumā rezultātus apkopojot, var secināt, ka uzņēmumam sokas sekmīgi ar ilgtermiņa stratēģijas nodrošināšanu un finansiālās stabilitātes nodrošināšanu.

4.3. tabula

SIA „GROS” peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūras rādītāji 2003.g. – 2006.g. (%)

Rādītāja nosaukums	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1. Neto apgrozījums				
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	75.48	68.19	79.21	58.43
3. Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	24.52	31.81	20.79	41.57
4. Administrācijas izmaksas	17.04	20.18	17.56	9.89
5. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb. ieņ.			0.23	0.25
6. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb. izm.				0.25
7. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0.01	0.01	0.01	0.01
8. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0.00	0.32	0.51	0.54
9. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	7.48	11.33	2.96	31.16
10. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	7.48	11.33	2.96	31.16
11. Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu	1.02	1.55	0.57	4.46
12. Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	6.46	9.78	2.39	26.01

Peļņas vai zaudējuma struktūras rādītāji tiek aprēķināti par pamatu ņemot neto apgrozījuma kopsummu, kas pielīdzināta 100 %. Pēc aprēķinātajiem rezultātiem var secināt, ka pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas visaugstākās ir 2005.g. 79,21 %, bet 2006.g. tās jau samazinās par 20,78% punktiem, kas ir pozitīvi vērtējams, jo ir palielinājušies pārskata perioda peļņa.

4.2. Horizontālā analīzes metode

Tabulā Nr. 4.4. tiks parādīta bilances horizontālā analīze par 4 darbības gadiem.

4.4. tabula

SIA „GROS” bilances horizontālā analīze 2003.g. – 2006.g. (%)

Aktīvs	nov. % 04/03	nov. % 05/04	nov. % 06/05
I Nepamter. ieg.(konc.,patenti,lic.)			519.19
II Pamatlīdzekļi 1. Iekārtas un mašīnas	-22.44	93.17	75.40
2.Pārējie PL un inventārs	160.00	-25.38	0.22
Kopā	3.16	51.24	77.78
I. Iedaļas kopsumma	3.16	51.58	78.75
2. Apgrozāmie līdzekļi			
I Krājumi			
1. Izejvielas, pamatmat. un palīgmateriāli	14.67	-95.74	-100.00
2. Avansa maksājumi par prececeēm	-69.44	15372.73	-96.67
Kopā	5459.64	-88.19	-93.03
II Debitori 1. Pircēju un pasūtītāju parādi	-40.62	81.72	159.72
2. Citi debitori	179.36	-21.26	4.99
3. Nākamo periodu izm.	-27.55	76.46	-41.68
Kopā	-32.96	67.71	139.36
Naudas līdzekļi	56.95	-18.32	445.61
II. Iedaļas kopsumma	96.16	-35.06	214.58
Bilance	58.73	-12.40	153.09
Pasīvs			
1. Pašu kapitāls			
2. Rezerves: pārējās rezerves	23.26	17.22	1.89
Kopā	20.13	15.29	1.70
Nesad. peļņa: Pārskata gada nesad. peļ.	15.26	-66.92	1631.02
I Iedaļas kopsumma	15.01	-45.31	715.27
2. Uzkrājumi 1. Citi uzkrājumi	-7.89	41.18	
II Iedaļas kopsumma	-7.89	41.18	
3. Kreditori I Ilgtermiņa kreditori			
1. Citi aizņēmumi	-19.17	95.63	8.92
Kopā	-19.17	95.63	27.57
II Īstermiņa kreditori			
1. Citi aizņēmumi		156.43	115.92
2. No pirc. saņ. avansi			-4.34
3. Parādi piegādātāj. un darba uzņēmējiem	625.48	-59.65	68.25
5. Nodokļi un soc. nodr. maksāj.	-53.92	136.04	363.70
6. Pārējie kreditori	-12.88	44.10	27.89
7. Neizmaksātās iepr. gadu dividendes	70.00	-5.49	-53.36
Kopā	139.64	-15.62	59.03
III Iedaļas kopsumma	95.03	-2.67	51.66
Bilance	58.73	-12.40	153.09

Bilances horizontālās analīzes rādītāji liecina, ka uzņēmumā pamatlīdzekļi iekārtas un mašīnas palielinās. Ilgtermiņa ieguldījumi starp 2006.g. un 2005.g. palielinās, tas nozīmē, ka

uzņēmumā tiek domāts par ražošanas jaudas palielināšanos un attīstību. Krājumi samazinās. Debitoru parādi palielinās, bet tas nav negatīvi vērtējams, jo palielinās neto apgrozījums, kas ir pozitīva lieta. Savukārt naudas līdzekļi palielinās, 2006.g., kas ir pozitīvi vērtējams, jo paaugstinās likviditāti. Īstermiņa saistības ir stipri palielinājušās 2006.g., tas liecina, ka uzņēmumam ir problēmas ar saistību segšanu. Ilgtermiņa saistības arī ir palielinājušās, taču peļņas īpatsvars ir palielinājies, kas ir pozitīva lieta.

4.3. Likviditātes analīze

Tīro apgrozāmo līdzekļu summas un likviditātes izmaiņas ir parādītas tabulā Nr.4.5.

4.5. tabula

SIA „GROS” likviditātes rādītāju aprēķini 2003.g. – 2006.g.

Rādītāji	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Apgrozāmie līdzekļi (Ls)	42679	83720	54365	171021
t.sk. Debitori (Ls)	28438	19065	31973	76529
Naudas līdzekļi (Ls)	13458	21123	17253	94134
Aktīvi (Ls)	71433	13384	99329	251393
Īstermiņa saistības (Ls)	29031	69571	64815	93351
Kopējās likviditātes koeficients	1,47	1,20	0,93	1,83
Ātrās likviditātes koeficients	1,44	0,58	0,84	1,83
Absolūtās likviditātes koeficients	0,46	0,30	0,29	1,01
Tīrie apgrozāmie līdzekļi (Ls)	13648	14149	-4337	77670

Likviditātes rādītāju aprēķini liecina, ka kopējās likviditātes koeficients 2006.g ir augsts un ir normas robežās, kas vērtējams pozitīvi. Savukārt 2005.g. koeficients ir mazāks par vienu, t.i. 0,93, tas nozīmē, ka īstermiņa saistības pārsniedz apgrozāmo līdzekļu apjomu, par to var liecināt tas, ka slikti tiek organizēts sagādes process (uzņēmums nespēj optimāli sagādāt apgrozāmos līdzekļus vajadzīgajā apjomā). 2003.g. un 2004. g. kopējās likviditātes koeficients ir normas robežās.

Ātrā (starpseguma) likviditāte 2006.g. un 2003.g. ir virs viena, tas nozīmē, ka uzņēmumam ir bijis zems finansu risks un labas potenciālās iespējas piesaistīt papildus finansējumu. Savukārt 2004.g. koeficients ir 0,58, kas liecina, ka uzņēmumam ir bijusi problēma ar īstermiņa saistību segšanu. 2005.g. koeficients ir normas robežās

Absolūtās likviditātes koeficients visos finanšu gados uzņēmumam ir virs normas robežas, jo sevišķi liels tas ir 2006.g., t.i. 1,01, to ietekmējusi naudas līdzekļu palielināšanās.

Kā rāda rezultāti, tad tīrie apgrozāmie līdzekļi ir pozitīvi 2006.g., 2004.g. un 2003.g., kas vērtējams pozitīvi, bet 2005.g. tas ir negatīvs skaitlis, t.i. -4337, tas nozīmē, ka uzņēmumam nepietika līdzekļu savu īstermiņa saistību segšanai un darbības paplašināšanai.

Apkopojot likviditātes rādītāju analīzi, var secināt, ka 2006.gads ir bijis ļoti veiksmīgs, visi rādītāji ir normas robežās, ir zems finanšu risks un labas iespējas piesaistīt papildus finansējumu. Savukārt 2005. gads uzņēmumam nav bijis pārāk veiksmīgs.

4.4. Maksāspējas analīze

Tabulā Nr. 4.6. ir parādīta uzņēmuma kapitāla struktūras rādītāju dinamika:

4.6. tabula

SIA „GROS” maksāspējas rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g

	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Saistību kopsumma (Ls)	40373	78739	82750	116230
Pašu kapitāls (Ls)	26359	30315	16579	135163
Bilances kopsumma (Ls)	71433	13384	99329	251393
Finansiālās atkarības koeficients	0,57	0,69	0,77	0,46
Finansiālās autonomijas koeficients	0,37	0,27	0,17	0,54
Finanšu riska koeficients	1,53	2,60	4,62	0,86

Maksāspējas rādītāju analīze liecina, ka finansiālās atkarības koeficients 2006.g. rādītājs ir zems, t.i. 0,46, vērtējams pozitīvi, uzņēmumam ir iespējas atmaksāt aizdotās summas. Taču 2005.g. tas palielinās par 0,31 punktu, kas nav vērtējams pozitīvi, jo tas liecina, ka uzņēmumam ir vairāk parādu un pastāv risks atmaksāt aizdotās summas, kā arī kredīta procentus. Līdz 2003.g. koeficients samazinās, bet tik un tā vēlamā optimālo robežu tas nesasniedz.

Finansiālās autonomijas koeficients 2006.g. augstāks kā iepriekšējos gados, t.i. 0,54, tas liecina, ka uzņēmums ir finansiāli stabilāks nekā iepriekšējos gados. No 2005.g. līdz 2003.g. koeficients palielinās, bet 2003.g. tas tomēr nesasniedz optimālo robežu, tas vērtējams negatīvi, tas nozīmē, ka uzņēmumam ir zems finansiālais drošības līmenis.

Finanšu riska koeficients 2006.g. ir viszemākais 0,86, vērtējams pozitīvi, jo ir samazinājies risks un uzlabojusies uzņēmuma finansiālā stāvokļa stabilitāte. Savukārt sākot ar 2005.g. līdz 2003.g. tas samazinās līdz pat 1,53, vērtējams ļoti negatīvi, jo būtiski pārsniedz robežu, tas nozīmē, ka uzņēmumā vairāk tiek izmantoti aizņemtie līdzekļi, nevis pašu līdzekļi.

Apkopojot maksāspējas rezultātus, 2006. gadā uzņēmums ir darbojies veiksmīgi, uzņēmumam ir iespējas atmaksāt aizdotās summas un uzlabojusies finansiālā stāvokļa stabilitāte.

4.5. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes analīze

Apgrozāmo līdzekļu rādītāju dinamika attēlota tabulā Nr. 4.7.

4.7. tabula

SIA „GROS” aprites rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

Rādītāji	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Neto apgrozījums (Ls)	294745	224391	303573	483443
Apgrozāmo līdzekļu vērtība (Ls)	42679	83720	54365	171021
Pārdotās produkcijas materiālu izmaksas (Ls)	222488	153021	240450	282490
Krājumu summa (Ls)	783	43532	5139	358
Pircēju un pasūtītāju parādi (Ls)	26202	15560	28200	73437
Parādi piegādātājiem un darba uzņēmējiem (Ls)	4879	35396	14384	24033
AL aprites koeficients	6,91	2,68	5,58	2,83
Aprites periods dienās	53	136	65	129
Krājumu aprites koeficients	284,15	3,52	46,79	789,08
Aprites periods dienās	1	104	8	0
Debitoru aprites koeficients	11,25	14,42	10,74	6,58
Aprites periods dienās	32	25	34	55
Piegādātāju kredīta aprites	45,60	4,32	16,83	11,75
Aprites periods dienās	8	84	22	31

Aprites rādītāju analīze liecina, ka 2006.g. koeficients samazinās, tas nozīmē, ka apgrozāmo līdzekļu aprite kļuvusi lēnāka un to izmantošanas efektivitāte ir samazinājusies, kas vērtējams negatīvi. 2005.g. koeficients ir palielinājies līdz 5,58, tas ir pozitīvi vērtējams, bet rezultāts nav tik labs, kāds bija 2003.g. Savukārt 2004.g. apgrozāmo līdzekļu koeficients ir samazinājies salīdzinājumā ar 2003.g., kas ir nevēlama tendence, līdz ar to ir palielinājies aprites cikls apgrozāmajiem līdzekļiem.

Krājumu aprites koeficienti 2006.g., 2005.g. un 2003.g. koeficienti ir bijuši samērā augsti, šādi rezultāti radušies, dēļ tā, ka uzņēmumam krājumu noliktavā ir bijuši maz, tas vērtējams pozitīvi, jo tiek mazāk līdzekļu iesaldēts krājumos un ir stabilāks uzņēmuma finansiālais stāvoklis, kā arī neto peļņa ir palielinājusies. 2004.g. ir zems 3,52, kas liecina, ka krājumos ieguldīts par daudz līdzekļu un aprites cikls ir bijis 104 dienas, tas nozīmē, ka ir bijusi lēna preču – materiālo vērtību realizācija, vērtējams negatīvi.

Veiktie aprēķini parāda, ka uzņēmums ar piegādātājiem norēķinās bez aizkavējumiem tikai 2004.g., jo debitori norēķinās savlaicīgi, vērtējams pozitīvi. Savukārt visos pārējos gados

debitori norēķinās vēlāk kā būtu nepieciešams uzņēmuma norēķināties ar piegādātājiem, vērtējams negatīvi.

Pēc veiktajiem analīzes rezultātiem, var secināt, ka krājumu aprites rādītāju dinamika ir mainīga, tas visdrīzāk saistīts ar nestabilām preču piegādēm. 2006.g., 2005.g. un 2003.g. uzņēmumam ir bijušas problēmas ar pircēju un pasūtītāju norēķināšanos, visdrīzāk dēļ tā, ka krājumu trūkuma dēļ ir biežāk jāiepērk krājumi, līdz ar to sadārdzinās piegādes izmaksas. 2004.g. uzņēmumam ir bijuši daudz krājumu, bet norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem ir bijusi veiksmīga, kas ir pozitīvi vērtējams.

4.6. Rentabilitātes rādītāju analīze

Rentabilitātes rādītāju dinamika tiek atspoguļota tabulā Nr. 4.8.

4.8. tabula

SIA „GROS” rentabilitātes rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

Rādītāji	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
PP % pirms nodokļiem (Ls)	22055	26137	10542	153242
Neto peļņa (Ls)	19049	21956	7263	125724
Neto apgrozījums (Ls)	294745	224391	303573	483443
Aktīvu kopsumma (Ls)	71433	113384	99329	251393
Pašu kapitāls (Ls)	26359	30315	16579	135163
Apgrozījuma R %	6.46	9.78	2.39	26.01
Aktīvu R (BEP) %	30.88	23.05	10.61	60.96
Aktīvu R (ROA) %	26.67	19.36	7.31	50.01
Pašu kapitāla R (ROE) %	72,27	72,43	43,81	93,02
A aprites koeficients	4,13	1,98	3,06	1,92
A/PK (kapitāla struktūra)	2.71	3.74	5.99	1.86

Pēc rentabilitātes rādītāju aprēķiniem var secināt, ka uzņēmumam peļņa ir visos gados, jo R ir pozitīvas. Apgrozījuma R visaugstākā ir 2006.g. kad uzņēmuma ir bijusi vislielākā peļņa.

Aktīvu R (BEP) 2006.g. ir ļoti augsta 60,96 procenti, tas ir ļoti pozitīvi vērtējams, tas nozīmē, ka uzņēmuma līdzekļi tieši šajā gadā ir visefektīvāk izmantoti. 2005.g. tā samazinās par 50,35 procentu punktiem, kas ir vērtējams negatīvi, tas visdrīzāk tādēļ, ka palielinājušās izmaksas. Tad līdz 2003.g. R palielinās līdz 30,88%, kas ir vērtējams pozitīvi.

Pašu kapitāla R 2006.g. ir ar visaugstāko rezultātu 93,02%, kas liecina, ka uzņēmums prot pelnīt izmantojot aizņemto kapitālu, vērtējams pozitīvi, jo tas parāda uzņēmuma ekonomisko izaugsmi. Taču 2005.g. tā samazinās par 49,21% punktu, tas vērtējams negatīvi, tas nozīmē, ka

uzņēmums slikti ir izmantojis aizņemto kapitālu. 2004.g. salīdzinājumā ar 2003.g. ir nedaudz palielinājusies par 0,16 procentu punktiem, vērtējams pozitīvi.

Kā rāda rezultāti, tad var secināt, ka visveiksmīgākais gads ir bijis 2006.g., visas R ir ar visaugstāko rezultātu, galvenokārt tas noticis dēļ tā, ka šajā gadā ir bijusi vislielākā peļņa, kā arī uzņēmuma līdzekļi tika visefektīvāk izmantoti.

„DuPont” modeļa analīze attēlota tabulā Nr. 4.9.

4.9. tabula

SIA „Gros” „DuPont” modeļa analīze 2003.g. – 2006.g.

2003.g.	6,46%	*	4,13	*	2,71	=	72,27 % (PK Rent.)
2004.g.	9,78%	*	1,98	*	3,74	=	72,43 % (PK Rent.)
2005.g.	2,39%	*	3,06	*	5,99	=	43,81 % (PK Rent.)
2006.g.	26,01%	*	1,92	*	1,86	=	93,02 % (PK Rent.)

Pēc „DuPont” modeļa analīzes var secināt, ka pašu kapitāla rentabilitāte 2006.g. ir visaugstākā 93,02 %, rezultāts palielinājies, jo apgrozījuma R ir palielinājusies par 23,62 % punktiem, taču abi pārējie rezultāti ir samazinājušies.

2005.g. pašu kapitāla rentabilitāte ir būtiski samazinājusies par 28,62 % punktiem, tas noticis dēļ tā, ka apgrozījuma R ir samazinājusies par 7,39 % punktiem, abi pārējie rezultāti palielinās, taču tas būtiski nepalielina pašu kapitāla R.

2004.g. ir nedaudz palielinājusies par 0,16 % punktiem, galvenokārt tas noticis, jo ir palielinājusies apgrozījuma R par 3,32 % punktiem un kapitāla struktūra palielinājusies par 1,03 % punktiem.

Apkopojot rezultātus var secināt, ka uzņēmumā pašu kapitāla R izmaiņas visbūtiskāk ir ietekmējusi apgrozījuma R.

4.7. Iespējamā bankrota prognozēšanas metodes

Iespējamā bankrota rādītāju dinamika tiek attēlota tabulā Nr. 4.10.

4.10. tabula

SIA „Gros” bankrota iespējamības rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

E. Altmana Z` indekss	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
X1	0.19	0.12	-0.04	0.31
X2	0.27	0.19	0.07	0.50
X3	0.31	0.23	0.11	0.61
X4	0.37	0.27	0.17	0.54
Z`	4.58	3.28	0.84	8.32

Bankrota iespējamības rādītāju analīze liecina, ka uzņēmumam 2006.g. Z'' indekss ir ļoti augsts 8,32, vērtējams ļoti pozitīvi, tas galvenokārt noticis, jo visi rādītāji ir palielinājušies, kā arī neto peļņa ir ļoti augsta salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. 2005.g. bija augsta bankrota iespējamība, jo Z'' indekss bija zem normas, to galvenokārt ietekmēja tīro apgrozāmo līdzekļu negatīvais skaitlis.

Pēc iegūtajiem datiem var secināt, ka uzņēmumam bankrota iespējamība ir zema.

5. SIA „XL” FINANŠU ANALĪZES GALVENO RĀDĪTĀJU SALĪDZINĀŠANA STARP SIA „SUNS” UN SIA „GROS”

Lai uzņēmums SIA „XL” spētu konkurēt konkurences tirgū, ir jāizanalizē tā darbības efektivitāte veicot finanšu analīzi, un nosakot, kas ir primārs un kas ne. Tādēļ salīdzināšu galvenos rādītājus starp SIA „XL” un diviem lielākiem konkurentu uzņēmumiem SIA „Suns” un SIA „Gros”.

5.1. Likviditāte novērtēšana

Likviditātes rādītāju dinamika SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” tiek attēloti tabulā Nr. 5.1.

5.1. tabula

SIA „XL”, SIA „Suns”, SIA „Gros” likviditātes rādītāju aprēķini 2003.g. – 2006.g.

	2003.g.			2004.g.			2005.g.			2006.g.		
	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros
Kopējās likvid. koefic.	0,54	1,12	1,47	0,73	1,04	1,20	0,86	0,84	0,93	0,98	1,83	1,83
Ātrās likvid. koefic.	0,45	0,62	1,44	0,72	0,63	0,58	0,59	0,61	0,84	0,84	1,05	1,83
Absolūtās likvid. Koefic. %	11,54	1,03	46,36	24,39	0,35	30,36	10,89	3,02	29,39	2,96	40,37	100,84
Tīrie approz. līdzekļi (Ls)	-50351	54293	13648	-36473	20506	14149	-30840	-115002	-4337	-6004	923589	77670

Pēc likviditāšu rādītāju dinamikas, var secināt, ka kopējās likviditātes koeficients 2006. gadā visiem uzņēmumiem ir palielinājies, taču SIA „XL” tas ir viszemākais un neatrodas normas robežās, savukārt konkurentiem tas ir vienāds ar 1,83, šis rezultāts atrodas normas robežās, vērtējams pozitīvi. 2005.g. koeficienti visiem uzņēmumiem ir samazinājušies, nav vērtējams pozitīvi.

Ātrās likviditātes koeficienti 2006.g. SIA „XL” ir optimālajās robežās, vērtējams pozitīvi, savukārt konkurentiem koeficients ir augstāks par vienu, kas ir ļoti pozitīvi vērtējams. 2005.g. vienīgi SIA „Gros” koeficients atrodas normas robežās.

Absolūtās likviditātes koeficients 2006.g. SIA „Gros” ir visaugstākais rezultāts, kā arī augsts rezultāts ir SIA „Suns”, savukārt SIA „XL” tas ir ļoti zems, stipri zem normas. 2005.g. SIA „XL” koeficients palielinās, bet nesasniedz optimālo robežu, savukārt abiem pārējiem

konkurentiem tas ir samazinājies, taču SIA „Gros” būtiski maksāspēju nav ietekmējis, jo koeficients atrodas normas robežās. 2004.g. SIA „XL” koeficients palielinās un sasniedz optimālo robežu, savukārt SIA „Suns” rezultāts ir viszemākais, bet SIA „Gros” tas ir normas robežās.

Tīrie apgrozāmie līdzekļi 2006.g. SIA „XL” ir mīnusos savukārt abiem konkurentiem tie ir pozitīvi, kas ir pozitīvi vērtējams. 2005.g. visiem uzņēmumiem rādītājs ir negatīvs. Savukārt 2004.g. konkurentiem tas ir pozitīvs, savukārt SIA „XL” tas ir vēl jo projām negatīvs rādītājs.

Pēc apkopotajiem datiem var secināt, ka 2006.g. SIA „XL” rezultāti kopumā ir nedaudz uzlabojušies, tomēr uzņēmums ar savā rīcībā esošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem nav spējīgs pilnībā nosegt savas īstermiņa saistības, kā arī uzņēmumā slikti tiek organizēts sagādes process, t.i., nespēj optimāli sagādāt apgrozāmos līdzekļus vajadzīgajā apjomā. Uzņēmums finansiāli nav pārāk stabils un ir problēmas ar īstermiņa saistību segšanu. Savukārt konkurentu rezultāti 2006.g. ir stipri uzlabojušies, uzņēmumi ir finansiāli stabili un nav problēmu ar savu īstermiņu saistību segšanu.

5.2. Maksāspējas novērtēšana

Tabulā Nr. 5.2. ir parādīta uzņēmumu SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” kapitāla struktūras rādītāju dinamika:

5.2. tabula

SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” maksāspējas rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

	2003.g.			2004.g.			2005.g.			2006.g.		
	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros
Finansiālās atkarības koeficients	0,97	0,44	0,57	0,75	0,34	0,69	0,81	0,34	0,77	0,86	0,58	0,46
Finansiālās autonomijas koeficients	0,03	0,56	0,37	0,23	0,66	0,27	0,17	0,65	0,17	0,12	0,42	0,54
Finanšu riska koeficients	28,40	0,79	1,53	3,24	0,52	2,60	4,78	0,51	4,62	7,04	1,37	0,86

Pēc maksāspējas rādītāju dinamikas aprēķiniem var secināt, ka finansiālās atkarības koeficients 2006.g. SIA „Gros” rādītājs ir normas robežās, savukārt abiem pārējiem uzņēmumiem tas pārsniedz normu, negatīvi vērtējams.

Finansiālās autonomijas koeficients 2006.g. SIA „Gros” atrodas normas robežās, vērtējams pozitīvi, taču abiem pārējiem uzņēmumiem tas ir zem normas, nav vērtējams pozitīvi.

Savukārt 2005.g., 2004.g. un 2003.g. SIA „Suns” koeficients ir normas robežās, savukārt abiem pārējiem uzņēmumiem koeficients nav normas robežās.

Finanšu riska koeficients 2006.g. normas robežās atrodas vienīgi SIA „Gros”, savukārt abiem pārējiem uzņēmumiem tas pārsniedz kritisko robežu. Savukārt 2005.g., 2004.g. un 2003.g. SIA „Suns” koeficients atrodas normas robežās, kamēr SIA „XL” un SIA „Gros” tie nesasniedz vēlamo rezultātu.

Pēc apkopotajiem rezultātiem var secināt, ka 2006.g. visveiksmīgākais ir bijis SIA „Gros” visi rādītāji ir optimālajās robežās, kreditori labprāt izsniegtu kredītus, ir augsts finansiālais drošības līmenis un uzņēmums ir elastīgs uz spēju saņemt kredītus un tos atdot pret kredītzticību. Savukārt 2005.g., 2004.g. un 2003.g. stāvoklis bija sliktāks SIA „Gros”, taču SIA „Suns” tas uzlabojas šajos periodos uzņēmums ir finansiāli visstabilākais, jo visi rādītāji ir normas robežās. SIA „XL” rezultāti nav optimālajās robežās, tas nozīmē, ka uzņēmums izmanto vairāk aizņemtus līdzekļus, nevis pašu līdzekļus, kā arī pastāv risks atmaksāt aizdotās summas, kā rezultātā pasliktinās finansiālā stāvokļa stabilitāte.

5.3. Apzīmējamo līdzekļu izmantošanas efektivitātes novērtēšana

SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” apzīmējamo līdzekļu rādītāju dinamika tiek attēlota tabulā Nr. 5.3.

5.3. tabula

SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” aprites rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

	2003.g.			2004.g.			2005.g.			2006.g.		
	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros
AL aprites koeficients	3,82	2,17	6,91	2,41	1,49	2,68	2,96	1,21	5,58	2,11	0,94	2,83
Aprites periods dienās	96	169	53	151	245	136	123	301	65	173	387	129
Krājumu aprites koeficients	45,59	8,79	284,15	476,94	10,01	3,52	13,71	14,14	46,79	4,91	3,45	789,08
Aprites periods dienās	8	42	1	1	36	104	27	26	8	74	106	0
Debitoru aprites koeficients	12,98	10,24	11,25	7,64	9,42	14,42	8,57	9,37	10,74	4,08	5,33	6,58
Aprites periods dienās	28	36	32	48	39	25	43	39	34	89	69	55
Piegādātāju kredīta aprites koeficients	4,11	10,30	45,60	3,59	10,38	4,32	5,35	5,87	16,83	0,81	6,11	11,75
Aprites periods dienās	89	35	8	102	35	84	68	62	22	449	60	31

Pēc aprites rādītāju dinamikas aprēķiniem ir redzams, ka apgrozāmo līdzekļu aprites koeficienti SIA „Gros” visos gados salīdzinājumā ar pārējiem uzņēmumiem ir visaugstākie, tas liecina, ka apgrozāmo līdzekļu aprite dienās ir visstraujākā, taču 2005.g. bija rezultatīvāks.

Krājumu aprites koeficients 2006.g. SIA „Gros” ir vislielākais 789,08, tas nozīmē, ka krājumi ļoti maz. SIA „XL” notiek straujāka krājumu aprite salīdzinājumā ar SIA „Suns”, taču 2005.g. krājumu aprite abiem uzņēmumiem notiek ātrāk, savukārt SIA „Gros” ir parādījušies krājumi. 2004.g. SIA „XL” krājumu ir ļoti maz, savukārt SIA „Gros” ir vēl palielinājušies, kas nav pozitīvi vērtējams.

Debitoru aprites periods dienās 2006.g. liecina, ka visstraujāk ar pircējiem un pasūtītājiem norēķinās SIA „Gros”, taču piegādātāji norēķinās daudz gausāk, kas ir nevēlama tendence. Savukārt SIA „Suns” pasūtītāji kavē maksājumus par 9 dienām. Vislabākā situācija ir SIA „XL”, ar piegādātājiem norēķinās ik pēc 449 dienām, tas nozīmē, ka uzņēmums uz tā rēķina var samazināt nepieciešamā apgrozāmā kapitāla lielumu. 2005.g. SIA „Gros” pircēji un pasūtītāji vēl jau projām nenorēķinās laicīgi, taču SIA „XL” un SIA „Suns” pircēji un pasūtītāji norēķinās savlaicīgi, vērtējams pozitīvi. 2004.g. situācijas SIA „Gros” ir uzlabojusies, savukārt SIA „Suns” tā ir pasliktinājusies, SIA „XL” pircēji un pasūtītāji norēķinās laicīgi.

Pēc veiktajiem analīzes rezultātiem var secināt, ka 2006.g. SIA „XL” ir bijuši daudz krājumu, bet norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem bijusi veiksmīga, kas ir pozitīvi vērtējams, savukārt SIA „Gros” ir bijuši krājumi ļoti maz un pircēji, pasūtītāji norēķinās vēlāk kā būtu nepieciešams. SIA „Suns” krājumi palielinās, rada problēmas ar pircēju un pasūtītāju laicīgu norēķināšanos.

5.4. Rentabilitātes rādītāju novērtēšana

Rentabilitātes rādītāju dinamika SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” tiek attēlota tabulā Nr. 5.4.

5.4. tabula

SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” rentabilitātes rādītāju dinamika

2003.g. – 2006.g. (%)

	2003.g.			2004.g.			2005.g.			2006.g.		
	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros
Apgrozījuma R %	(1,36)	6,41	6,46	8,79	6,99	9,78	0,30	6,76	2,39	0,60	7,94	26,01
Aktīvu R (BEP) %	(5,21)	19,23	30,88	21,63	13,32	23,05	1,48	11,06	10,61	2,11	9,98	60,96
Pašu kapitāla R (ROE) %	(153,14)	24,82	72,27	91,11	15,78	72,43	5,29	12,50	43,81	10,36	17,77	93,02

Pēc rentabilitātes rādītāju aprēķiniem var secināt, ka 2006.g. apgrozījuma R visaugstākā ir bijusi SIA „Gros”, savukārt ļoti zema R ir SIA „XL”, kas norāda uz to, ka uzņēmumam ir bijusi vismazākā peļņa. 2005.g. visiem uzņēmumiem ir samazinājušās R, SIA „Suns” ir bijusi visaugstākā R, savukārt SIA „Gros” tā ir strauji kritusies, jo strauji samazinājusies peļņa, bet SIA „XL” R ir vēl zemāka. Lai gan 2004.g. SIA „XL” ir visaugstākā R, tomēr SIA „Gros” ir augstāka, savukārt SIA „Suns” tā ir palielinājusies, tomēr tā ir viszemākā. 2003.g. visiem uzņēmumiem R ir pazeminājušās un SIA „XL” tā ir negatīva, kas liecina, ka uzņēmums ir strādājis ar zaudējumiem.

Aktīvu R (BEP) rezultāti liecina, ka 2006.g. visaugstākā R ir bijusi SIA „Gros”, savukārt viszemākais rezultāts ir bijis SIA „XL”. 2005.g. R ir nedaudz paaugstinājusies SIA „Suns”, taču kritušās R ir abiem pārējiem uzņēmumiem. 2004.g. R ir palielinājušās visiem uzņēmumiem, taču viszemākā R ir SIA „Suns”.

Pēc pašu kapitāla R rezultātiem var secināt, ka 2006.g., 2005.g. un 2003.g. gadā R visaugstākā ir bijusi SIA „Gros”, tikai 2004.g. SIA „XL” R ir bijusi augstāka. Savukārt 2006.g. SIA „Suns” R ir nedaudz palielinājusies, bet tika augstu R līmeni kā SIA „Gros”, SIA „Suns” nav sasniedzis.

Pēc iegūtajiem datiem var secināt, ka 2006.g. visrentablākais uzņēmums ir bijis SIA „Gros”, kas liecina, ka uzņēmuma līdzekļi tieši šajā gadā ir izmantoti visefektīvāk, uzņēmums prot pelnīt izmantojot aizņemto kapitālu, kas norāda uz uzņēmuma ekonomisko izaugsmi.

Savukārt 2005.g. R visos uzņēmumos kopumā ir bijusi zemāka, tas liecina, ka gads nav bijis pārāk veiksmīgs visiem uzņēmumiem, jo samazinājusies neto peļņa. 2004.g. ir bijis veiksmīgāks, jo īpaši veiksmīgs tas ir bijis SIA „XL”.

5.5. Iespējamā bankrota prognožu novērtēšana

SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros” iespējamā bankrota rādītāju dinamika attēlota tabulās Nr. 5.5.

5.5. tabula

SIA „XL”, SIA „Suns” un „Gros” bankrota iespējamības rādītāju dinamika 2003.g. – 2006.g.

	2003.g.			2004.g.			2005.g.			2006.g.		
	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros	SIA XL	SIA Suns	SIA Gros
Z`	(2,90)	2,66	4,58	1,26	2,03	3,28	0,13	1,37	0,84	0,57	2,96	8,32

Bankrota iespējamības rādītāju analīze liecina, ka 2006.g. SIA „Gros” un SIA „Suns” bankrota iespējamība ir zema, savukārt SIA „XL” Z` skaitlis ir būtiski zem robežas un bankrota varbūtība ir ļoti augsta. Savukārt 2005.g. augsta bankrota varbūtība ir SIA „Gros” un vēl jo projām SIA „XL”, savukārt SIA „Suns” atrodas robežās, kad pastāv iespējamība bankrotēt. 2004.g. rezultāti uzņēmumos ir uzlabojušies SIA „Gros” bankrota varbūtība ir ļoti zema, bet SIA „XL” un SIA „Suns” pastāv iespēja bankrotēt. 2003.g. SIA „Suns” un SIA „Gros” bankrota iespējamība ir ļoti zema, savukārt SIA „XL” bankrota iespējamība ir pārāk, kas liecina, ka uzņēmuma ir nopietnas finansiālas problēmas.

Pēc iegūtajiem datiem var secināt, ka SIA „Gros” bankrota varbūtība ir ļoti zema, SIA „Suns” dati liecina, ka bankrota varbūtība ir zema, taču SIA „XL” bankrota iespējamība ir ļoti augsta.

Izanalizējot galvenos faktorus, kas ietekmē uzņēmumu un tā konkurētspēju, secināju, ka SIA „XL” ir konkurētspējīgs starp lielākajiem konkurējošiem uzņēmumiem. SIA „XL” plusi ir tie, ka viņš nav tik liels uzņēmums, kā SIA „Suns” un nav mazs, kā SIA „Gros”. Liela uzņēmuma viena no lielākajām problēmām ir tā, ka jo lielāks uzņēmums, jo sarežģītāka ir grāmatvedības, finanšu, personālu, materiālu un citas uzskaites sistēma. Līdz ar to nepieciešams efektīvi veikt darba organizāciju un plānošanu. Savukārt, SIA „Gros” nav no lielākajiem uzņēmumiem, kuram nav tik liels apgrozījums, nav tik lielas izmaksas, tādēļ to ir vieglāk vadīt, taču, ja tiek piedāvāts

kāds lielāks objekts, kur būtu jāsniedz savi pakalpojumi SIA „Gros”, tad bieži vien nāktos atteikties, jo uzņēmumam nav pietiekami liels apgrozījums.

Papildus problēmas saistās ar SIA „XL” īstermiņa saistībām, proti, celtniecības jomā ir daudz īstermiņa saistības, kas traucē uzņēmumam efektīvi darboties konkurences apstākļos, kā arī lielās pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, samazina neto peļņu. Līdz ar to svarīgi ir pievērst uzmanību, piemēram, ilgtermiņa saistībām, lai palielinātu pamatkapitālu no ieguldītāju puses, ieguldot šos līdzekļus darba ražīgumā, piemēram, automatizācijā.

Visbeidzot, SIA „XL” netiek domāts par pastāvīgo izmaksu samazināšanu uz vienu vienību, kas ir būtisks priekšnoteikums uzņēmuma konkurent spējas palielināšanā.

SECINĀJUMI

Izstrādājot bakalaura darbu autore nonāca pie sekojošiem secinājumiem:

1. Pēc statistikas rādītājiem būvniecības apjomi ar katru gadu palielinās, jo sevišķi liels būvniecības apjoma kāpums ir vērojams 2006.g., tas ir būtiski sācis palielināties ar 2003.g.
2. Apkopojot SVID analīzes rezultātus, SIA „XL” ir stipras stiprās puses, kas palīdz tam sekmīgi darboties konkurences tirgū, t.i., 10 gadu ilga pieredze, strādā kvalificēti speciālisti, notiek stabila attīstība, tiek piedāvāti kvalitatīvi pakalpojumi. Ir arī vājās puses: daudz naudas līdzekļu tiek patērēti spectehnikas amortizācijai un darbinieku kvalifikācijai, kā arī naudas plūsmas aprīte notiek lēni.
 - SIA „XL” bilances aktīvi stabili palielinās visus gadus, tas nozīmē, ka uzņēmums darbojas sekmīgi savā tirgū un notiek sekmīga attīstība un finansiālā stāvokļa uzlabošanās.
 - SIA „XL” bilances struktūras rādītājos 2006.g. samazinās pamatlīdzekļi un krājumi, taču ir palielinājušies debitori. Pašu kapitāls ir samazinājies, savukārt saistības ir palielinājušās.
 - Saimniecisko līdzekļu finansēšanas avotos SIA „XL” 2006. gadā notiek pašu kapitāla palielināšanās par 11,56% uz nesadalītās peļņas lieluma palielināšanās. Savukārt aizņemtā kapitāls palielinās visus gadus, vērtējams negatīvi.
 - Likviditātes rādītāju analīze kopumā norāda, ka SIA „XL” 2006.g. ir kļuvis arvien likvidāks salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem un var secināt, ka situācija ir uzlabojusies.
 - Maksātspējas analīzes rezultāti SIA „XL” liecina, ka ir lielas problēmas ar maksātspēju.
 - SIA „XL” krājumu aprītes rādītāju dinamika liecina, ka tā ir mainīga, jo ir nestabilas preču piegādes. 2006.g. uzņēmumam ir bijuši daudz krājumu, bet norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem bijusi veiksmīga, kas ir pozitīvi vērtējams. Savukārt 2004.g. uzņēmumam ir bijusi liela peļņa, kas ir pozitīvi ietekmējis tā finansiālo stāvokli.
 - Pēc rentabilitātes rezultātiem veiksmīgākais gads SIA „XL” ir bijis 2004.g., kad ir bijusi lielākā peļņa. Pašu kapitāla rentabilitātes izmaiņas visbūtiskāk ir ietekmējusi apgrozījuma rentabilitāte visus gadus.
 - Bankrota iespējamības rādītāji liecina, ka SIA „XL” darbojas ar augstu bankrota varbūtību visus gadus un tuvākajā laikā uzņēmumam draud bankrota iespējamība.

3. SIA „Suns” bilances aktīvi stabili palielinās visus gadus, tas nozīmē, ka uzņēmums darbojas sekmīgi savā tirgū un notiek sekmīga attīstība un finansiālā stāvokļa uzlabošanās.

- Likviditātes rādītāju analīze SIA „Suns” liecina, ka 2006. gads ir ļoti veiksmīgs, rādītāji ir optimālās robežās, ir zems finanšu risks un labas iespējas piesaistīt papildus finansējumu, kā arī uzņēmums ir finansiāli nostabilizējies.
- 2006.g. SIA „Suns” maksātspējas rādītāji liecina, ka ir problēmas ar maksātspēju. Labāka situācija bija no 2003.g. līdz 2005.g., kad uzņēmumam nebija problēmas ar maksātspēju un kredītu saņemšanu, kā arī to atdošanu.
- SIA „Suns” krājumu aprites rādītāju dinamika liecina, ka tā ir mainīga, jo ir nestabilas preču piegādes. 2006.g. krājumi uzņēmumā ir būtiski palielinājušies. Ir arī problēmas ar pircēju un pasūtītāju norēķināšanos, kas ir negatīvi vērtējams. Labāka situācija bija 2004.g. un 2005.g., kad krājumi bija mazāk. Norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem bijusi veiksmīga, kas ir pozitīvi vērtējams.
- Rentabilitātes rādītāji liecina, ka SIA „Suns” 2006.g. bija vislielākā peļņa un uzņēmuma līdzekļi tika visefektīvāk izmantoti, arī veiksmīgs gads ir bijis 2003.g., kad bija visaugstākās aktīvu un pašu kapitāla rentabilitātes. Savukārt pašu kapitāla rentabilitāte 2006.g. ir paaugstinājusies, kas norāda uz to, ka uzņēmums ir veiksmīgi izmantojis aizņemto kapitālu. Pašu kapitāla rentabilitātes izmaiņas visbūtiskāk ir ietekmējusi apgrozījuma rentabilitāte visus gadus.
- Bankrota iespējamības rādītāji liecina, ka SIA „Suns” bankrota iespējamība ir zema.

4. SIA „Gros” bilances aktīvi stabili palielinās visus gadus, tas nozīmē, ka uzņēmums darbojas sekmīgi savā tirgū un notiek sekmīga attīstība un finansiālā stāvokļa uzlabošanās.

- Likviditātes rādītāju analīze liecina, ka SIA „Gros” 2006. gadā ir bijis ļoti veiksmīgs, visi rādītāji ir normas robežās, ir zems finanšu risks un labas iespējas piesaistīt papildus finansējumu. Savukārt 2005. gads uzņēmumam nav bijis pārāk veiksmīgs.
- Maksātspējas rezultāti liecina, ka SIA „Gros” 2006. gadā ir darbojies veiksmīgi, jo ir iespējas atmaksāt aizdotās summas un uzlabojusies finansiālā stāvokļa stabilitāte.
- SIA „Gros” krājumu aprites rādītāju dinamika liecina, ka tā ir mainīga, jo ir nestabilas preču piegādes. 2006.g., 2005.g. un 2003.g. uzņēmumam ir bijušas problēmas ar pircēju un pasūtītāju norēķināšanos, visdrīzāk dēļ tā, ka krājumu trūkuma dēļ ir biežāk jāiepērk krājumi, līdz ar to sadārdzinās piegādes izmaksas. 2004.g. uzņēmumam ir bijuši daudz krājumu, bet norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem ir bijusi veiksmīga.

- Rentabilitātes rādītāji SIA „Gros” liecina, ka visveiksmīgākais gads ir bijis 2006.g., visas rentabilitātes ir ar visaugstāko rezultātu, galvenokārt tas noticis dēļ tā, ka šajā gadā ir bijusi vislielākā peļņa, kā arī uzņēmuma līdzekļi tika visefektīvāk izmantoti. Pašu kapitāla rentabilitātes izmaiņas visbūtiskāk ir ietekmējusi apgrozījuma rentabilitāte visus gadus..
 - Bankrota iespējamības rādītāju analīze SIA „Gros” liecina, ka uzņēmumam 2006.g. Z` indekss ir ļoti augsts 8,32, vērtējams ļoti pozitīvi, tas galvenokārt noticis, jo visi rādītāji ir palielinājušies, kā arī neto peļņa ir ļoti augsta salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, tas nozīmē, ka uzņēmumam bankrota iespējamība ir zema.
5. Salīdzinot finanšu analīzes galvenos rādītājus starp SIA „XL”, SIA „Suns” un SIA „Gros”, kas ietekmē uzņēmumu un tā konkurētspēju, autore nonāca pie sekojošiem secinājumiem:
- Likviditātes rādītāju analīze liecina, ka 2006.g. SIA „XL” rezultāti kopumā ir nedaudz uzlabojušies, tomēr uzņēmums ar savā rīcībā esošajiem apgrozāmiem līdzekļiem nav spējīgs pilnībā nosegt savas īstermiņa saistības, kā arī uzņēmumā slikti tiek organizēts sagādes process, t.i., nespēj optimāli sagādāt apgrozāmos līdzekļus vajadzīgajā apjomā. Uzņēmums finansiāli nav pārāk stabils un ir problēmas ar īstermiņa saistību segšanu. Savukārt konkurentu rezultāti 2006.g. ir stipri uzlabojušies, uzņēmumi ir finansiāli stabili un nav problēmu ar savu īstermiņu saistību segšanu.
 - Maksātspējas rezultāti liecina, ka 2006.g. visveiksmīgākais ir bijis SIA „Gros” visi rādītāji ir optimālajās robežās, kreditori labprāt izsniegtu kredītus, ir augsts finansiālais drošības līmenis un uzņēmums ir elastīgs uz spēju saņemt kredītus un tos atdot pret kredītuizticību. Savukārt 2005.g., 2004.g. un 2003.g. stāvoklis bija sliktāks SIA „Gros”, taču SIA „Suns” tas uzlabojas šajos periodos uzņēmums ir finansiāli visstabilākais, jo visi rādītāji ir normas robežās. SIA „XL” rezultāti nav optimālajās robežās, tas nozīmē, ka uzņēmums izmanto vairāk aizņemtus līdzekļus, nevis pašu līdzekļus, kā arī pastāv risks atmaksāt aizdotās summas, kā rezultātā pasliktinās finansiālā stāvokļa stabilitāte.
 - 2006.g. SIA „XL” ir bijuši daudz krājumu, bet norēķināšanās ar pircējiem un pasūtītājiem bijusi veiksmīga, kas ir pozitīvi vērtējams, savukārt SIA „Gros” ir bijuši krājumi ļoti maz un pircēji, pasūtītāji norēķinās vēlāk kā būtu nepieciešams. SIA „Suns” krājumi palielinās, rada problēmas ar pircēju un pasūtītāju laicīgu norēķināšanos.
 - Rentabilitātes aprēķini liecina, ka 2006.g. visrentablākais uzņēmums ir bijis SIA „Gros”, kas liecina, ka uzņēmuma līdzekļi tieši šajā gadā ir izmantoti visefektīvāk, uzņēmums prot

pelnīt izmantojot aizņemto kapitālu, kas norāda uz uzņēmuma ekonomisko izaugsmi. Savukārt 2005.g. rentabilitāte visos uzņēmumos kopumā ir bijusi zemāka, tas liecina, ka gads nav bijis pārāk veiksmīgs visiem uzņēmumiem, jo samazinājusies neto peļņa. 2004.g. ir bijis veiksmīgāks, jo īpaši veiksmīgs tas ir bijis SIA „XL”.

- Bankrota iespējamības rādītāju analīze liecina, ka SIA „Gros” bankrota varbūtība ir ļoti zema, savukārt SIA „Suns” bankrota varbūtība ir zema, taču SIA „XL” bankrota iespējamība ir ļoti augsta.

6. Izanalizējot galvenos faktoros, kas ietekmē uzņēmumu un tā konkurētspēju, secināju, ka SIA „XL” ir konkurētspējīgs starp lielākajiem konkurējošiem uzņēmumiem. SIA „XL” plusi ir tie, ka viņš nav tik liels uzņēmums, kā SIA „Suns” un nav mazs, kā SIA „Gros”. Liela uzņēmuma viena no lielākajām problēmām ir tā, ka jo lielāks uzņēmums, jo sarežģītāka ir grāmatvedības, finanšu, personālu, materiālu un citas uzskaites sistēma. Līdz ar to nepieciešams efektīvi veikt darba organizāciju un plānošanu. Savukārt, SIA „Gros” nav no lielākajiem uzņēmumiem, kuram nav tik liels apgrozījums, nav tik lielas izmaksas, tādēļ to ir vieglāk vadīt, taču, ja tiek piedāvāts kāds lielāks objekts, kur būtu jāsniedz savi pakalpojumi SIA „Gros”, tad bieži vien nāktos atteikties, jo uzņēmumam nav pietiekami liels apgrozījums.

7. Papildus problēmas saistās ar SIA „XL” īstermiņa saistībām, proti, celtniecības jomā ir daudz īstermiņa saistības, kas traucē uzņēmumam efektīvi darboties konkurences apstākļos, kā arī lielās pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, samazina neto peļņu. Līdz ar to svarīgi ir pievērst uzmanību, piemēram, ilgtermiņa saistībām, lai palielinātu pamatkapitālu no ieguldītāju puses, ieguldot šos līdzekļus darba ražīgumā, piemēram, automatizācijā.

8. Visbeidzot, SIA „XL” netiek domāts par pastāvīgo izmaksu samazināšanu uz vienu vienību, kas ir būtisks priekšnoteikums uzņēmuma konkurent spējas palielināšanā.

Veicot finanšu analīzi visos trijos uzņēmumos un apzinoties galvenās problēmas, ar ko saskaras uzņēmums SIA „XL”, lai nodrošinātu savu konkurētspēju ar abiem pārējiem uzņēmumiem, autore izvirza sekojošus priekšlikumus konkurētspējas palielināšanā:

- 1) Jāsamazina īstermiņa saistības;
- 2) Tirgus ir neliels izejvielu iegādē, līdz ar to galvenā uzmanība ir jāpievērš pastāvīgo izmaksu samazināšanai uz vienu vienību;
- 3) Finanšu stabilitātes nodrošināšanai ir jāpalielina pamatkapitāls no īpašnieku aizdevumiem, ieguldot šos līdzekļus darba ražīgumā, piemēram, automatizācijā;
- 4) Rentabilitātes paaugstināšanai būtu jāievieš izmaksu kontrole.

LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Altman R. Predicting financial Distress of Companies: Revisiting the Z-score and ZETA Models//Journal of Banking & Finance, July 2000.
2. Bednarskis I., Paupa V., Vaikuls J. *Finansu pārskatu analīze* Latvijas Universitāte, Rīga, 1994. 103 lpp.
3. Kālis I. *Finansu menedžments* Latvijas Universitāte, Rīga, 2003, 189 lpp.
4. Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē* Baltimoras konsultāciju centrs, Rīga, 2008. 46 lpp.
5. Rurāne M. *Finanšu menedžments* Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2005. 384 lpp.
6. Rurāne M. *Finansu pārvaldība* Latvijas izglītības fonds, Rīga, 2001, 281 lpp.
7. Ковалев А. И., Привалов В. П. *Анализ финансового состояния предприятия*, издание 3-е, библиотека хозяйственного руководителя, Москва, 1999 210с.
8. Ковалев В. В., *Введение в финансовый менеджмент*, финансы и статистика, Москва, 2001 768с.
9. Ковалев В. В., *финансовый анализ: методы и процедуры*, финансы и статистика, Москва, 2002, 560с.
10. http://www.em.gov.lv/em/images/modules/items/item_file_13971_koncepcija_valsts_strategijai_buvnieciba.doc, skatīt: 09.04.2008.
11. <http://www.em.gov.lv/em/2nd/?cat=10548>, skatīt: 09.04.2008.
12. http://216.239.59.104/search?q=cache:aAuVvc4MRz4J:lv.wikipedia.org/wiki/SVID_anal%C4%ABze+svid+anal%C4%ABze&hl=lv&ct=clnk&cd=10&gl=lv, skatīt: 09.04.2008

PIELIKUMI

SIA „XL” bilance un peļņas vai zaudējuma aprēķins no 1999.g. – 2006.g. (Ls)

SIA „XL” bilance aktīva puse 1999.g. – 2006.g. (Ls)

Aktīvs	1999.g	2000.g	2001.g	2002.g	2003.g	2004.g	2005.g	2006.g.
1. Ilgtermiņa ieguldījumi								
I Nemateriālie ieguldījumi								
1.Citi nemateriālie ieguldījumi			330	190	50	280	239	200
2.Avansa maksājumi par nemateriāliem ieguldījumiem								
Kopā			330	190	50	280	239	200
II Pamatlīdzekļi								
1.Iekārtas un mašīnas		16343	26512	37031	60039	105104	91528	48682
2.Pārējie PL un inventārs	8817	793	1068	699	589	1919	5364	7818
3.PL izveid.un nepab.celtniec.obj.izmaksas				1092	4941			
Kopā	8817	17126	27580	38822	65569	107023	96892	56500
III Ilgtermiņa finansu ieguldījumi								
1.Pārējie aizdevumi							10000	48978
Kopā							10000	48978
I. Iedaļas kopsumma	17634	17126	27910	39012	65619	107303	107131	105678
2. Apgrozāmie līdzekļi								
I Kraājumi								
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	12855	4739	1230	12230	9341	878	58426	45106
2.Avansa maksājumi par precēm				738	412		2279	8312
Kopā	12855	4739	1230	12968	9753	878	60705	53418
II Debitori								
1.Pircēju un pasūtītāju parādi		2219	6869	1130	36894	65142	103365	238755
2.Citi debitori	3013	4627	2185	764	498	161	2825	2197
3.Nākamo periodu izm.		12228	2114	4065			646	51749
Kopā	3013	19074	11168	5959	37392	65303	106836	292701
Naudas līdzekļi	968	287	3441	24806	12714	33113	24117	10737
2. Iedaļas kopsumma	16836	24100	15839	41685	59859	99294	191658	356856
Bilance	25653	41226	43749	80697	125478	206597	298789	462534

SIA „XL” bilance pasīva puse 1999.g. – 2006.g. (Ls)

Pasīvs	1999.g	2000.g	2001.g	2002.g	2003.g	2004.g	2005.g	2006.g.
1. Pašu kapitāls	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
1.Rezerves								
a) likumā noteiktās rezerves		220	600	600	600	600	600	600
Kopā		220	600	600	600	600	600	600
Nesadalītā peļņa:								
a) iepriekšējo gadu nesad.peļ.	1475	3460	8783	6183	8204	1668	45425	48107
b) pārskata gada nesad.peļņa	2204	2934		2021	(6536)	43757	2682	5862
I Iedaļas kopsumma	5679	8619	8783	10804	4268	48025	50707	56569
2. Uzkrājumi								
1.Citi uzkrājumi						2805	5584	7985
II Iedaļas kopsumma						2805	5584	7985
3. Kreditori								
I Ilgtermiņa kreditori								
1.Aizņēmumi no kredītiestādēm			5000					
2.Citi aizņēmumi		5000		5000	11000	20000	20000	35120
Kopā		5000	5000	5000	11000	20000	20000	35120
II Īstermiņa kreditori								
1.Citi aizņēmumi							40120	12000
2.No pircēj.saņemtie avansi				372			17403	13969
3.Parādi piegādātāj.un darba uzņēmējiem	19160	26691	22542	61834	108178	116762	155491	323041
4.Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	335	326	540	1832	995	9880	7009	10464
5.Pārējie kreditori	479	590	884	855	1037	2175	2178	3386
6.Nākamo periodu ieņēmumi							297	
7.Pārskata gada dividendes			6000					
8.Uzkrātās saistības						6950		
Kopā	19974	27607	29966	64893	110210	135767	222498	362860
III Iedaļas kopsumma	19974	32607	34966	69893	121210	155767	242498	397980
Bilance	25653	41226	43749	80697	125478	206597	298789	462534

SIA „XL” peļņas vai zaudējumu aprēķins 1999.g. – 2006.g. (Ls)

	1999.g.	2000.g.	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1. Neto apgrozījums	220606	217971	273037	301501	478876	497928	885366	974164
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	143112	192021	241697	244020	444605	418751	832453	262355
3. Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	77494	25950	31340	57481	34271	79177	52913	711809
4. Pārdošanas izmaksas	73213	18566	16145	43218	29170	34783	34311	682521
5. Administrācijas izmaksas	2029	4333	7248	12725	9612	11356	14349	18694
6. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb. ieņ.	0	0	0	769	5112	14863	315	642
7. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb. izm.	0	0	1583	0	6985	3219	147	1463
8. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0	0		0	152	0	0	
9. Ilgtermiņa finansu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtība norakstīšana	0	0	0	286	0	0	0	
10. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	48	0	0	0	0	180	1676	11289
11. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	2204	3051	6364	2021	(6536)	44502	2745	(1516)
12. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	2204	3051	6364	2021	(6536)	0	0	
13. Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu	0	112	200	0	0	745	63	
14. Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	2204	2939	6164	2021	(6536)	43757	2682	5862

SIA „Suns” bilance un peļņas vai zaudējuma aprēķins no 2003.g. – 2006.g. (Ls)

SIA „Suns” bilance Aktīva puse 2003.g. – 2006.g. (Ls)

Aktīvs	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
<i>1. Ilgtermiņa ieguldījumi</i>				
1. Koncesijas patenti, licences, u.c.ties.	1564	1486	1407	1251
2. Citi nemateriālie ieguldījumi	0	0	615	307
I Nemateriālie ieguldījumi Kopā	1564	1486	2022	1558
1. Zemes gab. ēkas, būves uc.	208152	592944	1043693	1027939
2. Iekārtas un mašīnas	363362	429397	507778	587669
3. Pārējie PL un inventārs	12101	25354	76627	66066
4. PL izveid. un nepab. celtniec. obj. izm.	0	0	527	22414
5. Avansa maksājumi par PL	2123	0	0	0
II Pamatlīdzekļi Kopā	585738	1047695	1628625	1704088
1. Aizdevumi saistītiem uzņēmumiem	9160	16660	55500	70820
III Ilgtermiņa finansu ieguldījumi Kopā	9160	16660	55500	70820
I. Iedaļas kopsumma	596462	1065841	1686147	1776466
<i>2. Apgrozāmie līdzekļi</i>				
1. Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	162328	164877	110288	115060
2. Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	0	0	10244	8005
3. Nepabeigtie pasūtījumi	64711	29521	35608	45689
4. Avansa maksājumi par precēm	5441	2784	9274	703839
I Krājumi Kopā	232480	197182	165414	872593
1. Pircēju un pasūtītāju parādi	236654	246657	295687	674441
2. Radniecīgo uzņēmumu parādi	0	0	1038	0
3. Saistīto uzņēmumu parādi	662	480	0	0
4. Citi debitori	32086	33231	9281	23453
5. Nākamo periodu izmaksas	15725	13522	13625	13945
6. Uzkrātie ieņēmumi	0	0	92282	2160
II Debitori Kopā	285127	293890	411913	713999
Naudas līdzekļi	4822	1647	21562	448908
2. Iedaļas kopsumma	522429	492719	598889	2035500
Bilance	1118891	1558560	2285036	3811966

SIA „Suns” bilance Pasīva puse 2003.g. – 2006.g. (Ls)

Aktīvs	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1. Pašu kapitāls	430000	430000	430000	430000
1. Ilgtermiņu pārvērtēšanas rezerve	0	377876	828119	828119
2. Rezerves a) likumā noteiktās rezerves	33500	48500	48500	48500
b) pārējās rezerves	2661	2661	2661	2661
Kopā	36161	51161	51161	51161
Nesadalītā peļņa: a) iepriekšējo gadu nesad.peļ.	4533	7340	0	10817
b) pārskata gada nesad.peļ.	155406	162347	187117	285205
I Iedaļas kopsumma	626100	1028724	1496397	1605302
2. Uzkrājumi				
1. Uzkrājumi paredzamiem nodokļiem	0	0	7127	
2. Citi uzkrājumi	437	0	13810	
II Iedaļas kopsumma	437	0	20937	
3. Kreditori				
I Ilgtermiņa kreditori				
1. Aizņēmumi no kredītiestādēm				470000
2. Parādi piegādāt. un darba uzņēmējiem	24218	57623	53811	615074
3. Atliktā nodokļa saistības				9679
Kopā	24218	57623	53811	1094753
II Īstermiņa kreditori				
1. Aizņēmumi no kredītiestādēm	79900	37841	52093	86109
2. No pirc.saņ.avansi	55292	97401	30744	271521
3. Parādi piegādātāj.un darba uzņēmējiem	198277	190039	398715	492835
4. Parādi radniecīgiem uzņ.	0	0	40000	29000
5. Nodokļi un soc.nodr.maksāj.	48347	53645	66992	99956
6. Pārējie kreditori	20046	24326	39694	47821
7. Neizmaksātās iepr.gadu dividendes	66274	68961	68638	70394
8. Uzkrātās saistības	0	0	17015	14275
Kopā	468136	472213	713891	1111911
III Iedaļas kopsumma	492354	529836	767702	2206664
Bilance	1641320	2051279	2883925	3811966

SIA „Suns” peļņas vai zaudējumu aprēķins 2003.g. – 2006.g. (Ls)

Rādītāja nosaukums	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1. Neto apgrozījums	2422646	2323487	2769447	3592386
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	2042895	1973546	2339110	3010508
3. Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	379751	349941	430337	581878
4. Administrācijas izmaksas	151788	148261	168092	210082
5. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	112718	113103	135117	200461
6. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	125660	107339	144836	192401
7. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	147	175	113	611
8. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	14677	15943	14773	40481
9. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	200491	191676	237866	339986
10. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	200491	191676	237866	339986
11. Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu	38325	22797	37038	44259
12. Pārējie nodokļi	6760	6532	6584	7970
13. Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	155406	162347	187117	285205

SIA „Gros” bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķins par 2003.g. – 2006.g. (Ls)

SIA „Gros” bilance 2003.g. – 2006.g. (Ls)

Aktīvs	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
I Nepamter. ieg.(konc.,patenti,lic.)			99	613
II Pamatlīdzekļi				
1. Iekārtas un mašīnas	24719	19173	37037	64963
2.Pārējie PL un inventārs	4035	10491	7828	7845
3. Avansa maksājumi par PL	0	0	0	6951
Kopā	28754	29664	44865	79759
I. Iedaļas kopsumma	28754	29664	44964	80372
2. Apgrozāmie līdzekļi				
I Krājumi				
1. Izejvielas, pamatmat. un palīgmateriāli	675	774	33	0
2. Nepabeigtie pasūtījumi	0	42725	0	188
1. Avansa maksājumi par prececeēm	108	33	5106	170
Kopā	783	43532	5139	358
II Debitori				
1. Pircēju un pasūtītāju parādi	26202	15560	28275	73437
2. Citi debitori	911	2545	2004	2104
3. Nākamo periodu izm.	1325	960	1694	988
Kopā	28438	19065	31973	76529
Naudas līdzekļi	13458	21123	17253	94134
II. Iedaļas kopsumma	42679	83720	54365	171021
Bilance	71433	113384	99329	251393
Pasīvs	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1. Pašu kapitāls	2100	2100	2100	2100
1. Ilgtermiņu pārvērtēšanas rezerve				
2. Rezerves a) likumā noteiktās rezerves	700	700	700	700
b) pārējās rezerves	4510	5559	6516	6639
Kopā	5210	6259	7216	7339
Nesad. peļņa:				
Pārskata gada nesad.peļ.	19049	21956	7263	125724
I Iedaļas kopsumma	26359	30315	16579	135163
2. Uzkrājumi				
1. Citi uzkrājumi	4701	4330	6113	0
II Iedaļas kopsumma	4701	4330	6113	0
3. Kreditori				
I Ilgtermiņa kreditori				
1. Citi aizņēmumi	11342	9168	17935	22879
Kopā	11342	9168	17935	22879
II Īstermiņa kreditori				
1. Citi aizņēmumi	0	2830	7257	15669
2. No pirc.saņ.avansi	0	0	2442	2336
3. Parādi piegādātāj.un darba uzņēmējiem	4879	35396	14284	24033
5. Nodokļi un soc.nodr.maksāj.	5185	2389	5639	26148
6. Pārējie kreditori	3967	3456	4980	6369
7. Neizmaksātās iepr.gadu dividendes	15000	25500	24100	11240
8. Uzkrātās saistības	0	0	0	7556
Kopā	29031	69571	58702	93351
III Iedaļas kopsumma	40373	78739	76637	116230
Bilance	71433	113384	99329	251393

SIA „Gros” peļņas vai zaudējumu aprēķins 2003.g. – 2006.g. (Ls)

Rādītāja nosaukums	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
1. Neto apgrozījums	294745	224391	303573	483443
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	222488	153021	240450	282490
3. Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	72257	71370	63123	200953
4. Administrācijas izmaksas	50237	45271	53316	47818
5. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb. ieņ	0	11	695	1230
6. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darb. izm.	0	0	0	1193
7. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	35	27	40	70
8. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0	708	1550	2594
9. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	22055	25429	8992	150648
10. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	22055	25429	8992	150648
11. Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu	3006	3473	1729	21579
12. Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	19049	21956	7263	125724

Studiju nobeiguma darbs „SIA „XL” un tā divu lielāko konkurējošo uzņēmumu finanšu analīze”
izstrādāts LU Ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie
informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: **Renāte Romanovska**

(paraksts un datums)

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: lektore dr.oec. Ruta Šneidere

(paraksts un datums)

Recenzents: M.oec. pasniedzēja Ludmila Čaplinska

Darbs iesniegts Grāmatvedības institūtā.....(datums)

Metodiķe:

(paraksts)

Darbs aizstāvēts valsts pārbaudījuma komisijas sēdē:

(datums, protokola Nr., vērtējums)

Komisijas sekretāre:

(paraksts)